

OSNOVNA ŠOLA JANKA RIBIČA CEZANJEVCI

Cezanjevci 39

9240 Ljutomer

Raziskovalna naloga

BEROČE KAPLJICE KULTURNE DEDIŠČINE

50 let izhajanja šolskega glasila na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci

Etnologija

Avtorici: Ana Tisa Šumak, 8. razred

Klara Polanec, 8. razred

Mentorica: Karmen Rauter

Somentorica: Nataša Pušenjak

Cezanjevci, februar 2025

Vsebina

1	UVOD.....	1
2	TEORETIČNI DEL.....	3
2.1	OPREDELITEV POJMA DEDIŠČINA.....	3
2.2	OPREDELITEV POJMA GLASILO IN KRATEK PREGLED NJEGOVEGA RAZVOJA V SLOVENSKEM ŠOLSLEM PROSTORU	6
2.3	ARHIVIRANJE ŠOLSKIH GLASIL V LUČI ZAKONODAJE.....	7
2.4	RAZMNOŽEVANJE GLASIL	8
2.5	KRATKA PREDSTAVITEV OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI.....	10
3	RAZISKOVALNI DEL	10
4	RAZISKOVANJE ARHIVSKEGA GRADIVA NA OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI	12
4.1	ŠOLSKE KRONIKE.....	12
4.2	IZVODI ŠOLSKEGA GLASILA V ARHIVU	14
4.3	INTERVJUJI.....	17
5	REZULTATI Z RAZPRAVO	17
5.1	ALI V ŠOLSLEM GLASILU SKOZI PRISPEVKE UČENCEV ODSEVA TUDI RAZNOVRSTNA KULTURNA DEDIŠČINA LOKALNEGA OKOLJA? ČE DA, KAKO LAHKO TO DEDIŠČINO RAZVRSTIMO PO POJAVNOSTI?	17
	a) KATERE SPREMEMBE KAŽE NAJVIŠJE UVRŠČENA DEDIŠČINA SKOZI PETDESETLETNO OBDOBJE?	19
5.2	OD KOD IDEJA ZA IME GLASILA IN ZAKAJ PRIDE DO SPREMEMBE V POIMENOVANJU?	21
5.3	ALI JE IME GLASILA POGOJEVALO TUDI IZBOR NASLOVNICE GLASILA?	23
5.4	KAKŠNA JE BILA PRODUKCIJA ŠOLSKEGA GLASILA OB PREDPOSTAVKI, DA GRE ZA MAJHNO ŠOLO IN SLABŠE MATERIALNE POGOJE?	26
5.4.1	RAZMNOŽEVANJE.....	26
5.4.2	OBSEG	28
5.4.3	FORMAT, VEZAVA, PLATNICE.....	28
5.4.4	PRODUKCIJA	29
5.5	KAKO DOBRO OPRAVLJA ŠOLA ARHIVSKO VLOGO?.....	31
6	ZAKLJUČEK IN SKLEPNE MISLI	32
7	VIRI IN LITERATURA.....	34
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

Kazalo preglednic

Tabela 1: Izhajanje šolskega glasila glede na šolsko kroniko v primerjavi s pridobljenimi izvodi	15
--	----

Kazalo slik

Slika 1: Ciklostil. Zaslonski posnetek, izrez. (Vir: Mestni muzej Idrija, 2025)	8
Slika 2: Pisalni stroj (Potoček, 1974/75)	9
Slika 3: Indigo odtis rokopisa (Potoček 1987, posebna izdaja).....	9
Slika 4: Računalniški zapis (Studenček, 1995/96)	9
Slika 5: Današnja podoba oblikovanja (Studenček, 2022/23).....	9
Slika 6: Nagovor k spremembi poimenovanja in naslovnice (Potoček, 1989/90)	22
Slika 7: Sprememba imena in naslovnice (Studenček, 1990/91).....	22
Slika 8: Naslovnica Potočka (Potoček, 1974/75)	23
Slika 9: Prva naslovnica Studenčka (Studenček, 1990/91).....	24

Seznam prilog

PRILOGA A – OKVIRNA VPRAŠANJA ZA INTERVJU

PRILOGA B – DOPIS ZA JAVNOST

PRILOGA C – TABELA GLEDE NA RAZISKOVALNO VPRAŠANJE 1

PRILOGA Č – TABELA ZA RAZISKOVALNA VPRAŠANJA 2–5

PRILOGA D – TEMATSKE ŠTEVILKE

PRILOGA E – INTERVJUJI

PRILOGA F – NASLOVNICE

PRILOGA G – POJAVNOST DEDIŠČINE V GLASILU

PRILOGA H – OPISI OBIČAJEV HIPOTEZA 1

PRILOGA I – ODZIV NA DOPIS ZA ŠOLSKI MUZEJ V LJUBLJANI

Povzetek

Šolska glasila so se v slovenskem šolske prostoru na veliko razširila v 60. letih prejšnjega stoletja. Tudi OŠ Janka Ribiča Cezanjevci izkazuje na tem področju že petdesetletno tradicijo. Šolsko glasilo Potoček, ki se je v začetku 90. let prejšnjega stoletja preimenovalo v Studenček, prinaša bogato bero raznovrstnih prispevkov učencev, od literarnih, likovnih do "novinarskih" žanrov.

Obseg, razmnoževanje in oblika šolskega glasila se je skozi 50 let obstoja spreminjala in prilagajala prostorskim, kadrovskim in slabim materialnim pogojem na majhni podeželski šoli. Ta je bila pogosto tudi pod vplivom političnih trenj, ki so se odražala tudi v težnji po ukinjanju šole in nenehnem iskanju prostorskih rešitev.

Glasilo je hkrati odsev neke družbe v prostoru in času. S seboj (nezavedno) prinaša in prenaša tudi zapis raznovrstne kulturne dediščine. Je dialog med ustvarjalci in okoljem, obenem pa tudi del dragocene šolske pisne dediščine.

Nenazadnje ob tem tudi ni zanemarljivo vprašanje arhiviranja tovrstnih tiskanih oz. danes že digitaliziranih oblik šolskih glasil.

Ključne besede: šolska glasila, dediščina, arhiviranje

ABSTRACT

School newsletters were widely distributed in the Slovenian school space in the sixties of the last century. Primary school Janka Ribiča Cezanjevci can also show a fifty-years tradition in publishing newsletters. The school newsletter 'Potoček' (means small creek in English) was renamed into 'Studenček' (means small well in English) in the beginning of the 90th century. The newsletter is rich in a collection of diverse contributions of students, from literary, fine art to "journalistic" genres.

The scope, reproduction and form of the newsletter have changed in its fifty years of existence. It was adjusted to the spatial, personnel and poor material conditions of a small rural school as the school was often under political friction. We can see the evidence of this in the tendency of closing the school permanently and in constant search of a spatial solutions.

The newsletter is at the same time a reflection of a society in space and time. It also brings with it, unconsciously, the record of cultural heritage. It is a sign of a dialogue between the creators and the rural setting and at the same time a significant part of a valuable school heritage written on paper.

Last but not least, the issue of archiving of such printed or already digitized forms of school newsletters is not negligible.

Key words: school newsletter, heritage, archiving

1 UVOD

Glasila so tiskana ali pisana sredstva za razširjanje idej organizacije ali skupine. Posebno mesto med njimi zavzemajo šolska glasila, ki prikazujejo utrip posamezne šole. Za učence je to tudi priložnost, da se preizkusijo v novinarskem pisanju, objavijo svojo prvo poezijo ali prozo, ilustracijo ali fotografijo s šolskih dejavnosti. Šolsko glasilo je torej priložnost za spodbujanje umetniške žilice pri učencih, hkrati pa je to odlična priložnost, da utrip šole delimo tudi z drugimi in ga trajno ujamemo med liste, ki so kot odsev nekega obdobja in rezultat dela (življenja, razmišljanja) neke generacije. Kot arhivsko gradivo je šolsko glasilo oz. časopis z drugim poimenovanjem pomemben del kulturne dediščine, v tem primeru pisne dediščine, hkrati pa tudi del tradicije neke določene ustanove – šole.

Nastajanje šolskega glasila lahko poteka pod okriljem novinarskega krožka na šoli oz. izbirnega predmeta novinarstvo ali je realizirano kako drugače.

V letu 2024 je tako naše glasilo izkazalo že 50-letno tradicijo izhajanja. Glasilo se je sprva imenovalo Potoček, v 90. letih prejšnjega stoletja se je preimenovalo v Studenček. Obletnico smo proslavili s posebno izdajo šolskega glasila, ki je nudila izbor prispevkov iz preteklih glasil.

Ko sva lansko šolsko leto pripravljali jubilejno številko izdaje šolskega glasila Studenček, sva med prispevki zasledili tudi prispevke najinih staršev. Lepo nama je bilo prebrati, kaj so pisali kot otroci. Pri pregledu sva našli tudi številna dela sedanjih učiteljev.

Rodila se je ideja, da šolsko glasilo poglobljeno pregledava in zasnujeva raziskovalno nalogo. Časovni razpon ukvarjanja s šolskimi glasili tako zajema obdobje od septembra 2023 do februarja 2025.

Ker je že samo glasilo del pisne dediščine, sva kot izhodišče za poglobljen pregled določili zapise o kulturni dediščini našega okolja znotraj šolskega glasila.

Tako na šolsko glasilo v raziskovalni nalogi gledava z etnološkega vidika, kot del kulturne dediščine in del pisnega izročila, ki se prenaša iz generacije v generacijo. V povezavi s tem izhodiščem sva za raziskovalno nalogo postavili tudi cilje, naloge in namen.

Cilji, ki sva jih zasledovali, so:

- dobiti vpogled v vsebinsko (in tudi likovno) podobo glasila s poudarkom na besedilih, povezanih z raznovrstno kulturno dediščino,
- dokazati, da skozi šolsko glasilo prihaja do beleženja raznovrstne kulturne dediščine,
- dobiti vpogled v oblikovno podobo šolskega glasila v zadnjih petdesetih letih,
- ugotoviti, kdaj se je šolsko glasilo preimenovalo in zakaj je do preimenovanja prišlo,
- na osnovi intervjujev pridobiti informacije o nastajanju glasila.

Naloge, ki sva si jih postavili, so:

- pregledati šolske kronike,
- pridobiti izvode šolskih glasil,
- analizirati obliko glasil,
- opraviti vsebinsko analizo glasil na osnovi pojavnosti raznovrstne kulturne dediščine,
- pojasniti ime šolskega glasila Potoček, kasneje Studenček,
- opraviti intervjuje z učenci in strokovnimi delavci, ki so glasilo ustvarjali.

Namen raziskovalne naloge je prikazati prenos, ohranjanje in spreminjanje raznovrstne kulturne dediščine lokalnega okolja v obliki zapisov otrok znotraj šolskega glasila in raziskati okoliščine za produkcijo glasil ter preveriti arhiviranje.

Pri delu sva si postavili tudi **raziskovalna vprašanja**.

1. **Ali v šolskem glasilu skozi prispevke otrok odseva tudi raznovrstna kulturna dediščina lokalnega okolja? Če da, kako lahko to dediščino razvrstimo po pojavnosti?**
 - a) **Katere spremembe kaže najvišje uvrščena dediščina skozi petdesetletno obdobje?**
2. **Od kod ideja za ime glasila in zakaj pride do spremembe v poimenovanju?**
3. **Ali je ime glasila pogojevalo tudi izbor naslovnice glasila?**
4. **Kakšna je bila produkcija šolskega glasila ob predpostavki, da gre za majhno šolo in slabše materialne pogoje?**
5. **Kako dobro opravlja šola arhivsko vlogo?**

V nadaljevanju so predstavljeni izsledki iz proučevane literature, ki se dotaknejo opredelitve pojmov dediščina in šolsko glasilo, razvoja šolskih glasil v slovenskem prostoru, arhiviranja in razmnoževanja. Na kratko je predstavljena tudi OŠ Janka Ribiča Cezanjevci v luči raziskovalne naloge. Proučevana literatura, pregledani izvodi šolskih glasil in šolskih kronik ter pridobljeni podatki z intervjuji podajajo v razpravi odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja. Sklepni del prinaša spoznanja.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 OPREDELITEV POJMA DEDIŠČINA

Raziskovalna naloga se navezuje na zasledovanje zapisov v šolskem glasilu, ki so povezani z dediščino, zato je pomembno, da pojem opredeliva.

Slovar slovenskega knjižnega jezika za dediščino navaja dva pomena te besede. V primeru raziskovalne naloge gre za drugi pomen te besede, ki navaja, da je to tisto, kar je prevzeto iz preteklosti, torej gre za kulturno in naravno dediščino.

Bogataj kulturno dediščino opredeli kot človeško ustvarjalnost, ki je nastala mimo lastnega delovanja narave ali iz nje. »Torej imamo pri kulturni dediščini opraviti z najrazličnejšimi oblikami razmerij med človekom in njegovim kulturnim okoljem ter vsemi njegovimi stvaritvami v njem.« (Bogataj, 1992, str. 11).

Omenja, da je zakonodaja ponastavila dve glavni področji dediščine, nepremično in premično, notranje delitve pa so povezane z različnimi strokami. Meni, da je razvrščanje dediščine po strokah sicer praktično, a je dediščino vseeno treba dojeti kot celoto (Bogataj, 1992, str. 14).

Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (2010) pa določa tri večje zvrsti dediščine, in sicer:

- zvrsti nepremične dediščine,
- zvrsti premične dediščine,
- zvrsti žive dediščine.

Vsaka od teh ima še več podzvrsti. V drugem odstavku 1. člena je tudi izrecno navedeno, da sem ne sodi arhivsko in knjižnično gradivo, ki se šteje kot pisna dediščina, saj njuna razvrstitev sledi drugi zakonodaji.

Tako spletna stran Društva restavratorjev Slovenije ponuja seznam glavnih zvrsti pisne in grafične dediščine. Sem spadajo listine, rokopisne knjige, urbarji, davčne in zemljiške knjige, matične knjige, albumi, inkunabule, tiskane knjige, časopisje, zemljevidi, načrti, risbe, skice, grafike, plakati, drobni tisk, razglednice, fotografije. Glede na zapisano so šolska glasila arhivsko gradivo in spadajo k časopisju.

Glede na že omenjeno zakonodajo bi lahko šolsko glasilo uvrstili tudi med premično dediščino, in sicer med predmete komunikacije. To so stvari, ki so namenjene različnim načinom komuniciranja med posamezniki ali javnostjo, pri katerem si lahko pomagamo z različnimi mediji (tiskovina, plakat, oglas, radio ...).

Kot zvrsti nepremične dediščine pravilnik omenja sledeče: arheološka najdišča, stavbe, parke in vrtove, stavbe s parki ali z vrtovi, spominske objekte in kraje, druge objekte in naprave, naselja in njihove dele, kulturno krajino in ostalo.

Zvrsti premične dediščine so orožje, orodje, stavbna oprema, bivalna oprema, oblačila in osebni predmeti, prometna in transportna sredstva, predmeti za igro in prosti čas, umetniški predmeti, predmeti uporabne predmetnosti, obredni predmeti, predmeti komunikacije, grbi, zastave nagrade in priznanja, sredstva za trgovino in bančništvo, predmeti za prikaze in ponazoritve, stroji in naprave, predmeti izobraževanja, znanosti

in tehnike, geološki predmeti, botanični predmeti, zoološki predmeti, človeški ostanki, glasbila in drugi predmeti zgodovinskega pomena.

Med zvrsti žive dediščine sodi ustno izročilo in ljudsko slovstvo, uprizoritve in predstavitve, šege in navade, znanja o naravi in okolju, gospodarska znanja in veščine in ostalo (Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah, b. d.).

Register nesnovne dediščine, dostopen na spletu, se pri opredelitvi nesnovne dediščine sklicuje na Unescovo Konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine. Nesnovna dediščina: »pomeni prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine.»

Skupnosti in skupine nesnovno kulturno dediščino, preneseno iz roda v rod, nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino (OPSI, 2025).

Varovanje zagotavlja občutek za identiteto in neprekinjenost s prejšnjimi generacijami, s čimer spodbuja spoštovanje do kulturne raznolikosti in človeške ustvarjalnosti (GOV, 2025).

Na osnovi Registra nesnovne kulturne dediščine poznamo gospodarska znanja in veščine, ostalo, šege in navade, uprizoritve in predstavitve, ustno izročilo in ljudsko slovstvo, znanja o naravi in okolju.

Register navaja tudi podzvrsti, ki so bralna kultura, delovne šege, folklorno-turistične prireditve, gledališke uprizoritve, gozdarstvo, igre, inštrumentalna glasba, kmetijstvo, letne šege, likovni izrazi, lovska znanja, narečja, ostalo, pesništvo, plesi, pravne šege, praznovanja, pregovori in reki, prehrana, pripovedništvo, rokodelska in obrtniška znanja, rudarstvo, šaljivke in vici, šege življenjskega kroga, transport, uganke, vokalna glasba, vokalno-inštrumentalna glasba, znakovni jezik, znanja o prostoru, znanja o rastlinskem svetu, znanja o vodi, znanja o vremenu, znanja o zdravilstvu, znanja o živalskem svetu (Nesnovna dediščina, b. d.).

2.2 OPREDELITEV POJMA GLASILO IN KRATEK PREGLED NJEGOVEGA RAZVOJA V SLOVENSKEM ŠOLSLEM PROSTORU

Slovar slovenskega knjižnega jezika za iztočnico glasilo navaja razlago, da je to tiskano ali pisano sredstvo za razširjanje idej kake skupine, organizacije. Kot primer navaja tudi šolsko glasilo.

Mohor idr. (1999) pišejo, da začetke takrat imenovanih šolskih listov zasledimo že v dvajsetih letih 19. stoletja, vendar smo prave šolske liste dobili šele v 20. stoletju. Prinašali so objave risb, fotografij, vesti, zapise ustnega slovstva in literarne poskuse otrok. A pravo prelomnico, po kateri so se oblikovali osnovnošolski časopisi v današnjem smislu, pomeni leto 1958/59. Takrat se je šolanje razdelilo na osemletko in štiriletno srednjo šolo. Kasneje so se prvotni literarni listi razvili v nov tip – novinarsko zasnovano glasilo, ob katerem so izhajale številne tematske številke z izsledki mladih raziskovalcev, literarni zborniki in zbirke, prevodi knjig in drugo.

Žagar (1992) v šolskih glasilih vidi močno spodbudo za pisanje učencev. Tako se naveže na diplomsko delo Mihe Mohorja iz leta 1989, kjer je podatek, da v slovenskem prostoru obstaja kar 610 naslovov šolskih glasil, a po njegovem mnenju je to komaj polovica vseh. Žagar dalje navaja, da ima veliko slovenskih časopisov prilogo za otroške prispevke ter da od leta 1975 dalje potekajo tekmovanja za izbiro najboljših šolskih glasil in srečanja mladih dopisnikov. Navede tudi, da od leta 1978 izhaja revija Mentor za izmenjavo izkušenj učiteljev mentorjev. Izpostavi, da so bila prvotno glasila le literarna, sčasoma so postajala tudi publicistična (vsebujejo poročila, reportaže, intervjuje, ankete ...).

Po navadi se za dobro šolsko glasilo formira uredniški odbor, v katerem se razdelijo različne naloge (glavni urednik, pomočnik, uredniki rubrik, likovni urednik, tehnični urednik). Tematski šolski časopis lahko izide na dva načina, in sicer kot nabor prispevkov na določeno temo ali pa kot projektna naloga, kjer je tema vnaprej napovedana. Glasilo ima lahko tudi različne priloge (npr. humoristična) (Mohor idr., 1999). Žagar (1992) navaja, da tematske številke lahko nastajajo tudi zaradi obletnic ali natečajev in notranjih pobud učencev.

Šolsko glasilo ima po navadi tudi posebno ime, ki lahko odseva značilnosti okolja, v katerem šola deluje ali pa je ime le umetniška formulacija uredniškega odbora. Dobro

ime šolskega časopisa je živahno in izvirno ter nakazuje na kako značilnost generacije učencev šole ali kraja, kjer izhaja (Mohor idr., 1999).

Žagar (1992) omenja tudi merila za ocenjevanje in nagrajevanje šolskih glasil. Poudari, da so se ta z leti spreminjala. Med njimi omenja sledeča merila: pestrost besedilnih vrst, jezikovna pravilnost, otroška pristnost, tehnična dovršenost, rubrike, vsebnost kazala, kolofona, ilustriranost itd.

2.3 ARHIVIRANJE ŠOLSKIH GLASIL V LUČI ZAKONODAJE

Med vrste dokumentacije po Pravilniku o dokumentaciji v osnovni šoli (2012) spadajo: knjige in splošni dokumenti, dokumentacija o delu strokovnih organov, dokumentacija o delu strokovnih delavcev, dokumentacija o delu oddelkov/skupin, dokumentacija o učencih, javne listine in potrdila, druga dokumentacija in dokumentacija o vzgojno-izobraževalnem delu v bolnišničnih oddelkih (4. člen). V prilogi tega pravilnika so naštetih dokumenti, opredeljena je njihova vsebina s predpisanim časom hranjenja.

Šolskega glasila med njimi ni.

Pravila arhivske in knjižnične stroke pa predvidevajo arhiviranje glasil v javnih ustanovah.

Tako Zakon o knjižničarstvu (2001) v 3. členu opredeli knjižnično gradivo, in sicer se sem prištevajo objavljeni tiskani, zvočni, slikovni, elektronski ali kako drugače tehnično izdelani zapisi, ki jih zbirajo in javnosti posredujejo knjižnice ter so namenjeni za potrebe kulture, izobraževanja, raziskovanja in informiranja. To so tudi rokopisi in drugo neobjavljeno gradivo (tipkopisi, elektronski zapisi in podobno). Glede na izvajanje knjižnične dejavnosti v javnih vzgojno-izobraževalnih programih se naloge, opredeljene v predhodnem členu, temu ustrezno prilagodijo, med temi izstopa naloga varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik.

2.4 RAZMNOŽEVANJE GLASIL

Kot tiskarska oprema se je v preteklosti (glede na prvo izdajo našega šolskega glasila iz leta 1974) uporabljal ciklostil. To je stroj za razmnoževanje odtisov z matric (Fran, 2014).

Sestavni deli stroja so: vrtljiv valj, utor za vpetje matrice, valj z barvo, mehanizem z ročico in naslon za polaganje papirjev. Uporabljali so ga za razmnoževanje tiskovnega materiala manjšega formata: letake, brošure, naslovnice in obrazce.

Kopije so bile indigo barve (Mestni muzej Idrija, 2025).

Slika 1: Ciklostil. Zaslonski posnetek, izrez. (Vir: Mestni muzej Idrija, 2025)

Po podatku iz Šolskega muzeja Slovenije je bil tisk po večini v črni barvi, sicer pa se je razmnoževalo tudi v modri in vijolični barvi¹.

Kasneje so se na šolah pojavili drugi (sodobnejši) razmnoževalni stroji oz. še kasneje fotokopirni stroji, s pomočjo katerih so lahko razmnožili glasila. V uporabi so bili tudi tiskalniki.

Besedila so se pisala na pisalne stroje oz. na roko. Pisalni stroji se z razvojem tehnologije prav tako spreminjali, dokler niso prešli na zapis s pomočjo računalnika.

¹ Glej prilogo I.

Budja Sonja 3. razr.

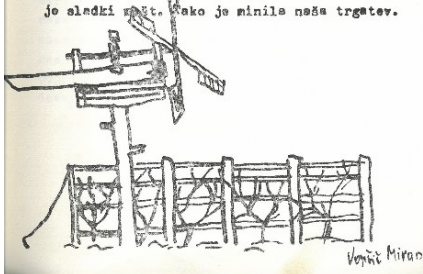
ZMANJKALO JE ELEKTRIČNEGA TOKA

V sredo zvečer je zmanjkalo električnega toka. Tok je sranjkel zato, ker je v dvorani pregorela varovalka in je nastel kretak stik. Aps je bil jssen, ker je bral časopis. Sklenil je, da bo hitro sročil po električarja. Mama je potekala svedo, jaz pa vžigalico. Aps se je s električarjem kselu vrnil. Električar je popravil nspako. Dojen se je bal, ker je bila tema. Mirno je sedel na kavču in je aprševal, kdaj bo prišla luč. Mama je ravnokar kuhala večerje, jaz pa sem si umivala noge. Naenkrat je sasvetila luč. Bili smo veseli. Mama je lahko naprej kuhala, ata bral, jaz pa sem se pripravila za spanje.

Milen Hedžet 4. razr.

NA TRGATVI

Ko sem slišel petje klopotcev, sem se razveselil. Klopotci oznanjajo, da prihaja čas trgatve. Nekega dne, mi je ata rekel, da bomo pripravili stiskalnico, brenče in sede. Vprašal sem ga, zakaj vse to. Povedel mi je, da bomo v soboto brali grozdje. Z očetom sta pripravila vse potrebno v klooti. Mama in sestra ata imeli polne roke dela v kuhinji. Povebiti smo morali zadosti trgatcev. V soboto zjutraj so trgači začeli prihajati. Pripeljala sta se tudi teta in stric iz Maribora. Bilo je zelo veselo, saj smo peli in vrtili. Zvečer smo stiskali grozdje in tekeli je sladki sok. Tako je minila naša trgatve.

Slika 2: Pisalni stroj (Potoček, 1974/75)

SOSEDOV KUJ (spis v narečju)

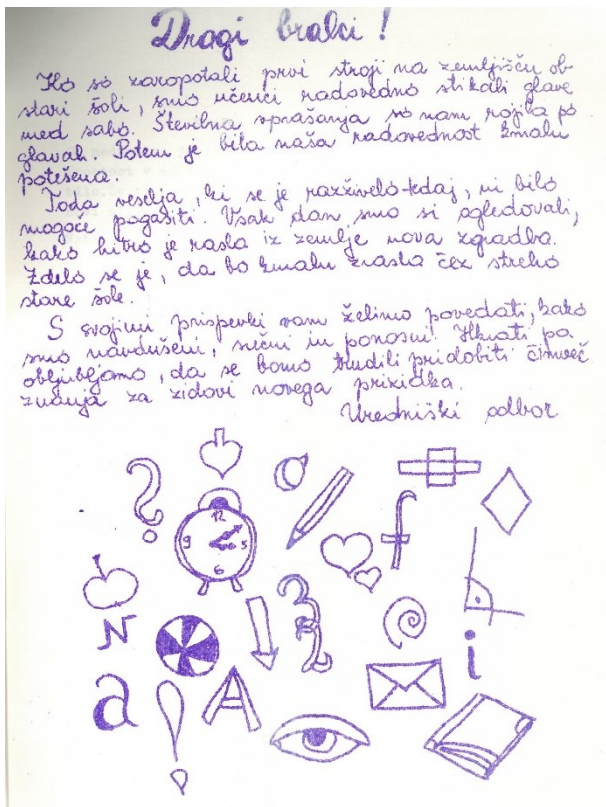
Bila je lepa sunčna nedela. Nesen znola, kaj bi delala. Naenkrat mi je prišlo na pamet, ka bi šla jahat sosedovega kuja. Oblekla sen si trenerko, pa obula sen si šolje. Ko sen prišla k sosedovini, sen rekla, ka bi rada probala, kak se jaše kuj. Sosed mi ga je osedla, jaz pa sen že kumej čokala. Te pa mi sosed reče, naj stopim tu gor na takšni trak. Z drugo nogo pa prek. Jas stopin gor, drugo nogo pa čen dati prek, pa na ejnkrat sela na drugo stron dol na to zođjo. Sosed se je začaja smejati, meni pa je šlo na joč, vendar se nesen vupala jokati. Te še pa probran ejnkrat na kuja. Pa po storen goz z eno nogo, z drugo pa prek, pa isto, pristone na Te pa več nesen vupala gor. Sosed mi provi, nej ne bon več tak leva, ka nejš nemren na kuja. Te sen pa le šla še ejnkrat probat. Stopin gor, drugo nogo pa don prek, no, te pa sen le ostola na kuji. Sosed je reka, nej se primen za bič. Jas se primen, sosed pa kuja malo vudre. Kuj pa se začene, pa začne dirkati. Jas sen cvilila, pa me je tak drukalo v rit, ka nejš s kuja nesen mogla. Kdo je sosed kuja stava, je me zdigna dol na noge. Nejpren sen mislila, ka nejš niman več nog, vse so mi bile drevene. Od tistega cejta nesen več šla na kuja. Vseeno pa si še želim, ka bi še ejnkrat šla jahat, venda bi si mogla podložiti "rit", ka me ne bi drukalo.

Sandra Pučko, 8. razred

F ŠUME (spis v narečju)

Blo je vroče nedelsko jutro. Tak je bilo vroče, ka nesen zna kon bi se da. Pa je Sabina rekla, ka se grema f šumo hladit. Veselo sma se tirali proti šumi. Sunce je pripekalo, kak če bi ti za ritjo kdo bruha ogenj. Kume sma prišli do šume. Tapa je Sabina rekla: "Kera de druga nejšla glibajo, tista časti pijačo." No dobro," sen se strinjaka z jo. Pa jaz iščen pa iščen, pa že pol šume prehodin, pa ne nejden ene glibaje. Sabina pa se čez kakšnih deset minut zdere, ka ma jih že pet. Jaz sen začela stenderati, kak ma una lahko že teko gliboj, jaz pa niti ene. Dale iščen, pa se opet čez kakšne pol vure zdere, ka ma že pun cekar, pa ka nima več kon dovat. Pa me začne zajebovati, če sen slepa, ka ne vidin, ka man za ritjo puno globoj. Nesen štela pogledati, ka sen znola, ka se zajebovile. Iden dale, pa viden pred sobo

Slika 4: Računalniški zapis (Studenček, 1995/96)

Slika 3: Indigo odtis rokopisa (Potoček 1987, posebna izdaja)

Slika 5: Današnja podoba oblikovanja (Studenček, 2022/23)

2.5 KRATKA PREDSTAVITEV OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI

Prva šolska stavba je bila v Cezanjevcih odprta leta 1827. Prvotna stavba je pogorela. Najstarejši del trenutne šolske stavbe datira v leto 1900. Skozi leta se je stavba z dozidavami, prizidkom in tudi prezidavami učilnic skušala prilagajati novim smernicam v vzgoji in izobraževanju glede zagotavljanja normativov in standardov.

V šol. letu 2002/2003 se je pristopilo k ideji o novogradnji šole na novi lokaciji. Ta se je do danes uresničila le z novogradnjo vrtca. Nerešeni prostorski stiski pa so šli naproti s postavitvijo modularnega objekta ob šoli, v letu 2012. Trenutno aktivnosti za novogradnjo šole na novi lokaciji še potekajo.

Šola je bila v času prve izdaje šolskega glasila Potoček pod pritiski po združevanju manjših šol v večje centralne šole. Tako so prav v šolskem letu 1975/76 težili k prešolanju otrok višje stopnje v Ljutomer, medtem ko bi učenci od 1. do 4. razreda ostali v Cezanjevcih in tako olajšali prostorsko stisko. Lokalna skupnost se je temu uprla, ohranili so popolno 8-razredno šolo, a pod ravnateljstvom OŠ Ivana Cankarja Ljutomer. Šele marca 1977 je bilo odločeno, da ostane šola samostojna in se preimenuje v OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI.

V letu 1975/76 so se vsi učenci iz šole na Stari Cesti prešolali v Cezanjevce, s čimer se je število otrok zelo povečalo, pojavilo se je prostorsko pomanjkanje.

Naslednji val pritiskov po prešolanju otrok v Ljutomer se pojavi v šol. letu 1984/85. Tudi tokrat so odklonilno stališče zavzeli starši. V šolskem letu 1992/93 naj bi se na težnjo občinske vlade združili OŠ Cezanjevci in OŠ Mala Nedelja pod okrilje enega ravnatelja, a tudi takrat neuspešno (Pušenjak, Rauter, 2020).

3 RAZISKOVALNI DEL

Pri delu sva uporabili naslednje raziskovalne metode:

- preučevanje virov, literature,
- metodo intervjuja na terenu,
- metodo arhivskega dela,
- metodo analize (pregled šolskih glasil).

Pojem dediščine sva predstavili na osnovi proučevane literature, Pravilnika o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah, Zakona o knjižničarstvu in Registra nesnovne kulturne dediščine. Opredelili sva tudi pojem arhiviranja.

Pregledali sva literaturo na področju šolskih glasil in se tako seznanili s pomembnejšimi prelomnicami njihovega nastanka na Slovenskem. Da bi si olajšali pregled glasil iz šolskega arhiva, sva se s pomočjo učbenikov za šolsko novinarstvo seznanili tudi s tem, kakšna glasila sploh poznamo, kako nastajajo, kakšni sta njihova zgradba in vsebina.

Nato sva pregledali osnovnošolska glasila, ki jih hrani OŠ Janka Ribiča Cezanjevci. Vendar sva kmalu ugotovili, da vsi izvodi niso shranjeni. Z dopisom, ki sva ga v lokalno okolje razširili s pomočjo učencev naše šole, sva poskušali pridobiti manjkajoče izvode (Priloga B).

Da bi pridobili vpogled v stanje (tehnična oprema, prostorski pogoji, učiteljska sestava) naše šole v zadnjih petdesetih letih, sva pregledali tudi šolske kronike. Te so nama bile tudi podlaga za primerjavo med zapisi v kroniki o izidu glasila in dejanskim ohranjenim izvodom.

Po elektronski pošti sva kontaktirali tudi Slovenski šolski muzej, da bi pridobili podatke o tisku šolskih glasil. Na dopis se je odzval g. Anton Arko (Priloga I). Podatke sva ustno preverili tudi pri naši šolski likovni pedagoginji, ge. Miri Petek.

Elektronske pošte sva se poslužili tudi za intervju, predvsem pri intervjuvancih, ki so tako želeli.

Raziskovalna naloga je vsebini primerno tudi slikovno opremljena, predvsem z najinimi fotografijami šolskih glasil.

Da bi lažje pridobili odgovore na raziskovalna vprašanja, sva si delo olajšali z različnimi preglednicami, ki so v prilogi.

Pri ustvarjanju vrstnega reda pojavnosti raznovrstne kulturne dediščine za 1. raziskovalno vprašanje sva se oprli na Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah, da bi si olajšali poimenovanja. Po pridobljenem vrstnem redu

pojavnosti kulturne dediščine v šolskem glasilu sva natančneje proučili najvišje uvrščeno kulturno dediščino in na podlagi besedil utemeljevali spremembe v zadnjih petdesetih letih.

4 RAZISKOVANJE ARHIVSKEGA GRADIVA NA OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI

4.1 ŠOLSKE KRONIKE

Kot arhivsko gradivo na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci štejemo Šolsko kroniko. Ob branju šolske kronike je bilo osnovno vodilo, ali je v šol. kroniki zapisano karkoli v povezavi s šolskim glasilom. To je pomenilo, ali je bilo glasilo v določenem šol. letu sploh izdano, kako se je glasilo imenovalo, kdaj in zakaj je prišlo do spremembe imena, kdo je bil v uredniškem odboru, kolikokrat na leto so ga izdali, kje so ga izdali, kako/na kakšen način ...

Glasilo naj bi po zapisih v kroniki izšlo v 38 šolskih letih od 50. V enem šolskem letu je lahko izšla ena številka glasila ali je izšlo glasilo v dveh številkah ali je izšla tematska številka. Lahko je šlo tudi za kombinacijo izdaj.

Zasledovali sva tudi vpise o tehnični opremi, potrebni za razmnoževanje, kar pomeni v zgodnjih letih o ciklostilu oz. ročnem razmnoževalniku, kasneje fotokopirnem stroju, računalniku.

Tako sva pregledali šolske kronike od šol. leta 1973/74 do zadnjega šolskega leta, to je do 2024. Ker sta bili v našem šol. okolišu do leta 1974/75 dve šoli (OŠ V Cezanjevcih, podružnica Stara Cesta), sva pregledali tudi kroniko šole Stara Cesta. Od šol. leta 1975/76 dalje so pa vsi učenci obiskovali šolo v Cezanjevcih. Od šol. leta 2004/05 sva šolske kronike pregledovali tudi v elektronski verziji, saj so se odločili, da bodo ročno vpisovali le najpomembnejše dogodke in podatke glede na priporočila za pisanje kronik.

Zasledili sva, da so prvo številko lastnega literarnega glasila Potoček izdali v šol. letu 1973/74. V šolski kroniki za Staro Cesto je v šol. letu 1972/73 vpisano, da so kupili ročni razmnoževalnik, a ni podatka o tem, ali so tudi na Stari Cesti izdali glasilo.

Potoček so izdali tudi v naslednjem šol. letu (1974/75), mentorica je bila tovarišica Marica Rauter. Likovno opremo je z učenci pripravila Melita Lašič. V šol. letu 1977/78 so izdelali dve številki glasila Potoček, vendar druga ni izšla, saj je na občini niso uspeli razmnožiti. Vodja odbora za glasilo potoček je bila Albina Senčar. Tudi v šol. letu 1979/80 so pionirji pripravili dve številki glasila. Mentorica je bila Lizika Rauter.

V šol. letu 1983/84 so Potoček izdali aprila na dan jugoslovanske ljudske armade. V kroniki piše, da so med šolskim letom 1984/85 učenci urejali stenčase (izrezovali članke in zbirali slikovni material za stenske časopise). V šol. letu 1985/86 je pred praznikom pionirski odbor izdal drugo številko glasila Potoček, enako so glasilo izdali v naslednjem šol. letu. V šol. letu 1987/88 je pripravo šolskega glasila vodila učiteljica Ema Jug. V šol. letu 1988/89 je uredniški odbor pionirskega glasila Potoček ob praznovanju krajevnega praznika Krajevne skupnosti izdal časopis, v katerem so učenci predstavili svoja doživetja in delo v interesnih dejavnostih. V šol. letu 1989/90 so kupili razmnoževalni stroj.

Za šol. leto 1990/91 se omenja sodelovanje učencev novinarjev s prispevki na razne teme v šolskem glasilu Studenčku, Pilu, Kurirčku, Cicibanu in Vestniku. Kupili so tudi fotokopirni stroj, enako se zgodi tudi v šol. letu 1993/94. V šol. letu 1996/97 je šola dobila 2 računalnika, v šol. letu 1998/99 pa so kupili še 4 računalnike in se povezali z internetom. V šol. letu 2000/01 se je uredila šolska spletna stran. Leta 2003/04 so člani literarno-novinarskega krožka izdali glasilo Studenček in uspeli so pridobiti še 7 računalnikov.

Za šol. leto 2010/11 je zapisano, da so izdali glasilo. Enako za naslednje šolsko leto, ko so Studenček ponudili tudi na zaključni prireditvi. V tem letu pa je izšla tudi tematska številka ob koncu projekta Kulturna dediščina iz naše okolice.

Enako je zabeleženo za naslednja štiri šolska leta. V šol. letu 2016/17 je izšla posebna izdaja Studenčka ob 190-letnici šolstva v Cezanjevcih. Leta 2020/21 glasilo ni izšlo, saj zaradi korone ni bilo pouka v šoli, temveč je ta potekal na daljavo.

Kljub temu se je izdal zbornik ob 120-letnici šolske stavbe. Za zadnja tri šolska leta je zabeležena e-verzija glasila.

V kroniki zasledimo tudi zapise o učiteljski sestavi. Tako lahko sledimo spremembam pri učiteljicah, ki so povezane z glasilom. To so bile po navadi učiteljice slavistke oz. učiteljice razrednega pouka. V letu 1975 odidejo s šole slavistka Marica Rauter in še dve učiteljici, slavistko nadomesti učiteljica Majda Markoč. V šolskem letu 1981/82 pa slednjo zamenja slavistka Darinka Budna.

Do sprememb ponovno pride tudi v začetku 90. let, ko zaradi porodniške Jasno Markovič Jagodič nadomešča Slavica Bela, vmes pa šolo zapusti tudi nemcistka in slavistka Emilija Jug. Menjave slavistk so se ponovile v začetku 21. stoletja, Bojano Marin zamenja Karmen Baumgartner (pozneje Rauter), nekaj let pa je na šoli delovala tudi nemcistka in slavistka Vida Vajda. Slavistko Karmen Baumgartner sta na porodniškem dopustu zamenjali Bernardka Marinič in Ksenja Erhatic, ki sta pripravili glasilo.

4.2 IZVODI ŠOLSKEGA GLASILA V ARHIVU

K arhivskemu gradivu na šoli prištevamo dejanske izvode glasila, ki smo jih našli. Za pomoč pri iskanju izvodov glasila sva prosili upokojeno tajnico, go. Brigito Šoštarič, ki je z mentorico januarja 2024 pregledala celoten arhiv. Za to sva se odločili, saj se je na šoli v zadnjih letih arhiv zaradi prostorske stiske preselil in tajnica je bila ob selitvi prisotna in je tudi najbolje vedela, kje so izvodi glasila.

Vsega skupaj sva na šoli v arhivu na različnih mestih (ravnateljčina pisarna, arhiv 1 in arhiv 2) našli 36 primerov glasil.

Tabela 1: Izhajanje šolskega glasila glede na šolsko kroniko v primerjavi s pridobljenimi izvodi

Šolsko leto	Izid glasila glede na vpis v šolski kroniki	Najdeni izvodi
1973/74	Izdana 1 številka	NE
1974/75	Izdani 2 številki	1. številka
1975/76	Ni podatka	NE
1976/77	Ni podatka	NE
1977/78	Izdani 2 številki, druga številka ni izšla - občina	NE
1978/79	Ni podatka	NE
1979/80	Izdani dve številki	NE
1980/81	Ni podatka	NE
1981/82	Ni podatka	NE
1982/83	Ni podatka	NE
1983/84	Izdana številka	NE
1984/85	Izdani 2 številki	Imamo 1. številko, 2. manjka
1985/86	Izdani 2 številki	Imamo 2. številko, 1. manjka
1985/86	Glasovanje za prizidek, 12. 1. 1986	Posebna izdaja
1986/87	Izdani 2 številki	DA
1987/88	Izdana 1 številka	DA
1987/88	Posebna izdaja ob odprtju prizidka	DA
1988/89	Izdano	DA
1989/90	Izdano	DA
1990/91	Izdano	DA
STUDENČEK		
1991/92	Izdano	DA
1992/93	Izdano	DA
1993/94	Izdano	DA
1994/95	Izdano	DA
1995/96	Izdano	DA
1996/97	Izdana tematska številka	DA
1997/98	Izdani 2 številki	DA
1998/1999	Ni podatka	NE
1999/2000	Ni podatka	NE
2000/2001	Ni podatka	NE
2001/2002	Izdana posebna številka	DA
2002/2003	Ni podatka	NE
2003/04	Izdana 1 številka	DA
2004/05	Izdana 1 številka	DA
2005/06	Izdana 1 številka	DA
2006/07	Izdana 1 številka	DA
2007/08	Izdana 1 številka	DA
2008/09	Izdana 1 številka	DA

2009/10	Izdana 1 številka	DA
2010/11	Izdana 1 številka	DA
2011/12	Izdana posebna številka	DA
2012/13	Izdana 1 številka	DA
2013/14	Izdana 1 številka	DA
2014/15	Izdana 1 številka	DA
2015/16	Izdana 1 številka	DA
2016/17	Izdana 1 številka, posebna izdaja ob 190-letnici	DA
2017/18	Ni izšlo	/
2018/19	Izdana 1 številka	DA
2019/20	Ni izšlo	/
2020/21	Ni izšlo (izdali zbornik)	/
2021/22	Izdana 1 številka	DA (E-GLASILO)
2022/23	Izdana 1 številka	DA (E-GLASILO)
2023/24	Izdana 1 številka	DA (E-GLASILO)

Ko sva ugotovili, da nekaj številčk še manjka, sva se odločili pripraviti dopis za lokalne prebivalce. Dopis sva razmnožili, razdelili učencem in jih prosili, naj ga predajo prebivalcem lokalnega okolja, sorodnikom oz. tistim, za katere vedo, da so obiskovali našo šolo. Na koncu sva dobili le en izvod, ki ga je prinesla učenka.

Po izvodih je mentorica preverjala tudi pri zaposlenih, enako sva po izvodih spraševali na terenu, ko sva opravljali intervju. Vsega skupaj sva dobili 3 izvode. Predvsem starejše učiteljice so rekle, da izvodov niso ohranile, nekatere upokojene učiteljice so sploh dvomile, da bi izvod kdaj dobile.

Pri pregledu izvodov sva glede na raziskovalna vprašanja pregledali naslovnice, prebrali in pregledali vse prispevke, nagovore, morebitni kolofon, opazovali sva tehnično podobo glasila.

4.3 INTERVJUJI

Da sva pridobili čim več podatkov o nastajanju in izdajanju šolskega glasila, sva na terenu obiskali 12 sogovornikov oz. sva z njimi opravili intervjuje. Z eno sogovornico sva intervju opravili preko elektronske pošte, skupaj sva imeli 13 sogovornikov. Sogovornike sva delili na tri skupine, in sicer strokovni delavci (učitelji), administrativno-tehnični kader (hišnik, tajnica/tajnik) in bivši učenci, ki so pri glasilu sodelovali. Nekateri bivši učenci so danes tudi učitelji na naši šoli.

Stike sta z intervjuvanci navezovali mentorici, po potrebi sta kasneje v telefonskem pogovoru informacije še dodatno preverjali. Stik smo navezali še s tremi intervjuvankami. Dve intervjuvanki se ničesar ne spomnita, ena intervjuvanka je odklonila sodelovanje zaradi osebnega razloga.

Za intervju sva imeli vnaprej pripravljena vprašanja, ki sva jih sproti dopolnjevali. Odgovore sva si zapisovali in jih predstavili v razpravi. En intervju sva s privolitvijo tudi snemali.

5 REZULTATI Z RAZPRAVO

5.1 ALI V ŠOLSKEM GLASILU SKOZI PRISPEVKE UČENCEV ODSEVA TUDI RAZNOVRSTNA KULTURNA DEDIŠČINA LOKALNEGA OKOLJA? ČE DA, KAKO LAHKO TO DEDIŠČINO RAZVRSTIMO PO POJAVNOSTI?

Šolsko glasilo je pisna dediščina. Glede na zakonodajo pa lahko šolsko glasilo uvrstimo med premično dediščino, in sicer med predmete komunikacije. Znotraj glasila pa najdemo prispevke, ki odsevajo raznovrstno dediščino v obliki besedil in ilustracij otrok, zato to dediščino lahko razvrstimo po pojavnosti². Kot besedila sva upoštevali opise, doživljajske spise z elementi dediščine, medtem ko pesmi in domišljjski spisi v pregledu niso zajeti. Pregled šolskega glasila tako kaže, da se največkrat pojavijo zapisi, fotografije ali ilustracije o:

² Glej prilogo C.

- starih ljudskih običajih ob določenih praznikih (največ o pustu in kurentovanju, tepežnem dnevu, novem letu, veliki noči in bučariji, s tem da je slednja povezana s prireditvijo v lokalnem okolju);
- starih ljudskih igrar kot so klinčkanje, svinkanje, petelinček, kovance pihat, frnikolanje, žandarji in ravbarji, vrtavkanje, slepe miši, fuclaje, veveričkanje;
- stavbah in dogodkih lokalnega pomena³, in sicer o šolski stavbi (danes starost 124 let) in gradnji ter odprtju prizidka, o projektnem tednu, povezanem z osebnostjo iz 2. svetovne vojne (Janko Ribič), stari kmečki hiši, o spominih na streljanje talcev iz 2. svetovne vojne, spomeniku talcev, gradu Branek, osamosvojitveni vojni.
- Nekaj prispevkov so učenci napisali tudi v narečju. To so bila besedila z raznovrstno vsebino. V šolskem letu 1995/96 se omeni starinska beseda žaklači, kar pomeni otroka, ki za sani uporablja vrečko, polnjeno s senom ali slamo. V šolskem letu 2005/06 je celo dodan slovarček prleških besed.

Dalje se najdejo besedila o:

- domačem kraju;
- starih predmetih (studenec, motijenca, klopotec);
- starih vsakodnevnih opravilih, ki jih danes že gojimo kot običaj. Omenjene so: trgatev, koline, sušenje travnika, na paši, vsakodnevno življenje na kmetiji, opravila na kmetiji;
- obrteh (zapis intervjujev s pletarji košar, slike o tkalstvu, natančen opis tehnike pletenja košar).
- Veliko je besedil o posebnih dnevih na šoli, povezanih z dediščino. Tako obstajajo tri tematske številke, in sicer je ena izšla v šolskem letu 1996/97, druga pa naslednje leto. Prva je namenjena projektu Življenje nekoč in danes, druga pa projektu Šola poje in pleše. V šolskem letu 2011/12 je izšla tematska številka ob zaključku projekta Kulturna dediščina iz naše okolice. V šolskem letu 2016/17 je izšla številka ob 190-letnici šolstva, kjer je zajet pregled vseh

³ Janko Ribič je bil zgodovinska osebnost, po kateri nosi naša šola ime. Bližnji spomenik talcev je v Cezanjevcih ob njegovi rojstni hiši. Učenci šole tam dvakrat letno pripravimo komemoracijo. Povod za streljanje talcev je bil upor mladega Janka Ribiča na nemške okupatorje. Tudi naša šolska stavba, predvsem najstarejši del, ki je iz leta 1900, se ponaša s številnimi elementi kulturne dediščine. V bližini šole v Branoslavcih pa je še danes ohranjen del nekoč mogočnega gradu Branek.

dejavnosti v zadnjih desetih letih tudi z vidika ohranjanja kulturne dediščine na šoli. V šolskem letu 1991/92 najdemo opis dneva dejavnosti na šoli Pridih starega (na šoli gostili metlarje, pletarje ...).

Seznam nadaljujejo prispevki o:

- starih časih (pouk in življenje nekoč, tematska številka z anekdotami iz starih časov);
- gasilcih (gasilsko tekmovanje, opis gasilske stavbe in vaje);
- vaških grbih.

Pregledana besedila potrjujejo, da se skozi prispevke v glasilih prenaša (nezavedno) tudi raznovrstna kulturna dediščina lokalnega okolja. Zapisano se povezuje z izjavami intervjuvancev, tako Budna govori o temah, o katerih so pisali učenci, enako govori o tem Senčar, ki med drugim omenja tudi druge projekte in raziskovalne naloge, pri katerih so nastala besedila in so jih nekaj namenili tudi za šolska glasila. Pri obeh gre za teme, povezane z ohranjanjem dediščine.

a) KATERE SPREMEMBE KAŽE NAJVIŠJE UVRŠČENA DEDIŠČINA SKOZI PETDESETLETNO OBDOBJE?

Med običaji ob praznikih sva našli zapise otrok po lastnih spominih in zapise po spominu babic in dedkov. V slednjem so nekateri napisali tudi ime, priimek in starost vira. Tako zanesljivo vemo, da so se z zapisi ohranili običaji ob praznikih, stari tudi več kot petdeset let. Nekateri običaji so bili pozabljeni že v časih, ko so jih učenci zapisali v glasilu, npr. barbarino, lucijino, svečnica in valentinovo. V novejših številkah o teh praznikih ne najdemo več prispevkov. Ohranjajo se pa prazniki tepežnica, božič, silvestrovanje, miklavževo, pust in velika noč⁴.

Med decembrskimi običaji se ohranja tepežnica ali pametiva, ki se ni spremenila⁵. Zanimivo je besedilo o starem opisu miklavževanja, ki opisuje obisk Mikloša z zelo velikim spremstvom, kjer je opazna vloga parkljev, ki kaznujejo. Spremenijo se način obdarovanja, kasneje tudi obhodov. Ohranja se pomen očiščenih čevljev, v katere

⁴ Glej prilogo H.

⁵ Palica/šiba, dar denar, izgovarjanje istih besed »Zdravi bote, friški bote in vsako nedelo k meši hote.«

otroci dobijo darove. O božiču je premalo prispevkov, da bi jih primerjali. Silvestrovanje ohranja v vseh teh letih neko stalnost, povezano s praznovanjem v krogu družine in prijateljev v domačem okolju. Omenja se malo boljša hrana, v devetdesetih letih že pitje šampanjca. Zapisani so reki, povezani s tem časom⁶. Ohranja se tudi pomen uživanja svinjskega mesa na novoletni dan. Pred več kot 40 leti so še na novoletni dan jedli svinjski rilec, kasneje se omenja le svinjsko meso.

Zanimivi so zapisi o pustu ali fašenku. Prispevkov je zelo veliko, zato jih lahko med seboj primerjamo. Ugotovili sva, da se v času pusta ne norčujemo več iz neporočenih deklet, ki so jim nekoč pod noge metali maske, vozeče na plohu in govorili pripadajočo šaljivko⁷, enako v naših krajih ne poznamo več pokopa pusta, o katerem pišejo še v 90-ih letih. Ne uživamo več npr. slivove juhe, že nekoč pa so gospodinje v tem času cvrle krofe, a so jih hranili za naslednji dan. Spremenili so se darovi, ki so jih dobili otroci, ko so hodili od hiše do hiše, danes prejmejo večinoma denar. Spremenil se je tudi način šemljenja. Maske so nekoč izdelovali doma. Rekli so jim LORFE. Čas obhodov otrok je drugačen. Nekoč so od hiše do hiše hodili dopoldne otroci, starejši pa popoldne. Obisk maškare je prinesel hiši srečo. Že starejši zapisi pa omenjajo, da se je pust praznoval tudi v šoli, kar počnemo še danes. Ples maškar in znamenite besede se ohranjajo še danes.

Ob veliki noči oz. vüzmu ostajajo običaji iz preteklosti še v 90. letih enaki⁸. Iz tega časa je zanimiv natančen opis aktivnosti na veliki petek⁹. Vloge so deljene. Dekleta nesejo k žegnu, fantje pokajo. Povezava s trenutno aktualnim likom zajčka se kaže že v šol. letu 1997/98¹⁰. Zaslediva tudi dva zapisa vraževerja o pomenu jajčnih lupin in presmeca (butare).

Za primerjavo o današnjih običajih lahko sklepava le na podlagi lastnih izkušenj.

⁶ Kar delaš na novo leto, delaš skozi vse leto. Na novo leto je dan daljši toliko, kolikor petelin odpre kljun. Na tri kralje pa toliko, kolikor petelin stopi.

⁷ Šaljivka: "Fašenk, fašenk, pridi sen! Tū so ene mlade tri. Najmlajšo si je vzeja, mimo stola v drek si vseja."

⁸ Čiščenje hiše in okolice, priprava remenic/barvanje s čebulnimi olupki, košara, meso, kruh, odhod k žegnu.

⁹ Strogi post, kuhanje mesa, priprava kruha itd.

¹⁰ Učenka je na veliki petek delala gnezda, nato pa ji je zajček v nedeljo dal darila.

5.2 OD KOD IDEJA ZA IME GLASILA IN ZAKAJ PRIDE DO SPREMEMBE V POIMENOVANJU?

Prvotno ime za glasilo je bilo Potoček, ki se je v šolskem letu 1990/91 preimenovalo v Studenček. Nihče od intervjuvancev ni vedel pojasniti, kako so izbrali prvotno ime Potoček. Poskušali sva intervjuvati prvotni uredniški odbor. Navezali sva stike z Jožico Jurša in Ljubec Marjano, a nobena ne pojasni izvora imena, prav tako se o glasilu ničesar ne spomnita. Rauter Marica zaradi starosti in bolezni ni sposobna intervjuja, ena članica prvotnega odbora pa nam ni znana.

Največ informacij o preimenovanju imena je podala upokojena učiteljica Albina Senčar, ki se je sama zavzemala za to, da bi šola imela lastno glasilo in je tudi dala pobudo za to. Sicer so vsi takrat vedeli, da je šola v preteklosti že izdajala lastno glasilo, ki ni ves čas kontinuirano izhajalo. Na učiteljski konferenci so razmišljali, kako bi se tega lotili. Dogovorili so se, da o tem povprašajo učence, in sicer so dali učencem možnost, da narišejo naslovnico in predlagajo tudi ime glasila. To potrjuje tudi zapis uredniškega odbora v glasilu Potoček 1989/90. Spomni se, da pretiranega odziva s strani učencev ni bilo, a je vseeno ena slika, narisana z barvicami, bila najboljša. Upodabljala je studenec (hišica kot studenec, kar še najdemo v naših krajih), spodaj pa je bil zapis studenček. To je bilo potem izbrano za naslovnico in se je nekaj let uporabljalo. Glasilo so nato natisnili le v nekaj izvodih, saj je bil sam tisk drag. Učiteljica se spomni, da originala za sebe ni dobila.

Pri tem nama je bilo v veliko pomoč glasilo iz leta 1990/91, ko se je prvič pojavilo novo ime Studenček. V nagovoru uredniškega odbora sta zavedeni dve avtorici, ki sta prejeli knjižno nagrado, a ni zapisano, katera je ilustracijo narisala. Med pregledom glasila pa zasledimo predloge drugih učencev za naslovnico (lastovice, lipe, klopotec).

Vsi ste imeli priložnost, da bi se predstavili s svojimi izdelki. Kljub priložnosti in trudu nismo uspeli pridobiti vseh učencev, da bi prispevali za kvalitetnejše glasilo. Vsak bi lahko kaj napisal ali narisal, da bi šolo predstavili navzven. Razmišljajte o tem že v počitnicah in zapišite vse, kar se bo zanimivega zgodilo. V novem šolskem letu bomo zbirali prispevke že od septembra, pa tja do aprila. Tako bo glasilo izšlo pred 1. majem. Učenci in učence razmišljajte o osnutku za novo naslovno stran glasila in mogoče bi spremenili tudi naslov glasila. Dobre predloge bomo zbrali in uredniški odbor se bo odločil za najboljšega, katerega bomo tudi nagradili s skromno nagrado. Za sedaj je nagrada še skrivnost. Želimo vam čimboljše učni uspeh in prijetne počitnice.

Uredniški odbor:
Boštjan Feuš, 5. r.
Mirjana Stajniko, 6. r.
Aleš Vauptič, 6. b. r.
Natalija Stefanec, 7. r.
Darinka Budna

Radi pišeje, še rajše pa rišeje naši učenci, zato smo zbrali prispevke in jih objavljamo v glasilu, za katerega je naslovno stran narisala učenka 7. razreda.

Natečaj za naslovnico je uspel, odbor se je odločil, da bo nagradil dve učenki, ki sta se najbolj potrudili pri tem delu.

Janja Bolak, učenka 7. a razreda in Hermina Rubin iz 7. b razreda prejmeta knjižni nagradi.

Vsem, ki ste se potrudili in prispevali za lepše in kvalitetnejše glasilo, hvala.

Uredniški odbor:
Darinka Budna
Helenca Vrtn
Alenka Novak
Mojca Kosi
Mateja Vernik

Slika 6: Nagovor k spremembi poimenovanja in naslovnice (Potoček, 1989/90)

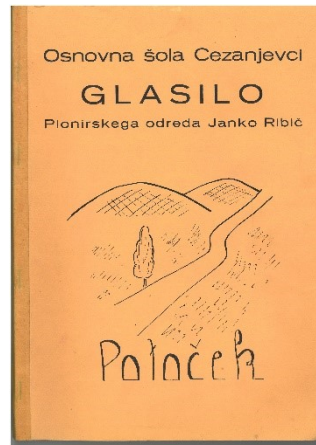
Slika 7: Sprememba imena in naslovnice (Studenček, 1990/91)

Ostali intervjuvanci podajajo odgovor na to vprašanje na osnovi špekulacij, in sicer razmišljajo o tem, da je lahko ime Potoček vezano na potoke, ki so bili v preteklosti zelo pogosti v naši okolici, Studenček pa povezujejo z razširjenostjo studencev v našem lokalnem okolju. Obe dve imeni lahko razumemo tudi v prenesenem pomenu kot »vir idej, ustvarjanje otrok«.

Glede na proučevano literaturo pa lahko potegnemo vzporednico tudi s tem, da so v preteklosti glasila dobila ime po neki lokalni posebnosti. Intervjuvanci potrdijo potoke v šolskem okolišu (predvsem navajajo potok Kostanjevica), prav tako pa zapisani naslovi raziskovalnih nalog v šolski kroniki kažejo na to (Mrzli dol, Naši vodnjaki), zagotovo pa spremembo v poimenovanju glasila lahko pripišemo tudi novim časom, osvežitvi pristopa k produkciji glasila, menjavi kadra na šoli itd. To potrjuje tudi Senčarjeva v pogovoru, čemur pritrjuje tudi Budnova.

5.3 ALI JE IME GLASILA POGOJEVALO TUDI IZBOR NASLOVNICE GLASILA?

Prve številke glasila ne hranimo, zato ne veva, kakšna je bila naslovnica¹¹, a lahko predvidevava, da je bila ista kot v šol letu 1974/75. Na naslovnici je tako zapisano: Osnovna šola Cezanjevci, Glasilo pionirskega odreda Janko Ribič, Potoček (dno glasila). Naslovnica vsebuje ilustracijo potočka, ob katerem sta dva hriba, ob poti pa drevo (nad imenom).

Slika 8: Naslovnica Potočka (Potoček, 1974/75)

Kako dolgo se je ta naslovnica ohranila oz. če sploh oz. ali se je spreminjala, ne veva, saj lahko opiševa šele naslovnico iz šolskega leta 1984/85, ki ima sledeče elemente: ime šole (Osnovna šola Janka Ribiča Cezanjevci), Glasilo pionirjev pionirskega odreda Janko Ribič, na sredini je ilustracija mlina na vodo, ki je del hiše, ob njej so vreče in grm, Potoček (ime glasila na dnu). Naslovnica je oranžne barve in je natisnjena na tršem papirju. Slednje je enako tudi pri predhodno opisani izdaji. V šolski kroniki sicer piše, da je v šol. letu 1983/84 izšlo glasilo Potoček, a ga šola v arhivu ne hrani, zato naslovnice ne moreva opisati. Zadnja opisana naslovnica ostaja enaka tudi v naslednjih šol. letih (1985/86, 1986/87), najverjetneje je šlo za grafični odtis (linorez).

V tem desetletju opazimo spremembo naslovnice, in sicer se potoku pridruži mlin, ime ostaja enako, prav tako so navedeni pionirji, medtem ko pride do spremembe v imenu

¹¹ Vse naslovnice so v prilogi F.

šole. V šolski kroniki je namreč zabeležena odločitev o samostojnosti šole in njenem preimenovanju v OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, leta 1977.

V šol. letu 1987/88 je motiv na naslovnici enak, le da je narisano na roko.

Do spremembe pride v šol. letu 1990/91, kjer se pojavi tudi novo poimenovanje Studenček, naslovnica pa se spremeni. Glasilo, ki sva ga našli v arhivu, je bele barve, zvezano je z modro vrstico, na vrhu naslovnice je z velikimi tiskanimi črkami napisano STUDENČEK. Videti je, kot da iz imena glasila kaplja voda, na sredini je narisano studenec z vedrom, zraven piše OSNOVNA ŠOLA JANKA RIBIČA in s še večjimi črkami je na dnu strani napisano CEZANJEVCI. Ta naslovnica se zagotovo ohrani vse do šol. leta 1996/97.

Slika 9: Prva naslovnica Studenčka (Studenček, 1990/91)

Ponovno se ta motiv pojavi v tematskem glasilu Eko studenček oktobra 2001. Gre za odtis linoreza z motivom studenca. Naveden je avtor iz 4. razreda. Do spremembe naslovnice pride v šol. letih 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, saj so na naslovnici različni motivi (šola, počitnice). V šolskem letu 2007/08 je naslovnico z morskim motivom oblikovala učiteljica, ostale pa učenci. V šolskih letih 2008/09, 2009/10 se ponovno pojavi motiv studenčka. V zadnjem omenjenem letu je to v povezavi z literarnim ustvarjanjem.

V šolskem letu 2010/11 je naslovnica ponovno spremenjena. Gre za motiv rib, odtisnjenih na barvno podlago. V letu 2011/12 je izšla tematska številka Kulturna

dediščina iz naše okolice, ki ima na naslovnici kosca. Avtor je zapisan. V šol. letu 2012/13 je naslovnica prvič barvna in ima motiv studenca z mavrico. Narisali sta jo dve učenki. Ta motiv se z majhno likovno dopolnitvijo ponovi v šol. letu 2013/14. Avtorica je tudi tu znana.

Vsi ostali ohranjeni izvodi od šol. leta 2015 do danes ne izkazuje ilustracije studenčka na naslovnici. Motivi so prosti (poletje, počitnice, šola, šolska stavba, šolski znak). Izvoda iz leta 2013/14, 2014/15 imata celo na zadnji platnici še dodaten motiv (šola, poletje). Zadnji jubilejni izvod iz leta 2023/2024 ima na naslovnici studenec, oblikovan z aplikacijo Canva.

Glede naslovnice lahko povzameva, da je številka glasila iz leta 1974/75 povezana z imenom Potoček, saj je na naslovnici potok. Prav tako se ime in ilustracija na naslovnici ujemata v 80. letih (potok, mlin), glede na ohranjene izvode pa lahko potrdiva vsaj njeno nekajletno stalnost. Spremembe glede zapisanih podatkov na naslovnici so minimalne, mogoče najbolj opazno in potrjeno tudi s šolsko kroniko je novo uradno poimenovanje šole. Najbolj opazna sprememba se zgodi v 90. letih, ko se glasilo preimenuje iz Potočka v Studenček, naslovnica, ki pa tudi v tem desetletju ostaja enaka, se prilagodi novemu poimenovanju. Na naslovnici je narisana studenec z vedrom, medtem ko iz imena glasila kaplja.

Po letu 2000 se zgodijo največje spremembe, saj naslovnice glasil nimajo več enake podobe in sploh ne kažejo nobene povezave z imenom glasila. Izjema so le trije izvodi do leta 2024, ki se povezujejo z imenom glasila. Mentorica (Rauter), ki je nekaj let sodelovala pri šolskih glasilih, omenja pomanjkljivost v prenosu informacij o tradiciji glasila na šoli oz. pojasnitvi, ali je kakšna povezava med naslovnico in imenom glasila. Upokojena učiteljica Senčar omenja za 90. leta drugačen, sistematičen pristop pri izbiri naslovnice, kar lahko s pregledom glasil tudi potrdiva. Iz tega lahko sklepava, da je najverjetneje ekipa, ki je glasilo ustvarjala po letu 2000, nezavedno prekinila tradicijo povezave med imenom glasila in naslovnico.

5.4 KAKŠNA JE BILA PRODUKCIJA ŠOLSKEGA GLASILA OB PREDPOSTAVKI, DA GRE ZA MAJHNO ŠOLO IN SLABŠE MATERIALNE POGOJE?

Pri produkciji sva se osredotočili na tehnično plat, ki zajema razmnoževanje in obliko glasila. Kot obliko glasila razumeva vezavo, format, platnice, vsebnost rokopisa, obseg glasila, številčnost izdaje na šolsko leto in izdajo posebnih števil.

Intervjuvanci govorijo o ročnem razmnoževanju oz. ciklostilu v 70. in 80. letih, kasneje o manjšem kopirnem stroju (poimenovan Xerox, Senčar) in nato o kopirnem stroju, kot ga poznamo danes. Rauterjeva L. pove, da je bila v sredini 70. in zgodnjih 80. letih tehnična oprema na šoli skromna, temu primerno tudi razmnoževanje. Tudi za kasnejša leta to potrjujeta Senčarjeva in Budnova. Povzameva lahko tudi zapise iz šolske kronike, kjer je za šolsko leto 1972/73 za OŠ na Stari Cesti zavedeno, da so kupili ročni razmnoževalnik. Za šolsko leto 1974/75 piše, da so se vsi s Stare Ceste prešolali v Cezanjevce. V Cezanjevce so prišli tudi določeni učitelji s Stare Ceste, a ne vedo, če je z njimi na novo lokacijo prišla tudi oprema, kar potrjuje tudi Rauterjeva L. Za OŠ v Cezanjevcih je podatek o nakupu ročnega razmnoževalnika zaveden šele v šol. letu 1989/90, v naslednjem šol. letu pa nakup fotokopirnega stroja. Ponovno se pojavi zapis o novem fotokopirnem stroju v šol. letu 1993/94. Nakup dveh računalnikov datira v šol. leto 1996/97, nakup še štirih pa v šol. leto 1998/99. Od šol. leta 2002/03 se je računalniška in ostala tehnična oprema vztrajno posodabljala, kar potrjuje tudi Senčarjeva. Rauterja L. pove, da v njenem času računalnika, ki je bil na šoli, ni uporabljala.

V kronikah se v vseh teh letih pojavljajo zapisi o pomanjkanju finančnih sredstev za posodabljanje, predvsem prostorskih pa tudi materialnih pogojev šole, kar potrjujejo nekateri intervjuvanci.

5.4.1 RAZMNOŽEVANJE

Prve številke so tiskali s ciklostilom, kar nama je potrdilo 7 intervjuvancev (Senčar, Budna, L. Rauter, Majcen, Markovič Jagodič, Šoštarč, Novak). Navajajo matrice. Te je sestavil tajnik po navodilu učitelja, razmnoževali pa so jih učitelji, učenci in hišnik. Vsi navajajo, da so bili pri delu umazani, da se je to izvajalo ročno. Tiskarski stroj je bilo potrebno vrteti, da se je matrica odtisnila pod težo valja. Ta proces je bil dolgotrajen. Omenjajo posebno indigo barvo, kar sva preverili tudi pri naši učiteljici

likovne umetnosti. Za šol. leto 1977/78 se celo omenja, da druga številka glasila ni izšla, saj je na občini v Ljutomeru niso uspeli razmnožiti, kar kaže na pomanjkanje tehnične opreme na šoli in pomoč občine, kar potrdi Senčarjeva in zapis v kroniki. Besedila za glasila okrog 90. letih je na pisalni stroj pretipkala tajnica Brigita Šoštarčič, ki pove, da je takrat imela poseben pisalni stroj. Budnova omenja, da je tipkal tudi tajnik Božo Benko. Senčarjeva je pisalni stroj imela tudi doma in je tudi sama tipkala besedila. Določeni deli so se tudi napisali in narisali z roko.

Po videzu pisave predvidevava, da se je sedANJI način razmnoževanja (originalni zapis besedila na računalniku s pomočjo urejevalnika besedil in nato razmnoževanje s fotokopirnim strojem) pojavil v šolskem letu 1993/94, a glede na zapis v šolski kroniki je nakup dveh računalnikov zabeležen šele v šol. letu 1996/97, medtem ko je kopirni stroj na šoli že bil iz leta 1990. Iz tega lahko sklepava, da je kronika ali pomanjkljivo zapisana ali pa so ustvarjalci glasila za zapis besedil našli kakšno drugo rešitev. Morebiti bi kdo že imel doma tudi računalnik, zagotovo ga je doma imela Senčarjeva, ki potrdi, da je v okviru šole bila deležna tudi izobraževanja, v pomoč pa ji je bil tudi sin, ki je takrat obiskoval računalniško šolo. Kot pomoč navaja tudi računalnikarja Jerneja Zoreta.

Z razvojem tehnologije in dostopnostjo urejevalnikov besedil je postopoma grafična podoba glasil postajala bolj razgibana, bogatejša (dodatne sličice s spleta, različni napisi, naslovi), obsegi večji. Razmnoževalo in vezalo se je v šoli, s šolskim kopirnim strojem. Originalno besedilo je bilo napisano na računalnik in ročno sestavljeno.

Senčarjeva pove, da so v času od 1990 do 2000 lepše številke dali v tisk zunanjemu tiskarju, najverjetneje v Murski Soboti. Tega v kronikah ne zasledimo, prav tako ne v glasilih, saj ta še nimajo kolofona.

Kar nekaj let je tiskala Kopija nova d.o.o., in sicer v šolskih letih 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2018/19. Podatki so razvidni iz kolofona. Po pogovoru z ravnateljico in mentoricama izveva, da takrat tisk glasila pri Kopiji novi ni predstavljal prevelikega stroška za šolo.

V šolskem letu 2021/22 se pojavi elektronski izvod šolskega glasila, hkrati pa je bilo glasilo izdano tudi v fizični obliki. Tisk je opravilo podjetje Ibis d.o.o. V zadnjih dveh

šolskih letih se za šolsko knjižnico in arhiv tiska nekaj izvodov v režiji šole, za javnost pa je glasilo dostopno v e-obliki na spletni strani šole. Po koronskem času je šola prešla na digitalno obliko, saj se je povečal strošek tiska, kar povesta mentorici in ravnateljica.

5.4.2 OBSEG

Število strani skozi leta variira. V prvi ohranjeni številki je 47 strani, ki so enostranske. Po desetih letih je v šol. letu 1984/85 obseg 45 strani, tisk je obojestranski. Po tem šolskem letu glasilo ni preseglo 20 strani, nekatere izdaje imajo manj kot 10 strani (2. izdaja iz šol. leta 1986/87 ima 7 strani, obe izdaji iz let 1987/88, 1988/89 imata 12 strani, šolsko leto 1989/90 ima 15 strani).

Po letu 1990 imajo glasila več strani (med 25 in 30), šolsko leto 1996/97 ima najmanj strani (20). V tem primeru gre za tematsko številko, kot zaključek projekta Življenje nekoč in danes. Največ strani ima Studenček iz leta 1995/96, in sicer kar 96. Število strani je večje, saj v našem vzorčnem glasilu ni obojestranskega tiska. Kljub temu je številka višja.

Ponovno je glasilo začelo izhajati v šol. letu 2001/2002. Izšlo je v obliki Eko studenčka (povezano s projektom EKO šola) in je imelo 24 strani.

V naslednjem obdobju izhajanja (od 2003/04 do 2007) so glasila imela od 22 do 39 strani.

Zelo obsežna so bila glasila v šolskih letih 2007/08 (74 strani), 2008/09 (76 strani), 2009/10 (80 strani), ob koncu tega desetletja pa je izšlo glasilo z 52 stranmi.

V naslednjem desetletju je obseg variiral od 16 do 86 strani (2018/19).

Digitalne oblike so presegle 100 strani (2021/22 je obseg 126 strani, 2022/23 128 strani).

5.4.3 FORMAT, VEZAVA, PLATNICE

Glasilo, ki ga hranimo iz leta 1974/75 glede vezave izkazuje preprosto podobo. Speto je s sponko in dodatno ojačano s trakom.

Čez 10 let vezava kaže slabšo podobo, saj je glasilo preluknjano z luknjačem in povezano z vrvico. Še slabše je v naslednjih letih, ko so listi speti le s sponkami.

Sponke so do šolskega leta 1989/90, nato v letu 1990/91 samo preluknjane in vezane z volno.

V naslednjih letih so glasila speta s sponkami do leta 1995/96, ko se pojavi plastična spiralna vezava, ki se nadaljuje v naslednjem šolskem letu. V šol. letu 1997/98 je glasilo speto z luknjačem v plastificirani mapi. Spiralna vezava se ponovno pojavi v letu 2001/02 v Eko studenčku. V šol. letu 2003/04 so spet vezave s sponkami, v šol. letu 2007/08 ponovno preluknjano in zvezano z vrvico, nato spet sponke. Izdaja iz leta 2021/22, ki jo je za potrebe šole natisnilo podjetje, je v kovinski spiralni vezavi.

Večinoma je glasilo v A4-pokončnem formatu, leta 2022/23 se pojavi edini ležeči A4-format. Izjema sta glasili iz šol. let 2003/04 in 2004/05, ko je glasilo v A5-formatu.

V času tiska Kopije nove glasilo kaže podobo A4-formata, a so zaradi založniškega tiska strani spete v A3-formatu.

Platnice niso bile enotne. Prvi izvodi so imeli tršo platnico, po letu 1987 prevladujejo mehke platnice, ki so v različnih barvah.

Senčarjeva potrdi, da so bila glasila sprva v slabši podobi in preprosta (sponke, vrvica, luknja). Isto pove tudi L. Rauter, enako temu pritrdijo Budnova, Novak.

5.4.4 PRODUKCIJA

V zgodnjih sedemdesetih letih in osemdesetih naj bi na leto izšli po dve številki. Glede na kroniko pa se izdaja glasila vsako leto ni zgodila, kar potrjuje tudi Senčarjeva.

Od 90. let do danes pa je z vmesnimi prekinitvami glasilo izšlo enkrat na leto, kar potrjuje večina intervjuvancev (Majcen, Pušenjak, Rauter, Gospodarič, Novak, Novak, Vunderl, Šoštarič, Markovič Jagodič, Novak). Vzrok za neizhajanje je lahko pripisati tudi menjavam učiteljev, kar zasledimo v kroniki oz. ni bilo osebe, ki bi imela dober pregled nad tem področjem, kar pove Senčarjeva.

Naklada glasil je v zgodnjih sedemdesetih, osemdesetih in devetdesetih letih sledila varčnosti zaradi omejenih sredstev. Senčarja in Budnova povesta, da glasila niso dobili vsi učenci, še zaposleni ne. Po navadi so dobili glasilo učenci, ki so bili avtorji prispevkov oz. je eno glasilo prejel razred. Starši glasil niso dobili.

Do spremembe pride po letu 2000, ko se je glasilo tiskalo v večjih nakladah, ponujalo na šolskih prireditvah za prostovoljni prispevek, kar povesta Majcenova in Rauterjeva. V času tiska Kopije nove so sledili ideji, da vsak učenec dobi svoj izvod. Pri glasilih, kjer je zapisan kolofon, zasledimo naklade: v šol. letu 2013/14 je 130, naslednja leta okoli 150. Posebna izdaja ob 190-letnici kaže naklado 300 izvodov, saj so se izvodi razdelili vsem obiskovalcem takratne prireditve.

Intervjuvanci (Rauter, Pušenjak, Hojnik) za pokoronski čas omenjajo dvig stroškov pri tisku glasila. Zato se natisne nekaj izvodov le za arhiv in potrebe šolske knjižnice, glasilo pa se objavi v digitalizirani obliki (povesta tudi Gospodarič in Vunderl).

Med glasili izstopajo tudi posebne številke, tako lahko rečemo, da je 10 tematskih števil¹². Njihovo poimenovanje skozi glasilo in kroniko ni dosledno uporabljeno, kar pomeni, da zapis "tematska" številka ni dosledno uporabljen in zapisan na vidnem mestu. Da gre za tematsko številko se da razbrati namreč iz nagovora uredniškega odbora oz. podrobnega pregleda.

Povzameva lahko, da so prvotne številke glasil skromnejše po obsegu in tudi po vezavi kot številke po letu 2007. Intervjuvanka Budna pravi, da niso stremeli k prevelikemu obsegu, saj nenazadnje za glasilo ni primeren vsak prispevek učenca in tudi sam odziv učencev ni bil zmeraj velik. Senčarjeva to potrjuje in doda, da so morali pri obsegu in nakladi paziti tudi na strošek. V zadnjih dvajsetih letih se pri glasilu obseg povečuje, kar je povezano s sistematičnim zbiranjem prispevkov učencev vseh učiteljic od začetka do konca šol. leta, ko učiteljice med zbranimi prispevki poskušajo odbrati najkvalitetnejše (Gospodarič, Rauter, Majcen, Vunderl, Novak, M.). Pri e-obliki obseg glasila ni več tako pomemben.

Skupno spoznanje je, da slabši tehnični, finančni in prostorski pogoji niso pretirano vplivali na izdajo šolskih glasil. Glasilo je izhajalo dokaj kontinuirano v dokaj preprosti obliki.

¹²Tematske številke so zbrane v prilogi D.

5.5 KAKO DOBRO OPRAVLJA ŠOLA ARHIVSKO VLOGO?

Šolsko glasilo sva iskali v šolskem arhivu, nekaj izvodov so prinesli učitelji, en izvod je prinesla učenka. Slednjega sva dobili z dopisom, ki so ga učenci razširili v lokalnem okolju. Z dopisom sva opredelili namen raziskovalne naloge. Pri iskanju glasil v šolskem arhivu je bila v pomoč upokojena tajnica (Šoštarč).

Po kroniki naj bi glasilo v teh 50 letih izšlo v 38 šolskih letih, kar pomeni, da je na leto izšlo glasilo v dveh delih, enem delu, kot tematska številka ali kombinacija obojega. Našteli sva 36 vzorcev glasil, pri čemer nama v določenih letih manjka prvi ali drugi del. Glede na dobljene izvode nama manjka zelo malo vzorcev. Manjkajo 4 celotne številke, ki naj bi po kroniki izšle (1973/74, 1977/78, 1979/80, 1983/84) in 3 številke (1974/75, 1984/85, 1985/86), ki so izšle v dveh delih, pri čemer imamo prvi ali drugi del. Pri tem moramo upoštevati tudi, da so kronisti pri zapisovanju v kroniki nedosledni, saj pogosto ni zaslediti vpisa o glasilu (10-krat).

Pomanjkljivo arhiviranje je lahko pripisati slabemu prenosu informacij med snovalci glasila ob kadrovskih menjavah, kar povesta Senčarjeva in Rauterjeva. V kroniki zasledimo izpad oziroma menjave učiteljev v sredini 70. let, v 80. in 90. letih pa tudi v začetku 21. stoletja. Da so se izvodi izgubili, je možno pripisati tudi nezavedanju o pomenu ohranjanja pisne dediščine. Senčarjeva pravi, da vsaka generacija s seboj prinese nekaj novega. Po njenem mnenju na šoli ni bilo osebe, ki bi skrbela za ohranjanje pisnih virov. Arhiviranje ni bilo sistematično, omenja, da arhiviranje ni bila domena vodstva. Budnova pa omenja knjižničarko, vendar ne v vlogi arhivarke.

Glede na prostorsko stisko pa arhiv kot tak, če bi obstajal, na šoli nikoli ni imel nekega stalnega prostora. Budnova omenja slabe prostorske pogoje. Temu pritrjuje tudi trenutna ravnateljica. Tudi današnje stanje je podobno.

6 ZAKLJUČEK IN SKLEPNE MISLI

Skozi šolsko glasilo Potoček oz. Studenček OŠ Janka Ribiča Cezanjevci se poleg ustvarjalnih izdelkov učencev nezavedno prenaša iz roda v rod tudi dediščina, ki zajema opise običajev, iger, opravil, praznovanj, krajev, stavb ... Dragoceni so tudi zapisi v prleškem narečju.

Izdane so bile tudi tematske številke glasila, kot na primer Življenje nekoč in danes, Šola poje in pleše, Kulturna dediščina iz naše okolice, ki nas še posebej opozarjajo na ohranjanje dediščine, pričajo o tradiciji in ozaveščanju dediščine v lokalnem okolju šole.

Z vidika ohranjanja dediščine meniva, da je najboljši oz. najbogatejši izvod našega šolskega glasila tisti, ki je izšel leta 1996/97 in ponuja pogled v projekt šole, ki se je imenoval Življenje nekoč in danes.

Nam učencem glasilo veliko pomeni, saj se na tak način lahko predstavimo z literarnimi deli ali likovnimi izdelki. Nenazadnje je glasilo lahko tudi pisni vir družinske dediščine. Ena od naju je zasledila več prispevkov sorodnikov: botra, ki sedaj poučuje na šoli, in očeta. Očetov prispevek, ki je nastal v mlajših letih, piše o Marsu, prispevek v starejših letih pa piše o ribolovu. Oče se je pisanja le-tega spomnil. Mama ene od naju je pisala o svoji mami in o izletu. Babica, ki je opisana, je sedaj že pokojna. Mama se je ob prebiranju prispevka nasmejala. V času nastajanja glasila je bila tudi v uredniškem odboru glasila in je sodelovala pri intervjuju.

Pohvale vredno je, da je OŠ Janka Ribiča Cezanjevci kljub slabšim materialnim pogojem in prostorski stiski uspela ohranjati dokaj strnjeno izdajanje šolskih glasil. Pri tem je zasledovala tudi tehnološki napredek in iskala tudi druge možnosti, da bi do tiska glasila prišlo.

Ugotovili sva, da ima pri izhajanju glasil pomembno vlogo mentor glasila oz. uredniški odbor. Vzroke za prekinitve v izhajanju glasila lahko predvsem iščemo v pomanjkljivem prenosu informacij v času, ko so se generacije učiteljev menjavale, nedolgo nazaj pa je prišlo do prekinitve zaradi pandemije nalezljive bolezni.

Torej se je glasilo z leti spreminjalo, prav tako kot se je spreminjala družba. Vsa do sedaj zbrana glasila so odsev nekega življenja v prostoru in času. V njih začitimo utrip družbene ureditve in miselnosti, značilnosti jezika in šolske naravnosti. Glasilo kot poustvarjalni odziv na okolje predstavlja del identitete šole, ki bi ga morali trajno zaščititi. Zato je zelo pomemben sistematičen pristop pri nastajanju in kasneje pri trajnem hranjenju vsakega posameznega izvoda. Slednje bo še kako pomembno v prihodnosti, ki postaja čedalje bolj digitalizirana v zapisu in shranjevanju.

Glasilo je dodana vrednost šole. Z njim se lahko predstavi na prireditvah ali ga pokloni v dar obiskovalcem.

Raziskovanje šolskih glasil nama je veliko prineslo. Ne samo da sva se seznanili z raziskovanjem, ampak sva se tudi naučili, kaj je dediščina, spoznali sva zgodovino naše šole ter dobili vpogled, kako ustvarjalni so lahko otroci in kako se je tisk glasila skozi leta spreminjal.

Posebej všeč so nama bili intervjuji, saj sva spoznali ljudi, ki so nekoč delali na naši šoli. Zanimivo je bilo prisluhniti anekdotam, ki so se jih spomnili ob nastajanju glasila. Pri pregledovanju šolskih kronik sva pri nekaterih številkah imeli težave pri branju rokopisa. Pregledovanje je moralo biti natančno, pogosto sva morali kaj ponovno pregledati, saj sva kakšen podatek spregledali. Enako se je pokazalo pri intervjujih. Sprva sva imeli pripravljena okvirna vprašanja. Po raziskovanju sva prišli do novih spoznanj, kar je vodilo v vnovično poizvedovanje pri intervjuvancih.

Predlagava, da se tudi v bodoče v okviru glasila ohranijo raznovrstni prispevki učencev, tudi fotografije dogodkov na šoli. Naslovnica naj se ujema z imenom glasila, zato mogoče ne bo odveč, če se naredi izbor za naslovnico prihodnjih let. To potrjuje najino misel, da je izdaja glasila dolgotrajnejši in sistematičen proces.

Tako midve kot vsi intervjuvanci smo enotnega mnenja, da se tradicija izdajanja šolskega glasila mora nadaljevati.

7 VIRI IN LITERATURA

USTNI VIRI (INTERVJUVANCI)

Ime in priimek	Leto rojstva	Delovno mesto
Albina Senčar	1947	Učiteljica razrednega pouka
Alenka Novak	1978	Nekdanja učenka, članica odbora v glasilu
Avgust Novak	1947	Hišnik
Brigita Hojnik	1977	Ravnateljica
Brigita Šoštarich	1957	Tajnica
Darinka Budna	1957	Predmetna učiteljica, slavistka
Jasna Markovič Jagodič	1962	Predmetna učiteljica, slavistka
Karmen Rauter	1977	Predmetna učiteljica, slavistka, knjižničarka
Lizika Rauter	1937	Učiteljica razrednega pouka, ravnateljica
Manja Gospodarič	1975	Učiteljica razrednega pouka, nekdanja učenka
Marija Majcen	1965,	Predmetna učiteljica matematike in fizike
Marjan Novak	1973	Hišnik, nekdanji učenec
Mitja Vunderl	1986	Računalnikar, nekdanji učenec
Nataša Pušenjak	1987	Učiteljica razrednega pouka, nekdanja učenka

E-KORESPONDENCA

Anton Arko, prof. zgodovine in ruščine, Slovenski šolski muzej, 10. 2. 2025

ARHIVSKO GRADIVO

Potoček (šolsko glasilo). Arhiv OŠ Janka Ribiča Cezanjevci.

Studenček (šolsko glasilo). Arhiv OŠ Janka Ribiča Cezanjevci.

Šolska kronika. Arhiv OŠ Janka Ribiča Cezanjevci.

LITERATURA

Bogataj, J. (1992). *Sto srečanj z dediščino na Slovenskem*. Ljubljana: Prešernova družba.

Ciklostil. (2014). V *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (2. dopolnjena in deloma prenovljena izd.) <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=ciklostil>

Dediščina. (2014). V *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (2. dopolnjena in deloma prenovljena izd.) <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=dediscina>

Društvo restavratorjev Slovenije (20. 2. 2025). *Pisna in grafična dediščina*. <https://www.slodrs.si/pisna-in-graficna-dediscina/>

Glasilo. (2014). V *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (2. dopolnjena in deloma prenovljena izd.) <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=glasilo>

GOV. (2025). *Nesnovna dediščina*. <https://www.gov.si/teme/nesnovna-dediscina/>

Mestni muzej Idrija (20. 2. 2025). *Tiskarska oprema in pripomočki*. <https://www.muzej-idrija-cerkno.si/zbirka/zbirka-partizanska-tiskarna-slovenija/tiskarska-oprema-in-pripomocki/>

Mohor, M., Košir, M., Stanonik, M. (1999). *Naš čas-opis: delovni zvezek za izbirni predmet šolsko novinarstvo za 7., 8. in 9. razred devetletne osnovne šole*. Ljubljana: Rokus.

Nesnovna dediščina. (b. d.). *Register nesnovne kulturne dediščine*. <http://www.nesnovnadediscina.si/sl/register>

OPSI. (2025). *Register nesnovne kulturne dediščine*. <https://podatki.gov.si/dataset/register-zive-nesnovne-kulturne-dediscine>

Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli. (2012). *Uradni list RS*, št. 61/12, 51/13, 44/21 in 67/24. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV11251>

Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah. (2010). *Uradni list RS*, št. 102/2010. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9575>

Pušenjak, N., Rauter, K. (ur.). (2020). *Posute zvezdice za prihodnost*. Osnovna šola Janka Ribiča Cezanjevci.

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS*, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO2442>

Žagar, F. (1992). *Šolske besedilne vrste*. Maribor: Založba Obzorja.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so opravili intervjuje in si vzeli čas zato, da so nama priskočili na pomoč. Hvala tudi učenki, ki je prinesla svoj izvod glasila Studenček, ki nam je manjka. Zahvalo poklanjava ravnateljici Brigiti Hojnik, ki naju je spodbujala pri raziskovanju in tajnici Nataliji Baumgartner, ki nama je vsakokrat vestno pripravljala arhivsko gradivo. Učiteljici Katji Nemeč sva hvaležni za prevod. Nazadnje zahvalo poklanjava najinima mentoricama, učiteljici Karmen Rauter in učiteljici Nataši Pušenjak, za pomoč in vodenje pri raziskovalnem delu.

PRILOGE

PRILOGA A – OKVIRNA VPRAŠANJA ZA INTERVJU

INTERVJU

Datum: _____ Ime in priimek intervjuvanca: _____

Spoštovani!

V šol. letu 2023/24 obeležujemo 50-letnico izhajanja šolskega glasila. V šolski kroniki je namreč za šol. leto 1973/74 zabeležen izid prvega šolskega glasila. Ker na šoli pripravljamo posebno izdajo šolskega glasila, vas prosimo, da si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na naša vprašanja. Vaši odgovori nam bodo v pomoč pri predstavitvi razvoja šolskega glasila. Za odgovore se vam že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

1. Ali se spomnite, kdo je za šolsko glasilo predlagal ime Potoček?
2. Zakaj se je šolsko glasilo poimenovalo Potoček? S čim je to povezano? Ali se v imenu skriva kakšna simbolika?
3. S kom vse ste pri ustvarjanju šolskega glasila sodelovali?
4. Opišite postopek zbiranja prispevkov. Kako je to potekalo?
5. O katerih temah so pisali učenci? Kdo je določal teme, o katerih so pisali učenci?
6. Kako ste se lotili »tiska« šolskega glasila? Opišite, kako je potekalo, kdo je to delal in kako.
7. A se spomnite kakšne anekdote, povezane s šolskim glasilom?
8. A se spomnite, koliko izvodov glasila ste naredili in kdo je ta glasila dobil?
9. Kolikokrat na šolsko leto je šolsko glasilo izšlo? Kdaj približno (ob polletju, ob koncu šolskega leta ...)?
10. Kakšen pomen je imelo glasilo za šolo?
11. Ali ste glasilo mogoče kdaj kje predstavili (zunaj šole na kakšnem natečaju, prireditvi ipd.)?
12. Ali ste mogoče kdaj kakšen izvod glasila odnesli tudi v Splošno knjižnico Ljutomer?
13. Ali se spomnite, zakaj se je ime Potoček spremenilo v Studenček? Kdo je predlagal spremembo imena in zakaj?
14. Nam želite glede šolskega glasila še kaj sporočiti?

PRILOGA B – DOPIS ZA JAVNOST

PROŠNJA ZA POMOČ

IŠČEMO NAJSTAREJŠA ŠOLSKA GLASILA POTOČEK OZ. STUDENČEK

Spoštovani starši!

Šolsko glasilo Studenček praznuje v naslednjem šol. letu okroglo obletnico. Tako teče že 50. leto od prve izdaje glasila, ki se je takrat imenovalo Potoček.

Ob tem na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci pripravljamo izbor prispevkov iz starih glasil, zato potrebujemo vašo pomoč. Iščemo namreč najstarejše izdaje tega glasila.

Trenutno imamo na šoli vse izdaje glasila po letu 2002, manjkajo nam torej izdaje za nazaj, ki so izšle med leti 2002 in 1974, zato vas vljudno prosimo, da nam jih posodite, če jih imate doma vi ali vaši sorodniki, ki so obiskovali našo šolo. Izvod glasila otrok prinese v šolo in ga odda razredniku.

Glasilo vam bomo potem tudi vrnilo.

Že vnaprej iskrena hvala za pomoč.

Cezanjevci, 11. 10. 2023

Koordinatorica: Karmen Rauter

PRILOGA C – TABELA GLEDE NA RAZISKOVALNO VPRAŠANJE 1

Šolsko leto	Opombe	Raznovrstna kulturna dediščina
1973/74	manjka	
1974/75		<p>Moj domači kraj (Mekotnjak) 4. razred stran 6 - govori o opisu kraja</p> <p>Na trgatvi 4. razred stran 10 - govori o običaju pri njih doma (dodana ilustracija)</p> <p>Moj domači kraj (Cezanjevci) 2. razred stran 13 – zelo kratek opis kraja</p> <p>Proslava za dan republike, 4. razred stran 15 – kako so na šoli počastili ta dan</p> <p>Spomenik talcev (ob Ribičevem mlinu) 3. razred stran 15 – opis spomenika (dodana ilustracija)</p> <p>Koline 2. razred stran 16 – govori o običaju kolin</p> <p>Sušenje 2. razred stran 18 – govori o sušenju travnika</p> <p>Moj domači kraj (Žerovinci) 3. razred stran 19 – obsežen opis kraja</p> <p>Na paši 3. razred stran 20 – govori o življenju pastirja na paši</p> <p>Ilustracija konja v hlevu, ilustracija neznane kapelice, ilustracija laboda v jezeru, ilustracija mačke, psa in lesene ograje.</p>
1975-1984	manjka	/
1984/85	Manjka 2. del	Št. 1: /
1985/86		<p>Št. 1: Moj kraj (Zg. Kamenščak) 2. b razred stran 5, zelo kratek opis kraja</p> <p>Št. 2: Moj dom (Žerovinci) 3. razred, stran 16, kratek opis kraja</p> <p>Naša vas (Branoslavci) 4. razred, stran 23, srednje dolg opis kraja</p>
1986/87		<p>Št. 1: Prizidek k naši šoli (novinarski krožek) stran 12, opis gradnje novega prizidka</p> <p>Št. 2: (veliko o kulturni dediščini), Prizidek k OŠ J. R. Cezanjevci 3. a razred stran 4, opis prizidka k šoli Cezanjevci, o preteklosti cezanjevske šole</p> <p>Posebna izdaja: tematska številka</p>
1987/88		<p>Št. 1 : nastop na Naši besedi 88 v Ljutomeru z igrico Ptičja zgodba Janeza Milčinskega (Manja Vrbnjak, 6. r.) – opisano kot dogodek</p> <p>Posebna izdaja 27. september 1987- dan veselja, ponosa, želja in obljub (POSEBNA TEMATSKA IZDAJA):</p> <p>Celotna izdaja je tematsko povezana z odprtjem prizidka</p>

		Dve sliki šole z prizidkom in nove telovadnice
1988/89	Še ime Potoček!	Številka 1: pripoved o starih časih, pripovedoval dedek (A. Novak, 5. r.)
1989/90	Še ime Potoček	O kulturni dediščini ni ničesar
1990/91	Tu je že ime Studenček. Kot odbor navedene : Darinka Budna - učiteljica, Helenca Grut, Alenka Novak, Mojca Kosi, Mateja Vernik.	Vinogradništvo Ljutomerčan, 4. razred, stran 9, opis kleti Ljutomerčan Na kmetiji, 3. razred, stran 10, opis življenja na kmetiji Senčar Pohod v Radomerščak, 2. razred, stran 11, obisk rojstne hiše jezikoslovca Frana Miklošiča Kurenti pregnali mraz, 5. razred, stran 11, opis ptujskega kurentovanja Pust, razred neznan, stran 12, opis pustovanja v gasilskem domu Pust, 4. razred, stran 15, opis pustovanja v šoli Trgatev, 7. razred, stran 16, sodelovanje 6. in 7. razreda na trgatvi v Desnjaku. Ogled poletov v Planice, 6. razred, stran 16 – šolski ogled poletov v Planicah. Planica nas je pričakala zasnežena, 7. razred, stran 18 – ogled smučarskih skokov z šole. Počitnice, 4. razred, stran 18, opis preživljanja počitnic (igre gumica, skrivačnice, drsanje, obhajanje rojstnega dneva in godu) Slike lastovice stran 4, 5, več slik klopotcev 26, 5 in zadnja stran, lipa stran 20, 5
1991/92		Opis kolin, 2. r., Valerija Markovič; Na gasilskih vajah – natančen opis vaj, 3. r., Irena Lepoša; Opis, ko so na šoli imeli dan Pridih starega (metlarji, pletarji, pevke, bučno seme), 4. r.
1992/93		4 prispevki o Mojem kraju, z opisom podobe vasi (Branoslavci, Vogričevci, Radoslavci), 6. in 4 razred Linorez Šaljivi grb vasi Vogričevci z naslovom rokodelstvo – 4. razred Tepežni dan, opis z doživljanjem, 2 prispevka, 3. razred Prispevek Opis pričakovanja novega leta, 3. razred Opis pusta, 4. razred Dve besedili v narečju 8. razred, z naslovoma: Pret kak grem v šolo, Na gostúvanju
1993/94		Naš studenec 6. razred – opis studenca (z opisom, kako je bilo v preteklosti s studenci in vodo) Prispevek Opis pričakovanja novega leta, 3. razred – doživetje z opisom

		<p>Gasilsko tekmovanje v Branoslavcih (natančen opis poteka) 3. razred</p> <p>Obisk pri babici in dedku s pripovedjo o tem, kako je bilo v stari šoli, kako je potekal pouk – 3. razred</p> <p>Lukavški grad (predstavitev gradu), 4. razred</p> <p>2 prispevka z naslovom Kako je bilo nekoč (hrana, spalni prostor, prihod iz šole, ceste, studenci, umivanje, pranje perila, šivanje kril, kmečka dela), 4. razred</p> <p>Moja vas nekoč in danes (Mekotnjak - podoba vasi, način življenja), 6. razred</p> <p>Podoba vasi Žerovinci nekoč in opis grba, 6. razred</p> <p>Prispevek v prleščini: Kak so prleki nekda delali (način življenja nekoč)</p> <p>Dva prispevka o Praznovanje velike noči, 6. razred</p> <p>Dva prispevka o aktivnostih pred šolo v prleščini Pret kak grem f šolo, 7. razred</p>
1994/95		<p>Opis šole in njenih prostorov</p> <p>Opis ročnodelskega krožka, ki je nekoč potekal v šoli</p>
1995/96		<p>Doživljajski spis o tepežnem dnevu - pametiva</p> <p>Prispevek kako so v šoli delali belokranjske pisanice</p> <p>V opisu poteka športnega dne opazimo starinsko besedo žaklači</p> <p>Podroben opis šole</p>
1996/97		<p>Posebna številka, namenjena projektu z naslovom Življenje nekoč in danes. Vsi prispevki so povezani s kulturno dediščino.</p> <p>Dva narečna spisa, eden z naslovom Sosedov kuj, ki govori o sosedovem konju, drugi pa nosi naslov F šume, ki pomeni v gozdu.</p>
1997/98	V sklopu projekta Šola poje in pleše	Dva narečna kratka spisa, eden govori o dopustu na morju, drugi pa o spominu na »gostüvanje«
1999/2000	manjka	
Oktober 2001	Posebna izdaja glasila Eko studenček	
2001/02	Manjka	
2002/2003	Manjka	
2003/04		Ni ničesar.

2004/05		Opis pohoda ob reki Muri – samo omenijo Babičev mlin, da so si ga ogledali, drugače prispevek povzema opis dneva, str. 17
2005/06		Slovarček starinskih prleških besed – kak so gučali naši dedeki in babice, zbrala ena učenka; prleška igrice, napisali devetošolci
2006/07		Intervju z dedkom Janko Dolamič, stara obrt pletenje košar, opis sodelovanja v projektu evropska vas
2007/08		Kratek zapis o tradicionalni prireditvi v Mekotnjaku – bučariji; Pust nekoč – po pripovedi babic in dedkov zbrali učenci 5. razreda
2008/09		Opis pustovanja v Ljutomeru na Glavnem trgu z omembo, kaj so bili učenci kot skupinske maske in da so prejeli nagrado
2009/10		Na naslovnici je studenček, avtor Sara Žnidarič Slika štoklje - avtor Sani Žnidarič, 3. razred Pripoved o počitniških doživetjih, Sanja Oček Cör, Prispevek omenja, da babica in dedek živita na kmetiji, molzeta krave in delata na njivi UUUŠŠ, MRZLO! Doživetje ob drsanju v jarku - sosed izroči stare drsalke, Klementina Novak
2010/11	-	-
2011/12	Posebna izdaja (marec 2012) Kulturna dediščina iz naše okolice	Z anekdotami iz starih časov, popestreno z risbicami o starih ljudskih opravilih, nagovorom upokojene učiteljice o starih časih, dodani so tudi zapisi domačina iz Cezanjevcev (Frančiška Ferenceka) o starih kmečkih opravilih (igre, pesmi, zgodbe/razmišljanje)
2012/13		Zapis drugošolca o pustovanju v šoli ter šestošolke; navihana pesem o stari kmečki hiši, ki pripoveduje (zapisala osmošolka), prozno besedilo o stari kmečki hiši, ki pripoveduje o tem, kaj je vse drugače (piše osmošolka)
2013/14		Zapis tretješolca o pustovanju v šoli in pohodu pustnih maškar po vasi; Zapis učenke o Prlekiji, sicer osebno obarvan, a se da razbrati, kaj naj bi bilo za naše kraje tipično; Projektni teden o Janku Ribiču – razstava o J. Ribiču, literarni prispevki na domovinsko tematiko, streljanje talcev, pohod po Jankovi poti itd., prireditev ob 70-letnici in likovni prispevki z upodobitvijo nagrobnega spomenika Janka Ribiča, domačije in spominske plošče. Grad Branek - plakat, ki ga je izdelala Betina Vrbanjščak Prlekija, moj dom – opis kraja – od naravnih do kulturnih značilnosti, Urška Filipič
2014/15		Štiri slike o seznanjanju otrok s tkanjem – stari ljudski običaj, opis kolin nekoč, zgodba, pisana v prleščini o Bff

		<p>Nastop v Lukavcih, 2. razred — o nastopu učencev od 1. do 5. razreda, plesali so tudi ljudske pesmi in jih peli</p> <p>Slike: 3. razred – veliko fotografij o prikazu tkanja (kolovrat, v nošo oblečena oblačila, izdelki iz volne)</p>
2015/16		<p>Opis trije stari predmeti (stari likalnik na oglje, Motijenca - to je priprava za izdelavo surovega masla, ročna žaga), opis stavbe gasilskega doma, opis starih iger (klinčkanje, svinkanje, petelinček, kovance pihat, frnikolanje, žandarji in ravbarji, vrtavkanje, slepe miši, fuclaje/fuclanje/balinanje za denar, veveričkanje, trgovina.</p>
2016/17	Posebna izdaja Studenčka	<p>Jubilejni izvod Studenčka ob 190-letnici šolstva. Upodobljeni vaški grbi. Za Zgornji Kamenščak zapisana stara zabavljica, omemba projektnega tedna o Janko Ribiču z zapisom o tem, da je bil na šoli Marjan Ribič, ki je govoril po spominih (ustno izročilo), omemba prireditve ob zaključku projekta Kulturna dediščina iz naše okolice (aktivnost ličkanje koruze, natečaj Zgodbe naših dedkov in babic - te je lüšno b'lo, tehniški dan leta 2012 20 mojstrov domače obrti, peka kruha v krušni peči, pletenje košare, izdelovanje brezove metle, pletenje korboča, kuharska delavnica domače dobrote, tkanje na statve, predenje na kolovratu, vezenje, pletenje, kvačkanje, lesni izdelki, rože iz krep papirja, stari ljudski običaji ob božičnih praznikih, koledovanje), prireditev počastitev 25. obletnice samostojnosti države (v programu predstavljene stare ljudske igre, skeč v prleški govorici), miklavževanje (šola sodeluje s Turističnim društvom Branek na miklavževanju v Branoslavcih), bučarija (zapis o bučariji na kateri sodeluje šola), zapis o kulturnem programu ob odprtju učne poti gomile v Leskovi Libanji, zapis o tradicionalni prireditvi košnja v Vogričevcih, zapis spominov nekdanjih sodelavcev na čas dela v osnovni šoli (zapis kuharice, učitelja zgodovine in geografije, čistilke, učiteljice glasbene umetnosti, vzgojiteljice, čistilke in vzgojiteljice)</p>
2018/19	Studenček	<p>Opis stare hiše na Stari Cesti , 3. razred (Ana Brumnik), Opis stare hiše Sovjak, 3. razred Kian Kosec</p> <p>Izdelki učencev – oglje, stare Hiše različnih učencev iz 3. razreda; Opis dogodka (Ribičev mlin) – učenka piše v 1. osebi namesto Janka Ribiča (5. razred), Zapisi učencev o igrah nekoč (6. razred), opis slepe miši, Kdo se boji črnega moža, skrivalnice, igra s palicami in klobuki in kako dobro mož pozna svojo ženo</p> <p>Slika štoklje – 4. razred, slika kasača in dirkača (5. razred)</p> <p>Dopisovanje med poukom na prtičku v prleščini, avtorja neznana</p> <p>Naj spomini ne zamrznejo (prispevek o 75-letnici streljanja talcev pri Ribičevem mlinu) – avtorica Manja Gospodarič, prispevek dopolnjuje slika Vida Gorjaka Ribičev mlin – oglje</p> <p>Fotografije: dan žena, pust</p>

2021/22	Elektronski izvod	<p>Fotografije pustnih mask učencev</p> <p>Izdelek na temo PUJS - NATEČAJ KOLINE – druga šola</p> <p>Opis delovnega dne očeta Moj oče - Aleš Lipovec, piše o opravilih na kmetiji danes, v vinogradu itd. (Ana L., 7. razred)</p> <p>Opis delovnega dne – Aleš Simonič – kmetija (Lara Stojnšek, 7.r.)</p> <p>Pletenje košare – opis tehnike pletenja košare, Neja Viher Heric, 8 razred</p>
2022/23	Elektronski izvod	<p>Fotografija o pustnem rajanju v šoli in obisku kurentov, opis starih iger (igra koza klanf, rinčice tolan, pa nikomi ne don, veveričkanje in svinkanje), zapis o osamosvojitveni vojni po intervjuju</p>

PRILOGA Č – TABELA ZA RAZISKOVALNA VPRAŠANJA 2-5

Šolsko leto	Opombe	LIKOVNA PODOBA NASLOVNICE	Vezava in št. strani/tiskano ali digitalno, format, razmnoževanje	Uredniški odbor – notranja stran, kolofon – spredaj ali zadaj, nagovor	Notranja likovna podoba - risbice, odtisi, rebusi itd., barvno ali črno-belo
1973/74 – 1. številka Potočka	Manjka, je na šoli nimamo.	-	-	-	-
1974/75	V tem šol. letu manjka št. 2, saj v nagovoru piše, da naj bi še ena številka izšla ob koncu šol. leta. Naj bi izšli dve številki!	Ilustracija potočka v pokrajini, spodaj ime glasila Potoček, zgoraj OŠ Cezanjevci, Glasilo Pionirskega odreda Janko Ribič, barvi trdni papir – oranžna Ravnateljica Marjana Ljubec.	A-4 Sponke 4, oblepljeno z lepilnim trakom, tipkanje osnova 40 strani + 7	Prva stran uredniški odbor: Rauter Marica, Jurša Jožica, Ljubec Marjana, Lašič Melita, osnovni zapis naslova se ponovi, šol. leto, letnik II, št 1. NAGOVOR JE NA KONCU: ravnateljica Jana Ljubec je napisala nagovor.	Na roko narisane majhne risbice npr, kuža, kokoš; zraven z roko napisano zelen, petrena, muca Novak, žoga Rauter M., klopotec z vinsko trto Voršič Miran, raketa Jelen, spomenik talcem Magdič Ciril , roža, trobenta Jagrinec Branko, ježki, kostanji Jelen, golobnjak Voršič Miran, srna Piberčnik Vlado ... Na samem koncu so čez A-4 format risbice – 7 komadov (hlev s konjem, cerkev)
1977/78	NIMAMO. Izdelali dve številki, a druga ne izide, saj je	Vodja odbora: Albina Senčar	-	-	-

	na občini niso uspeli razmnožiti.				
1979/80	Nimamo. NAJ BI IZDALI DVE ŠTEVILKI.	Odbor: Lizika Rauter.	-	-	-
1975-1983 9 let	1975 odide s šole slavistka Marica Rauter. Vmes deluje kot slavistka Majda Markoč. 1981/82 pride kot slavistka Darinka Budna. Glasila manjkajo.	1977 odločijo, da ostane OŠ Cezanjevci samostojna šola. Preimenovanje šole v OŠ Janka Ribiča Cezanjevci. Deluje na šoli veliko krožkov, povezujejo se z obema krajevnima skupnostma, kot mentorji krožkov so tudi zunanji izvajalci.	-	-	-
1983/84	V kroniki piše, da so izdali glasilo Potoček, a ga mi nimamo.	1983/84 pride hišnik Avgust Novak. Tajnik ponovno Božo Benko.	-	-	-

1984/85	<p>Naj bi bilo v dveh delih, manjka 2. del.</p> <p>Poročilo o dogodkih pri Francu Jeseniku leta 1944! Tu so zbrani nagrajeni spisi ob krajevnem prazniku.</p>	<p>Ilustracija mlina in potočka, spodaj ime Potoček, Glasilo pionirjev pionirskega odreda Janko Ribič, OŠ Janko Ribič Cezanjevci, trši oranžen papir</p> <p>Ravnateljica postane Lizika Rauter.</p>	<p>A4-format</p> <p>Sponke 4 ali luknjici, vezano z vrvico, tipkanje osnova,</p> <p>45 strani</p>	<p>Prva stran: šolsko leto, št. 1, nagovor uredniškega odbora takoj na začetku, odbor ni naveden z imeni članov</p>	<p>Ilustracija kolesarja, štrumf, kuža, šport – Katja Habjanič, tovornjak v naravi</p>
1985/86	<p>Le 2. izdaja, manjka prva izdaja.</p> <p>Nagovor predsednice ŠKUD-A KATJE HABJANIČ na drugi strani</p>	<p>Naslovnica ista kot 84/85</p>	<p>A4, sponke 3, tipkanje osnova, 24 strani</p>	<p>Prva stran:</p> <p>Osnovna šola Janko Ribič Cezanjevci, šolsko leto, ime glasila, 2. izdaja in poimenovan uredniški odbor: Danica Novak, Emilija Jug, Katja Habjanič, Suzana Ozmec</p>	<p>ILUSTRACIJA računalnika z neberljivim podpisom, streljanje v tarčo Heric Franc, šolska stavba in učenci, ki so aktivni Kosi Tonček, igre otrok z žogo Katja Habjanič, prva pomoč mobilizacije noge Ervin Kosi, ladja Andrej</p>
1985/86	<p>12. 1. 1986 posebna izdaja</p>	<p>Naslovnica enaka kot 84/85</p>	<p>Enako</p>	<p>Posebna 1. stran: Propaganda za glasovanje k prizidku (SLIKAJ), Krajani KS</p>	<p>Ilustracija in zapis propagande takoj na notranji pri strani, telovadimo v novi telovadnici, sodobna kemijska učilnica Katja</p>

	Nagovori različnih predstavnikov, ravnateljice.			Cezanjevci in Stara Cesta 12. 1. 1986 glasujmo za! Dobili bomo nov prizidek in ceste. Nagovor predsednika KK SZDL Cezanjevci Matije Kaučiča ...	Habjanič, naša nova šolska kuhinja Suzana Ozmec, veselo mikroskopiramo Katja Habjanič, , mikroskop Metka Prijol, dedek Mraz in zapis srečno novo leto 1986
1986/87 (v dveh delih)	1. IZDAJA Prispevki novinarskega krožka	Naslovnica ista kot 85/86	A4, sponke 3, tipkanje osnova, 20 strani	Prva stran: Osnovna šola Janko Ribič Cezanjevci, šolsko leto, ime glasila, 1. izdaja in poimenovan uredniški odbor: Danica Novak, Emilija Jug, Katja Habjanič, Suzana Ozmec	SOS za okolje, tovarna z dimnikom Suzana Ozmec, obiranje jabolk, žerjav in gradnja, alkohol in opitost Sonja Kavčič, alkohol povzročitelj nesreče Dušan Rozmanič, srečno veselo novo leto 1987
	2. IZDAJA	Naslovnica ista	A4, sponke 2, tipkanje osnova, 7 strani	Prva stran: Osnovna šola Janko Ribič Cezanjevci, šolsko leto, ime glasila, 2. izdaja in poimenovan uredniški odbor: Danica Novak, Emilija Jug, Katja	Druga stran Naša šola v preteklosti, naša šola od 1987 Peter Govedič, na koncu igra košarke, Katja Habjanič

				Habjanič, Suzana Ozmeč	
1987/88	Posebna izdaja ob odprtju prizidka, 27. september 1987 – dan veselja, ponosa, želja in obljub	Ilustracija otrok, ki vstopajo v prizidek Izdal literarno-dopisni krožek Cezanjevci 25. 9. 1987	Ni platnice, A4, SPONKE, posebno – na roko napisan nagovor uredniškega odbora, ostalo natipkano 7 strani	1. stran nagovor ravnateljice ob otvoritvi prizidka, Lizika Rauter. Druga stran nagovor uredniškega odbora pisan na roko, vijolična barva. Uredniški odbor na zadnji strani: Ksenija Gorjak, Sonja Kaučič, Mihaela Zavrtnik, Boris Kumer, Tomas Kramberger, mentorici Emilija Jug in Jožica Jurša.	Telovadnica, športna aktivnost učencev Kumer Boris čez celi A4 format. Pod nagovorom ilustracije naključnih predmetov povezanih s šolo.
1987/88	1. številka	Ilustracija mlina in potoka, malce spremenjeno, Glasilo pionirjev pionirskega odreda Janko Ribič, ime glasila Potoček	A4, ni trdne platnice, tipkanje, sponke, 9 strani	1 stran: ime šole, šolsko leto, ime glasila, 1. številka, uredniški odbor (učenci): Ksenija Gorjak, Suzana Lesjak, Tomas Kramberger, Boris Kumer	Tovarna onesnažuje reko Boris Kumer

				Mentorici: Danica Novak in Emilija Jug	
1988/89	Še ime Potoček! 1. številka Ob praznovanju krajevnega praznika KS je uredniški odbor pionirskega glasila izdal.	Podoba spremenjene ilustracije, motiv je enak, podpisan avtor . Glasilo pionirskega odreda Janka Ribič Cezanjevci, Potoček, šol. leto	A4, sponke, tipkanje, ni trde platnice 12 strani	1 stran: Glasilo PO Janko Ribič Cezanjevci, šolsko leto, št. 1, mentorji: Danica Novak, Emilija Jug, odbor: Toni Kramberger, Manja Vrbnjak, Natalija Štefanec	Ilustracija fanta in punce, ki se držita za roke Renata Lepoša 4. razred, črno-bela.
1989/90 Nakup razmnoževalnega stroja.	Še ime Potoček.	Ni ilustracije, OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, Potoček, šolsko leto	A4, sponke, tipkanje, ni trde platnice, 15 strani.	1 stran: nagovor in uredniški odbor učenci: Boštjan Feuš, Mirjana Stanjko, Aleš Vaupotič, Natalija Štefanec, mentorica Darinka Budna	Ilustracija psa z naslovom Lepe sanje, ilustracija mačka z naslovom Muca gre za miško, ilustracija igre košarke Pod košem. Učilnica geografije z naslovom Naša učilnice. Narisan prizidek z naslovom Pred šolo.
1990/91	Tu je že ime Studenček!	Na naslovnici je zapisano STUDENČEK, izgleda kot da iz črk kaplja voda, pod imenom narisana studenec, zraven ime šole in	A4 format, luknjač, vezano z volno, ni trdne platnice,	Kot odbor navedene: Darinka Budna - učiteljica, Helenca Grut, Alenka Novak, Mojca Kosi, Mateja	Ilustracija sadja z naslovom Naši sadovi, ilustracija lastovice z naslovom OŠ Janka Ribiča, ilustracija balona na vroči zrak ,ki nese ime naše šole. Ptice na veji,

<p>Nakup fotokopirnega stroja.</p> <p>S 1. 10. 1991 se ravnateljica Lizika Rauter upokoji.</p>		<p>Cezanjevci Tu je že ime Studenček!</p> <p>Opomba: v nagovoru je zapisano, da je naslovno stran narisala učenka 7. razreda, da je natečaj za naslovnico uspel in da se je odbor odločil da bo nagradil dve učenki ki sta se najbolj potrudili (Janja Belak, Hermina Rubin obe 7. razred) prejeli knjižni nagradi.</p>	<p>natipkano. 32 strani</p>	<p>Vernik. Nagovor uredniškega odbora.</p>	<p>mlyn na veter, ilustracija dveh lip list osnovnošolcev, klopotec, dodane matematično logične uganke na 3 straneh, nekaj pisano na roko, nekaj pa kopirano, na zadnji strani ilustracija knjige z naslovom Klopotec</p>
<p>1991/92</p> <p>v. d. ravnateljica Terezija Habjanič</p>	<p>Ista naslovnica kot v prejšnjem šolskem letu</p>	<p>Ista.</p>	<p>Natipkano, 35 strani, trdna platnica A4-format, platnica roza barve, speto na tri sponke</p>	<p>Nagovor uredništva brez imen.</p>	<p>Ilustracija spomladanskega cvetja v vazi, podpisa ne razberemo, muce v košari z rožami, napisano zbogom OŠ, neberljiv podpis avtorja, dodane miselne naloge v besedi in ilustraciji eno stran sestavi Tanja Kralj, dve Janja Belak, križanko pa Marjetka Prelog</p>
<p>1992/93</p>	<p>Ista naslovnica kot v prejšnjem letu.</p> <p>Tajnica se zaposli: Brigita Šoštarič, slavistka tudi</p>	<p>Ista.</p>	<p>26 strani, trdna platnica A4-format platnica roza barve, speto na tri sponke tipkano, še tipkano na pisalni stroj</p>	<p>Nagovor uredniškega odbora brez imen, posebej izpostavljeno: zbrali smo najrazličnejše vsebine: o domačem kraju, domu, o preteklosti naših vasi, o</p>	<p>Na drugi strani linorez slovenskega grba maj 1993 avtor Andrej Prelog 4. razred, grafika kartonski tisk z naslovom Moj dom Urška Klemenčič 4. razred, 2 linoreza eno Naša vas Anita Babič, drugi pa šaljivi grb Radoslavcev Čajca avtor Uroš Špindler, linorez Pomlad avtor Andrej Šumak 4. razred, linorez Rokodelstvo, šaljivi</p>

	Jasna Markovič Jagodič.			dejavnostih in drugih dogajanjih ...	grb vasi Vogričevci Rok Cvetko 4. razred, linorez metulja Irena Lepoša 4. razred, dodana ena stran miselnih nalog
1993/94 – najverjetneje pišejo na računalnik Nakup fotokopirnega stroja.	Naslovnica Ista kot v prejšnjem šolskem letu. Slavistka Slavica Bela. (le nadomeščanje porodniške) (Raziskovalna naloga Naši vodnjaki: 1. mesto.)	Ista.	Trša platnica roza barva, dve sponki, 36 strani, tipkano na računalnik, besedila otrok pisana na roko	Nagovor uredniškega odbora – vsebina je pestra in bogata, tako boste v njej našli prozo, poezijo, likovno umetnost, pa tudi nekaj malega za razvedrilo in zabavo	Na prvi strani kartonski tisk K soncu Jasmina Novak 4. razred, ilustracija veveric ob drevesu Ksenija Vrbnjak 3. razred, Jasmina Novak kartonski tisk sončnice, ilustracija ključa Sandra Govedič, na zadnji strani uganka, narejena na roko
1994/95	Odide Emilija Jug – slavistka.	Na naslovnici je zapisano STUDENČEK, izgleda kot da iz črk kaplja voda, pod imenom narisana studenec, zraven ime šole in Cezanjevci ter šol. leto, ime Studenček!	26 strani Vezano s tremi sponkami, mehka platnica	Razvrščanje po razredih Nagovor uredniškega odbora s pojasnilom, da so teme različne: o doživljajih, dogajanju na šoli, domišljajske, ekološko obarvane . Največ pa o naravi .	Vmes odtisi linoreza – ime otroka in razred (roža, hruška), križanka v obliki sonca

1995/96		Ista naslovnica.	Spiralna vezava z zaščitno folijo	Razvrščanje po razredih 96 strani Nagovor uredniškega odbora	Linorezi, risbica vaze z rožami z imenom otroka in razredom; mlaka; na zadnji strani je vabilo na zaključno prireditev
1996/97 Tematska številka Dobili 2 računalnika.	Nagovor uredništva, ki ni navedeno s pojasnilom, da so tu le vsebine iz celotnega projekta Življenje nekoč in danes.	Na naslovnici je zapisano STUDENČEK, izgleda kot da iz črk kaplja voda, pod imenom narisana studenec, zraven ime šole in Cezanjevci ter šol. leto, ime Studenček!	Spirala, ni trde platnice, je vzeta iz arhiva	20 strani	Vmes miselni vzorci projekt Življenje nekoč in danes, risani na roko, ilustracije Lucijino, zbrani pregovori, stari običaji. Ilustracija lončeni bas
1997/98	2 številki.	Nagovor uredniškega odbora, je IZ ARHIVA Naslovnice ni.	Speto z luknjačem v plastificirani mapi. Razporeditev po razredih A4- format	33 strani	Takoj za nagovorom vpeta risbica četrtošolca Kozar, vpeta vmes risbice – veliko, tema jezero, ribič, race, planinski izlet – Erika 4. r., grozd, likovna pesem, ura, gozd, strip Janko na paši, avtorji navedeni

	Tu izide še ena številka v okviru projekta Šola poje in pleše	Naslovnica z imenom šole, dodan še zapis Ljutomer, kopija fotografije s starimi predmeti, naslov Šola poje in pleše, šol. leto Zbrala: Jasna (učiteljica), natipkala Brigita (tajnica), tehnična opravila Avgust (hišnik), Izid: 19. svečana 1998 Trde platnice, plastificirano, spirala	A4, notranja stran zapis: Besedila učencev, ki so nastala v okviru projekta Šola poje in pleše	Nagovor vodje projekta: Danica Novak Doživljajski zapisi otrok, opis iger, pripovedi o starih časih	Vmes kopije fotografij z dejavnosti, zapisi na roko
1998/1999 Nakup 4 računalnikov, internet	Ni podatka o glasilu. (raziskovalne naloge Mrzli dol)	-	-	-	-
1999/2000	Manjka glasilo. Prišla Brigita Šoštarič – tajnica. Ni podatka o glasilu.	Opomba za Brigito Šoštarič: vmes opravljala delo v vrtcu (vzgojiteljica, varuhinja).	-	-	-

2000/2001	S 1. 10. 2000 ravnatelj Marjan Kosi Ni podatka o glasilu.	-	-	-	-
2001/2002 Oktober 2001	Posebna izdaja glasila Eko studenček Glasilo ob koncu šol. leta NAJVERJETNEJE NI IZŠLO!	Odtis studenca linorez (S. Sobočan), zgoraj levo znak Ekošola, desno znak šole, EKO STUDENČEK (ime glasila), pod odtisom zapis posebna izdaja Osnovne šole Janka Ribiča Cezanjevci, oktober 2001 Bila kot slavistka Bojana Marin!	A4, spiralna vezava, mehki listi, zaščitna folija, fotokopije, računalniška pisava + odtis grba vasi Cezanjevci 24 strani	Na notranji strani naslovnice Uredniški odbor dve učenki Nataša Pušenjak in Maja Vrbnjak, dve učiteljici: Albina Senčar in Mateja Leskovar Tehnična izvedba: hišnik in takratno tajništvo Nagovor ravnatelja Kosija	Rezultati ankete o odpadkih v obliki računalniških miselnih vzorcev, ilustracija čistilne akcije z imenom učenca, ilustracije opravil v naravi, tehnika odtisa moje drevo, narisano eko koš, gozdni bonton, klopotec
2002/2003	Ni zapisov o njem. NAJVERJETNEJE NI IZŠLO!	Slavistka Karmen Baumgartner (Rauter)	-	-	-
2003/04	Na šoli deloval literarno- novinarski	Zamenjava motiva: Otroci, ki se igrajo na prostem, vidne zgradbe okoli šole (avtorica: J. Perdan), na	A5, vezava s sponkami, platnica ni trdna,	Na notranji strani naslovnice Uredniški odbor: deklince 7.	Od 1. do 3. razreda so prispevke pisali ročno, v glasilu so kopije, zraven pa so risbe, vse narisane v

	krožek, ki je glasilo izdal (prepis iz kronike)	zadnji strani motivi počitnic in podpisi učencev; napis Studenček, Glasilo OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, junij 2004	je barvna, računalniška pisava in kopiranje, ročna montaža prispevkov	razreda devetletke, mentorica Vida Vajda. Prispevke je zbral novinarski krožek + razredne učiteljice + slavistki Nagovor uredniškega odbora, navedba avtorja naslovnice	črno-belem. Nekaj pa je natipkano. Na 3. strani ilustracija matere z 2. hčerkama, na 4. strani ilustracija rož, ilustracija punce, ki je navdušena nad soncem, ilustracija punce zraven rož, ilustracija krta, psa, zajca, zraven besedila napisanega na roko podpisi 4. razreda, na naslednji strani na enak način podpisi 7. razreda, od 22 do 24 strani strip z naslovom Ne kadi, ilustracija ljudi, ilustracija fanta in punce, ki se objemata, ilustracija ljudi, ki se držijo za roke, velika ilustracija dveh glav, ilustracija kopalnice z vecejem, ilustracija hiše, modni kotiček, narisane 3 obleke, po 3 straneh napisan kviz, na zadnjih dveh straneh pa nemško besedilo, prevedeno v slovenščino
2004/05	Člani novinarskega krožka z urednico Vido Vajdo	Na naslovnici je ekozabojnik, ki je bil nagrajen (avtor – Mojca Dolamič), piše ime Studenček, šolski časopis, OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, junij 2005, na zadnji strani motiv z majic devetošolcev – generacija, ki je ne delajo več s podpisi	A5, vezava s sponkami, platnica ni trdna, je barvna, računalniška pisava in kopiranje, ročna montaža prispevkov	Na notranji strani naslovnice Uredniški odbor: aktivni člani novinarskega krožka, mentorica Vida Vajda. Prispevke je zbral novinarski krožek + razredne učiteljice + slavistki, pedagoginja	Na drugi polovici glasila napisana na roko, na sredini ilustracija z voščenko narisana punca, ilustracija dveh mačk, punce z svojim psom, ob pesmih narisani srčki, smejoči se obraz, mavrica in sonce. Ilustracije pikapolonic in mačk, ilustracija palčkov + punce ki, sprehaja psa in pasje ute. Spet ilustracija mačk, preko besedila

			39 strani	Nagovor uredniškega odbora z urednico, oblikovali so člani novinarskega krožka, tehniška izvedba hišnik, risba na naslovnici - avtor	narisana vrtnica, na roko napisane pesmi, ilustracija človeka, ki drugemu vliva pamet v glavo, ilustracija Božička, ilustracija ljudi, ki zbirajo papir, narisana zraven besedila, ilustracija sonca in lune, dveh ljudi, besedilo napisano na list, slika Petre Igerc, intervju z njo, besedila v nemščini, kviz in naloge
2005/06	Mihaela Feuš in Tadeja Senčar, mentorica Vida Vajda	Počitniški morski motiv, Studenček, glasilo OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, junij 2006 Na zadnji strani šolski motivi (avtorica Vanja Ritonja)	A4 format, vezava s sponkami, barvna platnica, ki ni trdna, računalniška pisava in kopiranje, ročna montaža prispevkov 24 strani	Na notranji strani naslovnice: Mentorica: Vida Vajda Glavna urednica: Mihaela Feuš Pomočnica urednice: Tadeja Senčar Likovna urednica in risbe na naslovnici: Vanja Ritonja Lektorica Glorija Štuhec, tehniška pomoč: Marko Žgeč, Člani novinarskega krožka, prispevke	Za nagovorom pomanjšane kopije risbic otrok, tudi na notranji strani. Fotokopije so črne barve, avtorji so 1. razred. Likovno podane rime prvošolcev. 1. in 3. razred, besedila, pisana na roko. Vmes na roko narisani motivi. Fotokopije konsov iz časopisnih izrezkov, ilustracije. Ob intervjujih fotografija intervjuvanca, črno-belo.

				<p>zbrale: slavistki in razredna stopnja,</p> <p>Tehniška izvedba: hišnik in takratna tajnica</p> <p>Nagovor: Glavna urednica in pomočnica</p>	
2006/07	Obletnica šolstva, ni posebna izdaja	Na naslovnici je šola, Le kdaj si bom spočila, rada bi že novo naslednico dobila, 180 let, 1827-2007, junij 2007, OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, avtorica risbe na naslovnici je Marina Kranjc, na zadnji strani motiv poslovilne majice devetošolcev s podpisi, zgoraj dva konsa	<p>A4, sponke, modra barva, računalniška pisava in kopiranje, ročna montaža prispevkov</p> <p>24 strani</p>	<p>Na notranji strani naslovnice: mentorica Vida Vajda, člani novinarskega krožka, prispevke so zbrale: razredna stopnja, slavistki, risba na naslovnici je Marina Kranjc, oblikovanje člani krožka, tehnična izvedba hišnik in tajnica, nagovor uredniškega odbora</p>	<p>Drugi razred in tretji razred – rokopisi in likovni izdelki, 4. razred rokopisi in likovni izdelki. Med besedili so nato na roko napisani motivi. V sredini vpet strip prvošolcev, nadaljevanje pravlјice o Sneguljčici. Intervju in fotografija intervjuvanca, kopije plonk listkov, zadnja platnica kopije konsov.</p>
2007/08	Poslovila se je Vida Vajda, omenijo jo v nagovoru	Na naslovnici je počitniški motiv, ime šole, glasilo učencev, Cezanjevci, junij 2008, oblikovanje naslovne strani učiteljca	A4, barvna, mehka platnica računalniška pisava in kopiranje,	<p>Na notranji strani naslovnice: Mentorica: Karmen Baumgartner</p>	<p>Kombinacija besedil na računalniku, ilustracije in rokopisi.</p> <p>Manj slik kot predhodno leto. Posebnost – reklame, pisane na roko in likovno opremljene,</p>

			<p>računalniško oblikovanje,</p> <p>Vezava z vrvico (preluknjano in povezano)</p> <p>74 strani</p>	<p>Prispevke so zbrale različne učiteljice, oblikovanje naslovne strani, risbice, ki so vpete, računalniško oblikovanje, jezikovni pregled in tehnična izvedba ...</p> <p>Nagovor in zahvala</p>	<p>besedila tudi v nemščini. Prilepljena je barvna stran - nemška stripa – fotokopirana in natisnjena barvno, ročno zalepljena.</p> <p>Risbice vpete v notranjost</p>
2008/09		Na naslovnici je spet studenček na vitlo, narisala je Valentina Novak	<p>Trdna platnica A4, barvna, speto na sponke, računalniško oblikovano</p> <p>Obsežnejša</p> <p>76 strani</p>	<p>Na notranji strani: mentorica: Karmen B., glavna urednica Vanja Filipič, pomočnica Klementina Novak, likovna urednica je Valentina Novak, pomočnica likovne urednice: Anemari Voršič, Eva-Barbara Vajda, Stanka Prigla, naštetni so vsi člani novinarskega krožka, jezikovni pregled in računalniško oblikovanju učiteljica Bernardka, tehnična izvedba, tajnica, nov hišnik in Anita Žižek</p> <p>Prispevke so zbrale učiteljice razredne</p>	<p>Na zadnjo stran prilepljena risbica barvna, risbice so vpete v notranjost.</p> <p>Ilustracije, pretipkana besedila, rokopisi, malo bolj grafično oblikovano, strip. Na zadnjo platnico nalepljena risbica otroka.</p>

				stopnje, slavistki, Metka, Jasna Lamprecht; Sledi nagovor in zahvala	
2009/10	imamo	Zgoraj je s krepko pisavo napisan naslov STUDENČEK, ob strani je v koloni navzdol napisano ime šole. nad imenom je ilustracija sonca in oblaka, na dnu pa ilustracija studenca, v katerega padajo različne besede (knjiga, učitelji, šola, sreča). Desno od studenca je ilustracija drevesa, zraven drevesa pa v koloni navzdol napisan mesec in leto izdaje (junij 2010). Celotna naslovnica je na modrem papirju.	Vezana je z klonficami (sponke), naslovnica je iz malo tršega papirja. Ilustracija je narisana na roko in fotokopirana. Je iz A3 papirja. 80 strani	Nagovor so napisale članice novinarskega krožka z mentorico (ni imena), spodaj je napisana zahvala učiteljice Karmen učencem in ostalim učiteljicam.	Na notranji strani naslovnice likovni izdelek v originalu, rokopisi, likovne podobe, računalniško oblikovani, besedila v angleščini in nemščini, vsebuje tudi primer ankete.
2010/11		Zapis OŠ Janka Ribiča Cezanjevci ob strani navzdol, podoba ribic (Nina Gutman 1. razred), na sredini Studenček in spodaj junij 2011.	Trda platnica, sponke, oranžna barva, Ilustracija na roko A3 in fotokopija. 52 strani	Kolofon na notranji strani naslovnice. Zapisani so člani šolskega novinarstva, kdo je izbral prispevke, mentor, tehnična izvedba, lektoriranje, avtorji risbic. Na prvi strani nagovor in zahvala.	Zapisi word, rokopis, ilustracij je manj kot prejšnje leto, na zadnji strani kons in pesmi s slikami. Na zadnji platnici izdelek učenca nalepljen.

2011/12	Posebna izdaja (marec 2012) Kulturna dediščina iz naše okolice	Na vrhu strani je s krepko pisavo napisano ime glasila STUDENČEK pod njim je napisano KULTURNA DEDIŠČINA IZ NAŠE OKOLICE pod tem napisom je ilustracija moškega, ki se naslanja na koso, stoji na polju, bosopet, z zakrpanimi hlačami, odpeto in zakrpano srajco ter s čepico na glavi. Pod ilustracijo je napisan kraj in datum izdaje (Cezanjenci, marec 2012). Papir je roza barve.	Speta je s klunficami (sponkami), ima približno 27 strani. Naslovnica je narisana na roko, ampak fotokopirana. Je iz malo tršega A3 papirja. Kolofon na zadnji strani. Zapisano, da je pomagal tudi varnostnik.	Na prvi strani glasila je besedilo z naslovom DERE SEN JAZ MALI BIJA, ki ga je napisala upokojena učiteljica Albina Senčar – kot uvod. Na naslednjih dveh straneh pa je besedilo z naslovom Kulturna dediščina iz naše okolice- poročilo o projektu, ki sta ga napisali učiteljici Milena Novak in Nataša Pušenjak, koordinatorki projekta.	Računalniško oblikovanje, kopije, na roko narisana korpa s koruznimi storži, storži povezani v snop, krava na paši, otroci na paši ob ognju, preša, stiskalnica, grozdje, šopek rož
2012/13	Notranja stran platnic slike likovnih izdelkov. Nagovor učiteljice in ravnateljice. (Ksenja Erhatic)	Na vrhu naslovnice je ilustracija luninega krajca, zraven pa je po celi strani narisana studenec, na njegovi strehi je napisano ime šole (OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI), v tlakovan studenec pada mavrica, okoli studenca je malo šopov trave in ena roža. Pod studencem je z mavrično barvo napisano ime glasila (STUDENČEK) čisto na dnu pa šolsko leto (2012/2013)	Kopije A3-format, 16 strani, 2 sponki, računalniško oblikovanje, kopirani ročno narejeni izdelki učencev, slike s spleta za popestritev, tematska razporeditev po razredih.	Zadnja stran kolofon. Tisk – Kopija nova d.o.o, 150 izvodov. nagovor	Notranja stran platnic ima barvne kopije grafik, rokopisi – a so to že skenirani rokopisi, ki so preneseni v word, z otroškimi ilustracijami, dodane slike/motivi s spleta – mavrica, notranjost A3 kot kolaž fotografij učencev na različnih šolskih aktivnostih, barvni skeni ilustracij

2013/14	Nagovor učiteljice in ravnateljice, v sredini je plakat s fotografijami otrok.	Skoraj podobni risbici studenca, mavrica gre v vedro, z mavrice gredo vodne kaplje, levo zgoraj je sonce, ilustracija Asje Čonč 2. razred, na strehi napis studenček znanja.	Kopije A3-format, naklada 130, sponke, 28 strani, računalniško oblikovanje, slike z interneta.	Zadnja stran kolofon, Nagovor mentorice, ravnateljice Tisk – Kopija nova d.o.o	rokopisi – a so to že skenirani rokopisi, ki so preneseni v word, z otroškimi ilustracijami, dodane slike, oblikovanje z Wordom, barvni skeni ilustracij, strip, skeni fotografij, notranjost A3 kot kolaž fotografij učencev na različnih šolskih aktivnostih
2014/15	Nagovor Urške Filipič predsednice SUŠ, v sredini je plakat s fotografijami otrok.	Način 3d prikaza kock, v njih je napisano studenček in grb šole, avtorica Sabina Kuster. Zadnja stran ilustracija punce pred sončnim zahodom.	Kopije A3-format, naklada 150, sponke, 30 strani, računalniško oblikovanje, slike z interneta, tematska razporeditev po razredih.	Zadnja stran kolofon. Tisk – Kopija nova d.o.o	Veliko likovnih izdelkov učencev – barvno, veliko fotografij, rokopisi – skeni, a slabše kvalitete, motivi s spleta, notranjost A3 kot kolaž fotografij učencev na različnih šolskih aktivnostih
2015/16	Nagovor napisal Luka Lah	Naslovnica barvni kontrast z dežnikom, napisana letnica, ime šole in ime glasila, avtorica Lara Slana.	A3-format, sponke, računalniško oblikovanje, 30 strani, tematska razporeditev po razredih.	Zadnja stran kolofon. Tisk Kopija nova d.o.o., 150 izvodov.	Na sredini je plakat z razrednimi fotografijami Ista podoba kot v lanskem šol. letu.

2016/17	Posebna izdaja Studenčka ob 190 letnici šolstva, nagovor županje in ravnateljice, prva stran ime glasila, vizija šole, logotipi.	Naša šola, napisano 190 letnica šolstva, kraj mesec in leto izdaje, naslovnica po celi strani, avtorici Ana in Eva Hanžekovič.	A3-format, 3 sponke, računalniško oblikovanje, 36 strani, fotografije otrok, tematska razporeditev po razredih.	Zadnja stran kolofon. Tisk Kopija nova d.o.o 300 izvodov, oblikovanje Nataša Pušenjak.	Besedila v kombinaciji s fotografijami, ki podkrepijo zapisane prispevke.
2017/18	Nimamo.				
2018/19	Anei Markovič predsednik SUŠ napisal nagovor	Punca stoji na otoku, pred sončim zahodom, zraven golob, avtorica Masha Prigl	A3-format, sponke, računalniško oblikovanje, 86 strani, tematska razporeditev po razredih.	Zadnja stran kolofon. Tisk Kopija nova d.o.o 150 izvodov	slike otrok, računalniško oblikovanje Nataša Pušenjak. Veliko likovnih izdelkov učencev – barvno, veliko fotografij
2019/20	Nimamo. Korona.	-	-	-	-
2020/21	Nimamo. Korona.	-	-	-	-
2021/22	Elektronski izvod na spletni strani šole.	Likovni izdelek ladje na otoku in morje, avtor Luka Zuzzi.	A4-format, računalniško oblikovanje,	Zadnja stran kolofon.	E-verzija in tisk, Ibis d.o.o., 170 izvodov, oblikoval računalničar,

	Nagovor učiteljice		strani, scani fotografij otrok, razporeditev po razredih, 126 strani		tematska razporeditev po razredih. Veliko likovnih izdelkov učencev – barvno, veliko fotografij
2022/23	Elektronski izvod , nagovor učiteljice, obrnjeno ležeče , oblikoval računalničar, likovni kolaž na naslovnici 6-9 razred, tematska razporeditev po razredih.	Kolaž likovnih izdelkov, ime glasila in leto izdaje.	Elektronski izvod, oštevilčene strani, računalniško oblikovanje, oblikoval računalničar Mitja Vunderl. 128 strani – na spletni strani šole	Zadnja stran kolofon.	Natisnjenih le nekaj izvodov v šoli za potrebe arhiva in šolske knjižnice ter predstavitve. Veliko likovnih izdelkov učencev – barvno, veliko fotografij
2023/24	Jubilejni studenček, 50-letnica prve izdaje šolskega glasila, nagovor učenk raziskovalk	Risba studenca vzeta iz Canve, junij 2024.	E-oblika, 27 strani.	Ni kolofona.	Razvrstitev izbora prispevkov iz starih glasil, urejenih po letih izdaje, scani likovnih del in naslovnih glasil Natisnjenih le nekaj izvodov v šoli za potrebe arhiva in šolske knjižnice ter predstavitve.

PRILOGA D - TEMATSKE ŠTEVILKE

ŠOL. LETO	TEMATSKA ŠTEVILKA, POIMENOVANJE, RAZLOG IZDAJE
1985/86	Potoček; poročili članov KK SZDL, sekretarja OO ZK, predsednika skupščine KS, ravnateljice, prispevki učencev, propaganda za glasovanje za prizidek
1986/87, druga izdaja	Naša šola v preteklosti (saj so se pripravljali na prizidek in so učenci pisali, kaj bodo delali v novih prostorih)
27. september 1987 (1987/88)	27. september 1987 - Dan veselja, ponosa, želja in obljub; v nagovoru uredniškega odbora pojasnjeno, da so prispevki nastali ob težko pričakovani gradnji in odprtju prizidka
1995/96	Droge? Ne, hvala!; posebna številka glasila, ki je nastala kot rezultat ankete o zasvojenosti med učenci 6. in 8. r., izpeljali učiteljici
1996/97	Studenček; v nagovoru pojasnjeno, da gre za zbrana besedila iz projekta Življenje nekoč in danes
1997/98	Šola poje in pleše; v okviru projekta kot zbirka besedil, nastalih v okviru projekta
oktober 2001 (20021/2002)	Eko Studenček; pridružitvev projektu Eko šola
marec 2012 (2011/2012)	Kulturna dediščina iz naše okolice; projekt
maj 2017 2016/2017	190-letnica šolstva v šolskem okolišu Cezanjevci; ob 190-letnici
2023/24	Jubilejni Studenček, 50-letnica prve izdaje šolskega glasila

PRILOGA E – INTERVJUJI

INTERVJU Z UPOKOJENO UČITELJICO ALBINO SENČAR, 9. 1. 2024, 13. 2. 2025

Upokojena učiteljica razrednega pouka Albina Senčar je svoje delo začela leta 1967 v šoli na Stari Cesti. Tam je delala sedem let. Ne spomni se, ali so takrat pošiljali kakšne prispevke v šolo v Cezanjevce, da bi jih potem tukaj objavili v šolskem glasilu. Po sedmih letih se je nato zaposlila v Cezanjevcih. Najprej je poučevala v 1. oz. 2. razredu, kasneje šele v 4. razredu. Spomni se, da je vsak razred predložil nekaj prispevkov za šolsko glasilo. Šele ko je začela poučevati v 4. razredu, so se z učenci lotevali bolj tematskih glasil: Mrzli dol – potoček itd. Ta tematska glasila so bila po navadi povezana s kakšnim raziskovanjem, natečaji itd., a vsega zbranega na koncu potem niso mogli objaviti v šolskem glasilu, zato so si naredili svoj razredni izvod. V nekem obdobju je z učenci veliko ustvarjala stenčas. Pomembno se ji je zdelo, da ko so prišli starši na roditeljske sestanke oz. govorilne ure, da je imel vsak učenec na ogled svoj prispevek (literarni ali likovni).

Pri razmnoževanju so v sedemdesetih letih uporabljali ciklostil. Bil je poseben papir. Ročno so pisali nanj, nato se je to pritiskilo na drugo stran. To je bilo packasto delo. Spomni se, da so enkrat ta stroj imeli s seboj v šolo v naravi (Sicer ga je vzela s seboj OŠ Veržej.), tam so zbrali prispevke in jih razmnožili. Kasneje so na šoli imeli že "kseroks". To je bil neke vrste mali fotokopirni stroj, velik kot tiskalnik. Omogočal je že povečave števil, črk. Nadgradnja tega je bil potem fotokopirni stroj, ki je omogočal tudi kopijo na A3. Besedila so pisali tudi s strojem - pisalni. Pisali so tudi učitelji. Tudi učiteljica Albina, saj ga je imela doma. Kupila si ga je za svojo plačo. Je pa imela srečo, da je v tistem času njen oče delal na občini v Ljutomeru in je imela pisalni stroj tudi že prej doma. Pisalnega stroja takrat še niso imeli vsi učitelji doma.

Na papir se je moralo zelo pritiskati, to je bil indigo papir, nato si z valjem potegnili. To so bili mali valjčki. Tipkal je tudi tajnik Božo Benko, kasneje tudi Brigita Šoštarič (tajnica). Učiteljica je bila tudi prva, ki je začela delati z računalnikom. Skupaj s pokojno Marijo Lipovec sta šli na izobraževanje v Maribor na Pedagoško fakulteto. Imela pa je srečo, da je prav v tistem času njen sin Primož šel v računalniško šolo in ji je še dodatno prenašal znanje, tako se je zelo hitro računalniško opismenila. Stari Comodore je bil zlata vreden. Tudi na šoli so hitro imeli računalnik in so delali z njim. Za tisti čas je bila to velika sprememba, novost. Če ne bi imela sina, ki se je izobraževal v tej smeri, vprašanje, kaj bi bilo. Dosti znanja je pa dobila tudi, ko je na šolo prišel računalnikar Jernej Zore, ki ji je predajal nova znanja.

Besedila za glasilo so pisali tudi na roko. Kasneje so že glasila dali tiskati zunanjemu tiskarju (vsaj nekaj lepših izvodov).

Zgodnje številke so bile preproste glede vezave, podobe. Originalne ilustracije/slikice otrok so se kopirale na fotokopirni stroj.

Ko se je tiskalo v več izvodih, je občina dovolila, da so tam razmnožili, saj je imela več tehnične opreme kot na šoli. Ker pa je to sčasoma predstavljalo tudi občini velik strošek, se tam več ni razmnoževalo.

Teh izvodov ni bilo veliko. Mogoče je izvod dobil otrok, ki je imel v glasilu prispevek, torej ne vsi učenci. Najverjetneje so tudi na razred dobili en izvod. Arhiviranje ni bilo sistematično. Najverjetneje je bilo to odvisno tudi od vodstva, koliko pregleda je imelo nad vsem, glede na to da je prihajalo do menjav. Seveda tudi menjava generacij na šoli prinese marsikaj s seboj. Tudi ni bilo osebe, ki bi bedela nad vsem tem.

Najverjetneje so kakšen izvod odnesli tudi v knjižnico Ljutomer.

Zakaj ime Potoček, se ne spomni, najverjetneje glasilo ni kontinuirano izhajalo oz. ga tudi sploh ni nihče iskal (starih izvodov). Na sestanku so se pogovarjali, da bi bilo dobro izdajati glasilo v novi podobi. Tako so med učenci objavili razpis, pri čemer so jim povedali nekaj podatkov o starem šolskem glasilu. Učenci so morali za glasilo oblikovati naslovno stran. Učiteljica je izbirala predloge in med izdelki je bil izdelek, na katerem je bil napis Studenček. Ta je izstopal, zato so ga izbrali. Idejo so razširili med učence, učiteljica Darinka Budna je zbirala prispevke za predmetno stopnjo, učiteljica Albina pa za razredno. Pri zbiranju prispevkov so pomagali vsi učitelji. Odločili so se, da naj bi v glasilu bili do trije izdelki na razred zaradi stroškov razmnoževanja. Tudi teme so po navadi nekako določili oz. na čem naj bi bil poudarek. V primeru, da nečesa niso mogli objaviti v glasilu, so imeli stenčase, ki so jih posebej uredili pred roditeljskimi sestanki, da bi starši videli izdelke svojih otrok.

Studenček je izšel enkrat letno. Ker je to predstavljajo strošek, so pazili, koliko izvodov bodo izdali.

Ob upokojitvi njena generacija še ni delala z računalnikom. Pri razmnoževanju je pomagal tudi hišnik.

Skrbi jo arhiviranje v prihodnosti, zaradi prevelikega števila vsega, kar nastaja in digitalizacije.

Šola je bila vpeta v okolje, glede opreme pa se je trudila hoditi v korak s časom.

INTERVJU Z UPOKOJENO UČITELJICO JOŽICO JURŠA, 11. 10. 2023

Učiteljica ne hrani nobenega starega izvoda. Ne spomni se nobene simbolike v imenu. Prav tako ne ve, kako so se tega lotevali.

INTERVJU Z UPOKOJENO UČITELJICO LIZIKO RAUTER, DECEMBER 2024, 12. 2. 2025

Upokojena učiteljica Lizika Rauter se o tej temi ne spomni skoraj ničesar, prav tako ne hrani nobenih izvodov šolskih glasil. Na vprašanje, zakaj se je šola takrat odločila, da bi izdajala lastno glasilo, navede, da je to bil najverjetneje odziv na sosednje šole, ki so imele tudi nekaj takega. Zakaj so izbrali ime Potoček, se ne spomni. Ker je bila predvsem v nižjih razredih, ni bila tako vpeta v samo zbiranje prispevkov in izdajo glasila, a potrdi, da so tudi nižji razredi prispevali prispevke za šolsko glasilo.

Glede razmnoževanja se spomni ročnega razmnoževalnika, ciklostila, omenja indigo papir. Pove, da je besedila tipkal/prepisoval tajnik, tajnica. V času ciklostila so bile to matrice. Kdaj bi začeli pisati na računalnik, ne ve, ona računalnika zagotovo ni

uporabljala. V zgodnjem obdobju je bila šola dejansko brez tehnične opreme - oprema je bila skromna, temu primerno tudi razmnoževanje. Na vprašanje o tisku glasila na občini, potrdi, da so se najverjetneje tudi tako znašli. Potrdi, da je tajnik Božo Benko tipkal besedila. Na vprašanje, ali bi lahko ob prešolanju otrok s Stare Ceste pripeljali tisti ročni razmnoževalnik v Cezanjevce, tega ne more potrditi. Lahko je tudi razmnoževalnik ostal tam, saj je tam potem bil vrtec in bi oni to potrebovali za svoje potrebe.

INTERVJU Z UČITELJICO MARIJO MAJCEN, 17.12.2023

Učiteljica se ne spomni, kdo je predlagal ime Potoček. Ko je učiteljica prišla na šolo, ni nikogar povprašala po imenu glasila, prav tako se o tem niso pogovarjali. Ker je bilo glasilo bolj literarno naravnano, ni veliko sodelovala pri ustvarjanju. Občasno je pomagala pri urejanju glasila ter pri razmnoževanju in vezavi glasila. Prispevke so zbirali tako, da so učitelji učencem delili glasila in na tak način so zbirali denar. Zbrana sredstva bi naj pokrila stroške. Pozneje so glasilo ponudili na zaključku prireditve, običajno za prostovoljne prispevke. Teme, o katerih so pisali učenci, so določale učiteljice na razredni stopnji in učiteljice slovenščine, saj so bili dolga leta prispevki le literarni. Učiteljica je povedala, da so se tiskanja šolskega glasila lotili tako, da so s fotokopirnim strojem (niso še imeli tiskalnika) vse razmnoževali s t. i. matricami. Ne spomni pa se, koliko izvodov se je takrat natisnilo. Včasih je pri tiskanju pomagal tudi hišnik, skrbel je za tiskanje, verjetno tudi za vezavo. Spomni se tudi anekdote, da ko se je razmnoževalo s pomočjo matrik, so uporabljali tekočino, s katero so si velikokrat pomazali prste, pa tudi oblačila. To se jim je velikokrat zgodilo med razmnoževanjem preizkusov, pa tudi glasila. Ob tem so se večkrat tudi nasmejali. Učiteljica se ne spomni, koliko izvodov glasila so naredili in kdo je ta glasila dobil. Običajno so glasila kupili učenci, ki so imeli v glasilu svoj prispevek. Glasilo je izšlo enkrat na leto, običajno ob koncu pouka. Glasilo je za šolo imelo poseben pomen, saj so se na tak način učenci predstavili javnosti. Pozneje so v glasilu tudi zapisali, kaj se je dogajalo v tem šolskem letu. Učiteljica na žalost ne ve oz. se ne spomni, če se je glasilo kdaj predstavilo izven šole. Morda se je glasilo podarilo gostu, ki je obiskal šolo. Prav tako pa ne ve, če se je kakšen izvod glasila podaril v Splošno knjižnico Ljutomer. Meni, da se je ime Potoček spremenilo v Studenček, ker so učenci v času približno med leto 1993-1998 raziskovali studence v okolici šole za raziskovalno nalogo. Ugotovili so, da jih je veliko in morda se je zato porodila ideja, da se glasilo imenuje Studenček.

INTERVJU Z UPOKOJENO UČITELJICO JASNO MARKOVIČ-JAGODIČ

4. 6. 2024

Jasna Markovič-Jagodič

1. Na šoli sem bila zaposlena od šolskega leta 1992/1993 do avgusta leta 2001.
2. –
3. –
4. Sodelovala sem z učitelji nižjih razredov, na predmetni stopnji pa sem prispevke zbirala sama.
5. Učitelji so zbirali zanimiva besedila učencev, tudi likovne izdelke.
6. Učenci so pisali tematsko različna besedila, največ je bilo pripovedi o doživetjih.
7. V zgodnjih letih je bil zelo popularen ciklostil.
8. –
9. –
10. Mislim, da enkrat letno.
11. Šolska glasila majo še danes velik pomen. Najlepše je bilo opazovati učence, ki so z veliko vnemo iskali svoje prispevke in s tem navduševali še ostale, da so se vključili.
12. –
13. –
14. –
15. Želim Vam, da še naprej ohranjate »ta projekt« in s tem spodbujate besedno ustvarjalnost učencev.

INTERVJU Z UPOKOJENO UČITELJICO DARINKO BUDNA, 9. 1. 2025

V šolskem letu 1980/81 je upokojena učiteljica Darinka Budna prvič učila na naši šoli. Pred njo je slovenščino učila Majda Markoč, ki za razliko od ge. Darinke diplome ni imela. Glede vsega o glasilu in nasploh so se pogovarjali z uredniškim odborom, vedno se je vprašalo, kakšno ime bi imeli, kakšen naslov itd. Vedno je bila pripravljena pomagati Albina Senčar s Stare Ceste in pokojna Majda Kukovec. Učiteljice so vedno bile pripravljene pomagati, odločitve pa je sprejemal uredniški odbor. Ni prepričana, ali so prevzeli Studenček ali so prevzeli Potoček in ga kasneje preimenovali. Vedno so govorili, da voda s sabo prinese nekaj novega, nekaj pa s seboj odnese. Vsako leto so učenci prišli zraven in so nekaj dodajali, morda je ravno v tem simbolika. Kakšnega potoka razen reke Ščavnice v naši okolici ni. Na začetku so učenci v šolo hodili peš, saj ni bilo prevoza. Bili so zelo povezani z vrtcem na Stari Cesti. Učenci so radi sodelovali. Pripravljeni so bili kaj povedati oz. napisati. Učitelji so jih usmerili, doma pa so vprašali starše, ki so bili prav tako marljivi kot učenci. Učitelj na vaški šoli je bil bolj spoštovan kot učitelj v mestu. Starši so nekoč zelo zaupali učiteljem. Takrat še glasila niso bila tako tematsko povezana – ni bilo tematskih sklopov, lahko je bilo po razredih ali kar razmetano. Učence so navdušili in pisali so večinoma o tem, kar jim je bilo všeč,

kar jih je navdušilo. Dosežkom niso dajali največje pozornosti. Delo je bilo ročno. Učenci so napisali, besedila so popravili, tudi učiteljice razredne stopnje so popravljale, mogoče so kakšen neprimeren prispevek odstranili ali tudi delčke prilagodili. Poskušali so zajeti vse razrede. Besedila so se natipkala. Uredniški odbor je bil liberalen, saj ni bilo veliko prispevkov, zato ni bilo treba delati prevelike selekcije. Najbolj so bili učenci razočarani, če ni bilo v glasilu njihovega prispevka. Izdaja glasila jim je dosti pomenila. Glasila tudi niso bila preobširna.

Tema za glasilo ni bila strogo določena. Pisali so o dosežkih, domačih opravilih, vaških dogodkih, ki so se dogajali, starih praznovanjih – kako so praznovali, kaj je bilo za to značilno (na vasi so se takrat cerkveni prazniki bolj praznovali), športnih dosežkih ..., običajih/opravilih – ličkanju. Učencem so zmeraj rekli, pišite o lepih dogodkih, kaj vam je ostalo v spominu. Ali tudi o čem želijo – npr. o kakšnih ljubezenskih temah, razmišljanjih, tega je bilo zelo malo, sram jih je bilo. Tudi pesmi je bilo zelo malo, saj je bil trend, da bi se pesem morala rima. Meni, da najverjetneje okoljski tematiki takrat še niso dajali pomena. S šole je učiteljica najverjetneje odšla 1991.

Besedila ni tipkala učiteljica nikoli. Tipkal je tajnik Božo Benko. Matrica se je natipkala – je bila debelejša, da si jo lahko večkrat uporabil. Imeli so stroj ciklostil. Sami so s tem strojem razmnoževali. Vanj si vstavil matrico. Ta valjček je imel tinto. Lahko si bil ves umazan. To je šlo počasi. Ne ve, koliko izvodov so natisnili. Ne spomni se, da bi zbirali naročila za glasila. Za glasilo niso nikoli zbirali denarja – prispevka. Izvode so razdelili učencem. Tisk je financirala šola. Pri delu je pomagal hišnik Avgust Novak. Če je kdo želel, so še natisnili. Zgodilo pa se je, da tudi učenci sploh niso kazali zanimanja za glasilo. Meni, da je bila najvišja številka 80 glasil.

Omeni težave s knjižnico v tistem času glede arhiviranja. Niso imeli knjižničarja, prostorske pogoje so imeli slabe.

Slavist, takrat na šoli, je moral delati vse: pripraviti vse prireditve pa še ostalo, ni bilo lepo razdeljeno. Na fakulteti niso dobili nobenih znanj npr. s področja, kako pripraviti prireditve, biti inovativen. Učila je slovenščino od 6. do 8. r., morala je izdati glasilo, imeti dopolni in dodatni pouk ...

Enkrat na leto je izšlo glasilo, verjetno ob kakšnih praznovanjih (npr. ob kulturnem prazniku, če so do takrat imeli material zbran), kasneje pa se je tisk premaknil bolj h koncu leta (da se je nabralo čim več materiala).

Mestna knjižnica jih ni nikoli povabila, da bi predali izvod.

Izdaja glasila je bila internega značaja, spodbujali so ustvarjalnost otrok, da se učenci predstavijo, imeli so glasilo za kakšen krajevni praznik kot darilo.

Glasila niso nikoli nikjer predstavljali. Mentorica Karmen Rauter omeni, da je v ljutomerski knjižnici pred štirimi leti dobila drugo številko Potočka, ko so preurejali arhiv. Pa ji je to čudno. Gospa Darinka Budna pove, da naj bi najverjetneje Majda Markoč takrat predala izvod knjižnici, saj je bila izjemno ustvarjalna na kulturnem področju, prirejali so igre v Cezanjevcih. Majda Markoč ni imela ustrezne izobrazbe (ni končala šole), zato v Cezanjevcih tudi kasneje ni ostala.

Zdi se ji lepo, da opravljamo raziskovalne naloge, da prihodnjim rodovom sporočamo, da se take stvari ohranijo, da našim zanamcem damo spodbudno besedo o tem, da je vredno stvari ohranjati, da je zgodovina bogastvo.

Pove, da učenci takrat niso bili podvrženi virtualnemu svetu, učenci so bili bolj ustvarjalni, tudi socialni stik je bil boljši.

INTERVJU Z UČITELJICO KARMEN RAUTER, SEPTEMBER 2024

Učiteljica je ob zaposlitvi na šoli v šolskem letu 2002/03 prevzela izdajo šolskega glasila. Natančno se ne spomni, ali je to bilo prav v tistem šol. letu ali v naslednjih. Takrat ji nihče ni omenil, da bi znotraj glasila obstajala kakšna tradicija (Kako zbirati prispevke, kako oblikovati glasilo, ali je treba ohranjati naslovnico itd.). Čez dve leti, se ji zdi, se je na šoli zaposlila še ena učiteljica Vida Vajda in dogovorili so se, da bo učiteljica imela novinarski krožek, v okviru katerega bodo pisali in zbirali prispevke za šolski časopis. Prispevke so zbirale vse učiteljice razredne stopnje in tudi učiteljica Karmen Rauter v okviru pouka slovenščine. Včasih tudi v podaljšanem bivanju. Ko je omenjena učiteljica odšla na drugo šolo, je izdajo šolskega časopisa v celoti prevzela učiteljica Karmen Rauter. Studenček je oblikovala v programu WORD, nekaj je kopirala (skenirala, v sodobnejšem času tudi slikala s telefonom), (učenci so pisali prispevke na roko, kaj narisali) in potem ročno sestavljala glasilo. Za naslovnico je po navadi kateri učenec kaj narisal. Včasih je bilo kaj v povezavi s studentem v prenesenem pomenu. Studenček se je kopiral s kopirnim strojem, nato so se strani zložile in spele s spenjačem. Včasih se je Studenček dajal na zaključni prireditvi za prostovoljni prispevek. Včasih se ga je natisnilo v toliko izvodih, da je vsak otrok dobil svoj izvod. Težilo se je k temu, da bi tudi vsak otrok imel v glasilu svoj prispevek. Za platnice se je vzel trši papir in po navadi barvni. Kopiral in spenjal je po navadi hišnik, pomagali so pa tudi učenci in tajnica. V času korone Studenčka niso izdali. V zadnjih letih je pri oblikovanju glasila učiteljica prosila drugo učiteljico in računalnikarja, da ji pomagata pri oblikovanju. Od leta 2022 je glasilo v digitalni obliki, za šolsko knjižnico in arhiv pa se nekaj izvodov vseeno natisne. V zadnjih letih prispevke doda tudi likovna učiteljica. Dodajajo jih v glasilo, da popestrijo podobo. Učenci pišejo o različnih temah, po navadi pa v povezavi z učno snovjo oz. natečaji. Nimajo določenega nekega tematskega okvirja. Prispevki se sortirajo po razredih, kot da se vsak razred predstavi. Ko smo prešli na sklope po razredih, so tudi razredne učiteljice vsaka po svoje oblikovale sklop, da smo si delo olajšali. Številke v zadnjem desetletju so tako po obsegu kar bogate. Glasilo je izšlo enkrat v šolskem letu ob koncu šol. leta. Pred leti so v sredino vpeli kolaž barvnih fotografij, ki predstavljajo učence, znotraj različnih šolskih dejavnosti. Ta kolaž je po navadi oblikovala učiteljica Jasna Lamprecht. V zadnjih letih je učiteljica glasilu začela dodajati tudi kolofon. Nekajkrat je glasilo natisnilo tudi podjetje Kopija nova in pa ljutomerski Ibis. Pred tremi leti smo prešli na e-verzijo glasila zaradi prevelikih stroškov s tiskom. Glasilo se objavi na spletni strani šole. V zadnjih letih imamo glasilo na razstavi v sklopu prireditve Občina na prostem. Glasilo je za učiteljico zanimivo predvsem z literarnega vidika, da spremlja, kako se otroci v pesmih odzivajo na sodobni svet, kako razmišljajo, kako upovedujejo svoj notranji svet.

INTERVJU Z UČITELJICO NATAŠO PUŠENJAK, DECEMBER 2024

Učiteljica je obiskovala OŠ kot učenka, vendar se ne spomni, kako je nastalo ime. V njenih časih se je glasilo že imenovalo Studenček. Po čem je dobilo ime, ne ve. Pri ustvarjanju glasila je sodelovala z učiteljicami razrednega pouka, najbolj pa z učiteljico slovenščine, ki je glavna urednica. Pri nastajanju glasila je sodelovala kot učiteljica, ki je zbirala prispevke v razredu, kjer je takrat poučevala in kot računalniška oblikovalka.

Prispevke so zbirale razredne učiteljice, slovenska učiteljica in likovna učiteljica na predmetni stopnji. Učenci so pisali na poljubne teme, učiteljice so izbrale boljše prispevke. V letu 2011/12 so na šoli imeli projekt, povezan s kulturno dediščino. Takrat so namensko zbirali anekdote o starih časih in jih tudi objavili v posebni številki.

Za obletnico 190-let šole sta z učiteljico Karmen Rauter pregledali šolsko kroniko in povzeli pomembnejše dogajanje na šoli za obdobje 10 let. V zadnjem glasilu so objavili nagrajene prispevke učencev. Pogosto so v zadnjih letih skrbeli, da bi vključili nagrajene prispevke učencev v glasilo.

V prvih letih ni bilo ovir pri tiskanju, prejel jih je vsak učenec in zaposlen. V času korone so izšle digitalne številke, tisk se je podražil. Zato se je v zadnjih treh ali štirih letih tiskalo le nekaj izvodov za arhiv in knjižnico.

Glasilo je v časih, ko je bila učenka in ko je bila učiteljica, izšlo enkrat na leto. Glasilo je imelo velik pomen za učence in tudi kot učiteljica je rada pogledala zbrane literarne prispevke svojih učencev.

Glasilo je bilo razstavljeno na Občina na prostem in na Festivalu Izum. Spomni se, da so ga delili tudi na zaključnih prireditvah v zameno za prostovoljni prispevek.

Ne spomni se, da bi glasilo odnesli v Splošno knjižnico.

INTERVJU Z UČITELJEM MITJO VUNDERL, DECEMBER 2024

Učitelj se ne spomni, kdo je predlagal ime za glasilo ter s čim je to povezano. Ve, da je bilo prvo ime glasila Potoček, v času, ko je na šoli, pa se imenuje Studenček. Pri ustvarjanju je sodeloval z učiteljico Karmen (slavistka), Miro (likovnica) in z vsakim učiteljem, ki mu je oddal gradivo. Učenci so celo leto likovno in literarno ustvarjali, učitelji so material zbirali, kasneje je učitelj to računalniško oblikoval. Ve, da pišejo pesmi in zgodbe ter o temah z raznih natečajev, pri literarnih izdelkih jih je usmerjala učiteljica Karmen Rauter.

Prejšnja leta so se glasila tiskala, npr. v zadnjih letih imamo e-glasilo. Za tisk je oblikoval po navodilih tiskarne. Po navadi se je natisnilo do 180 izvodov.

Glasila je lahko javnost prebirala na spletni strani, v časih, ko se je še tiskalo, pa so ga lahko prevzeli na zaključni prireditvi. Glasilo je izšlo enkrat na leto, ob koncu šolskega leta.

Učitelj meni, da šolsko glasilo spodbuja k ustvarjalnosti, preizkušanju v poeziji, uporabljanju domišljije, kot prepoznavnost v regiji in to je šolska tradicija.

Včasih se je glasilo predstavilo na občinskih prireditvah (Občina na prostem). Meni, da se je tudi kdaj kakšen izvod zagotovo odnesel v knjižnico v Ljutomeru.

Meni, da je šolsko glasilo dodana vrednost za šolo, da imamo svojo glasilo. S tem motiviramo učence k zanimivejšemu pouku, da so bolj ustvarjalni in da se lahko potopijo v svoj svet domišljije, da izrazijo svoja čustva, razmišljanja in mnenja.

INTERVJU Z UČITELJICO MANJO GOSPODARIČ, JANUAR 2025

Učiteljica ne ve, kdo je predlagal ime glasila, ugiba, da se mogoče simbolika skriva v reki Ščavnici ali potoku Kostanjevica. Pri ustvarjanju šolskega glasila so sodelovali z učenci. Prispevke so zbirali tako, da so pri slovenščini učenci pisali prispevke, ki so jih kasneje objavili v glasilu. V 1. triadi so večinoma opisovali dogajanje na slikah.

Učitelji ponudijo teme, o katerih učenci lahko pišejo, izbrali so si jih oni sami. Največkrat pišejo o delu na kmetiji in igrah.

V današnjem času prispevke vnesejo v Canvo, nato jih računalničar oblikuje v glasilo.

Pred korono je vsak učenec dobil en izvod glasila, natisnili pa so jih tudi za učitelje in krajane. Po koroni so glasila začeli objavljati na spletni strani. Izhaja 1x letno junija, do marca ali aprila pa je rok za zbiranje prispevkov.

Učiteljica nobenega izvoda ni nesla v ljubomersko knjižnico.

Sporoča nam, da želi, da bi ta tradicija ostala.

INTERVJU Z RAVNATELJICO BRIGITO HOJNIK, 20. 2. 2025

Tisk glasila se je pri Kopiji novi takrat opravljal zaradi finančne dostopnosti, bili so ugodni. Na e-verzijo je šola prešla zaradi napredka tehnologije in zmanjšanja stroškov tiska. Arhiv šole se nahaja v kletnih prostorih pod telovadnico, a je zelo majhen. Večjega nimamo zaradi prostorskih pogojev, prostorske stiske.

INTERVJUJI Z ADMINISTRATIVNO-TEHNIČNIMI DELAVCI

INTERVJU Z UPOKOJENO TAJNICO BRIGITO ŠOŠTARIČ, 18. 12. 2024 in 29. 1. 2025

Za šolsko glasilo ne ve, kdo je predlagal ime Potoček. Pri ustvarjanju šolskega glasila je sodelovala z učiteljicama Jasno Markovič Jagodič in Marijo Lipovec. Prispevke so zbirali razredniki in učitelji slovenskega jezika ter likovne vzgoje. Učenci so pisali o različnih temah. Razredna stopnja je imela prispevke, ki so jih med letom ustvarjali pri slovenskem jeziku in likovni vzgoji. Predmetna stopnja pa je objavljala tudi prispevke naravoslovnih, tehniških in drugih dejavnosti.

Šolsko glasilo se je tiskalo v tajništvu, pri kompletiranju in vezavi pa so bili navzoči tudi učenci in učitelji.

Spomni se, da je za naslovnico Studenčka učiteljici doma priskočil na pomoč mož in naredil linorez.

Glasila so se izdajala v toliko izvodih, kot je bilo učencev in zaposlenih. V njenem času je glasilo izšlo ob koncu šolskega leta. V glasilu je bilo zajeto delo celotnega šolskega leta in s tem je bil omogočen vpogled v delo vseh razredov. Glasilo se zadnja leta predstavi na občinskem dnevu odprtih vrat v Ljutomeru (Občina na prostem).

Na vprašanje, zakaj se je Potoček spremenil v Studenček, omeni, da mogoče zaradi studenca, ki je pred šolo. Omeni tudi, da naša šola ni edina, ki izdaja glasilo pod tem imenom.

Pravi, da je objava v šolskem glasilu, učencem veliko pomenila.

Tajnica je delno tipkala na pisalni stroj, spomni se še tiska na matrice, kasneje pa so že imeli neki drugi razmnoževalni stroj.

Računalnik je bil že pred prihodom ravnatelja Marjana Kosija, a ga niso uporabljali, saj ni bil nihče usposobljen. Kasneje so začeli postopoma pisati na računalnik.

INTERVJU Z UPOKOJENIM HIŠNIKOM AVGUSTOM NOVAKOM, 14. 12. 2023

Hišnik je bil na šoli od leta 1983, ko je bila ravnateljica Marjana Ljubec.

Pove, da so bili učenci v pomoč pri zlaganju in sortiranju in zlaganju kopij. Sodeloval je z učiteljico Darinko Budna ter s tajnico. Nekoč je bil razmnoževalni stroj, tiskalo se je na matrice. Na eno stran se je vložil papir, ki se je vrtel in natisnil. Za stroj je bil poseben papir, besedila so natipkali na pisalni stroj, ga vložili v matrico in določili število kopij. Kopije so bile A4-format. Vezava je bila spiralna, iz plastike ali pa povezana z volno, tako da so z luknjačem naredili luknjice oz. so speli »s klumficami.«

Kasneje se je delalo s kopirnim strojem. Za darila so glasila nesli na podjetje Ibis v Ljutomer. Po navadi so naredili toliko izvodov glasila, kolikor je bilo otrok na šoli. Izdali so ga ob koncu šolskega leta, enkrat na leto.

To ni bilo težko delo, je bilo pa zamudno, a so pri tem pomagali učenci.

INTERVJU S HIŠNIKOM MARJANOM NOVAKOM, DECEMBER 2024

Intervjuvanec ne ve, zakaj je glasilo dobilo takšni imeni. Ugiba, ali je mogoče v ozadju simbolika reke Ščavnice ali potoka Kostanjevica.

Pove, da so spise zbirali učitelji na podlagi kvalitete prispevka. Tema ni bila ozko določena, o njej so odločali učitelji. Ne spomni se poteka tiska, ve, da je bil preprosto zvezan.

Pravi, da je bil vsak izvod glasila za učenca, tako da je bila naklada okoli 200 komadov. Pravi, da je izšlo konec šolskega leta. Kot pomen glasila navaja objavo kvalitetnih del učenca. Ne spomni se, da bi se z glasilom javno predstavljali ali ga odnesli v knjižnico Ljutomer. Pravi, da se mora tradicija nadaljevati, saj je simbol dela učencev.

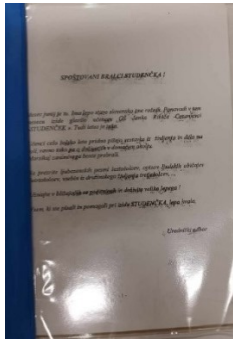
INTERVJUJI Z UČENCI, KI SO SODELOVALI PRI NASTAJANJU GLASILA

INTERVJU Z BIVŠO UČENKO ALENKO NOVAK, SEPTEMBER 2024

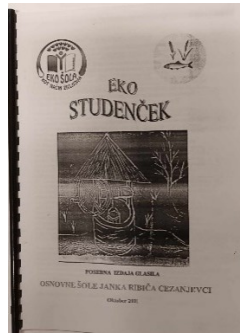
Intervjuvanka se skoraj ničesar ne spomni, pove pa, da je pri ustvarjanju glasila sodelovala z učiteljico slovenščine Darinko Budna ter z drugimi učenkami Helenco Grut, Mojco Kosi in Matejo Vernik. Pri postopku zbiranja prispevkov pove le to, da se je v vsakem razredu zbralo najboljše delo po izboru uredniškega odbora ter da so teme določali učitelji. Osebno je oblikovala en izvod, glasilo pa je dobil vsak učenec zastonj, izšlo pa je proti koncu šolskega leta. Meni, da je šolsko glasilo z namenom, da bi imeli spomin na šolska leta.

PRILOGA F – NASLOVNICE

1974/75	1985/86 2. IZDAJA, 12.1.1986 POSEBNA IZDAJA, 1984/85 ŠTEVILKA 1, 1986/87 DRUGA IZDAJA, 1986/87 1. IZDAJA
ŠTEVILKA 1, 1986/87 DRUGA IZDAJA, 1986/87 1. IZDAJA 12. 1. 1986	1988/89
1989/90	1990/91-1994/95
1994/95	1997/98

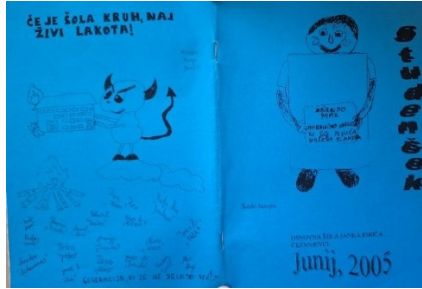
1997/98

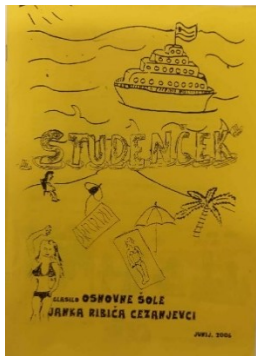
2001/02

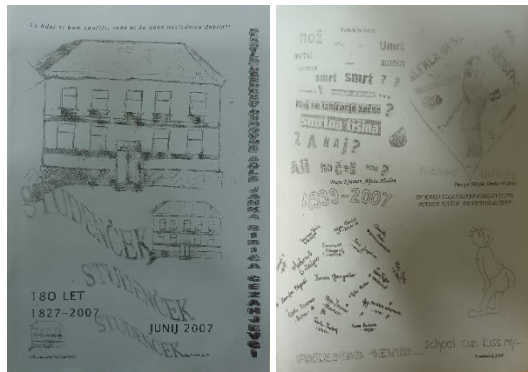
2003/04

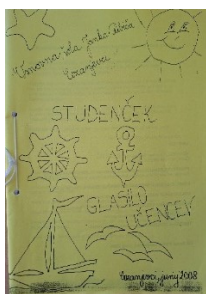
2004/05

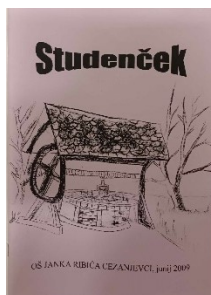
2005/06

2006/07

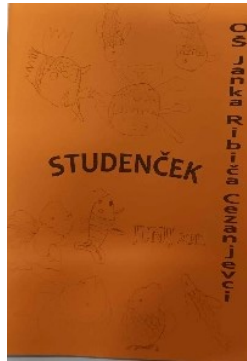
2007/08

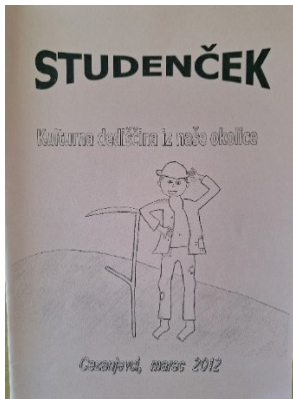
2008/09

2009/10

2010/11

2011/12

2012/13

2013/14

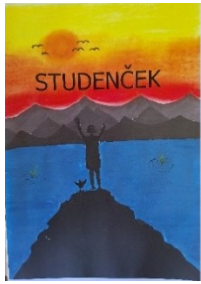
OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI 2014/15

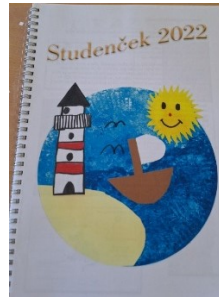
2015/16

2016/17

2018/19

2021/22

2022/23

PRILOGA G – POJAVNOST DEDIŠČINE V GLASILU

Stari ljudski običaji ob določenih praznikih/ljudskih praznikih približno 23 tekst in slika – 90/91, pust/kurentovanje 5 X, 92/93 pust, tepežni dan, novo leto 3 X, 93/94 2 x velika noč in novo leto, 95/96 tepežni dan, 07/08 pust in bučarija (sodoben praznik), 08/09 pustovanje, 12/13 pustovanje, 13/14 pustovanje, 21/22 fotografije pustnih maškar isto v 22/23

Stare ljudske igre 20 prispevkov – opis starih iger 2015/16 11 X, 18/19 5 x, 22/23 4 X

Stavbe in dogodki lokalnega pomena 19 prispevkov, od tega 2 tematski št. in slike (spomeniki, stavbe) – 74/75 1x (dan republike, spomenik talcev), 86/87 celotna številka o prizidku, tematska številka o šoli 86/87 2. izdaja, 87/88 posebna tematska številka o odprtju prizidka, 94/95 opis šole, prostorov, 13/14 projektni teden Janku Ribiču 8x, Grad Branek 1x 13/14, stare kmečke hiše 2 x, risbe 18/19, 18/19 o spominih na streljanje in slika mlina, 22/23 osamosvojitvena vojna

Besedila v narečju z raznovrstno vsebino 13 prispevkov – 92/93 2 x, 93/94 3x, 95/96 omemba starinske besede žaklači, 96/97 2x, 97/98 2 x, 05/06 slovarček + igrice, 14/15 1x, 18/19

Moj kraj 13 prispevkov – 74/75 (3 X), 85/86 (3 x), 92/93 (4 X), 93/94 (2 X), 13/14 (1 X)

Opis starih predmetov več kot 10-krat, slika ali besedilo – 93/94 studenec, tudi naslovnica je kot studenec, enako v 09/10, 15/16 3x stari predmeti motijenca ..., 90/91 več slik klopotcev

Vsakodnevna stara opravila, ki so že kot običaj 10 prispevkov - trgatev, koline, sušenje travnika, na paši – 74/75 (4 x), vsakodnevno življenje na kmetiji (90/91), 90/91 trgatev, 91/92 koline, 14/15 koline, 21/22 2 x o današnjih opravilih na kmetiji

Obrti 6-krat prispevki – 2006/07 v intervjuju pletenje košar, 14/15 4x slike o tkanju, 21/22 natančen opis tehnike pletenja košar

Posebni dnevi na šoli, povezani z dediščino 2 prispevka, 2 tematski št., - 91/92 kot opis dneva dejavnosti na šoli Pridih starega (na šoli bili metlarji, pletarji ...), 96/97 posebna številka, namenjena projektu Življenje nekoč in danes, v šol. letu 2016/17 je izšla posebna številka ob 190-letnici šolstva, kjer je zajet pregled vseh dejavnosti v zadnjih desetih letih tudi z vidika ohranjanja kulturne dediščine na šoli.

Pripovedi o starih časih, 4 prispevki in 1 tematska št., 88/89, pripoved o tem, kako je nekoč potekal pouk (93/94), 93/94 – 2X kako je bilo nekoč, tematska številka 11/12

Gasilci trije prispevki, o gasilskem tekmovanju 93/94 v Branoslavcih, opis stavbe gasilskega doma 15/16, 91/91 gasilske vaje

Vaški grbi 2-krat (opis in slike) - 92/93, 16/17

PRILOGA H – OPISI OBIČAJEV, HIPOTEZA 1A

Spoznanje: Med običaji ob praznikih sva našli zapise otrok, kako se oni spominjajo praznikov, našli sva tudi zapise otrok, ki so o praznovanjih povprašali dedke in babice. Nekateri so tudi napisali ime, priimek in starost vira. Tako zanesljivo vemo, da so se z zapisi ohranili običaji ob praznikih, stari tudi več kot petdeset let. Nekateri običaji so bili pozabljeni že v časih, ko so jih učenci zapisali v glasilu npr. barbarino, lucijino, svečnica in valentinovo. V novejših številkah o teh praznikih ne najdemo več prispevkov. Ohranjajo se pa prazniki tepežnica, božič, silvestrovanje, miklavževo, pust in velika noč.

Tepežnica ali pametivo, kot mu pravimo pri nas, se ni bistveno spremenilo. O božiču je premalo prispevkov, da bi jih primerjali. Našli sva star opis miklavževanja, ki opisuje obisk Mikloša s spremstvom.

Najbolj zanimivo pa je bilo brati o pustu, saj se med prispevki najpogosteje pojavljajo prav zapisi o PUSTU ali fašenku, kot mu rečemo pri nas. Ker je prispevkov največ, jih lahko med seboj primerjamo in opazujemo, kako so se običaji v obdobju več kot 50 let spreminjali. Ugotovili sva, da se v času pusta ne norčujemo več iz neporočenih deklet, ki so jim nekoč pod noge metali z maske, ki so jih vozili na plohu, in da v naših krajih ne poznamo več pokopa pusta, o katerem pišejo še v 90-ih letih. Spremenile so se nekatere jedi, npr. slivova juha, že nekoč pa so gospodinje v tem času cvrle krofe, a so jih hranili za naslednji dan. Spremenili so se darovi, ki so jih dobili otroci, ko so hodili od hiše do hiše, danes prejmejo večinoma denar. Seveda se je spremenil tudi način šemljenja, maske so nekoč izdelovali doma, našli sva poimenovanje LORFE. Zelo se je spremenil čas obhodovanja otrok po vasi. Nekoč so otroci od hiše do hiše hodili dopoldne, starejši pa popoldne. Obisk maškare je prinesel hiši srečo. Že starejši zapisi pa omenjajo, da se je pust praznoval tudi v šoli, kar počnemo še danes. Ohranil se je tudi ples in pesem mask: Jujuhuhuhu, za debelo repo.

Običaj TEPEŽNICA

Na predvečer pripravijo palico. Hodijo od hiše do hiše za denar. 92/93

Star običaj pametiva, še ohranjen v Cezanjevcih. Natepla je strica, zraven govori: »Zdravi bote, friški bote in vsako nedeljo k meši hote.« Dobi denar SIT. 92/93

95/96 Poimenovanje tepežni dan ali pametiva. Omenja šibe. Gospodinje in gospodarje so narahlo udarili: »Friški bote, zdravi bote in vsako nedelo k meši hote.« Dobili so denar. Denar je namenila za dežnik, rokavice in adidas copate.

2019 Naokrog po vasi za tepežni dan.

Spoznanje: Pripravijo palico ali šibo. Omenjajo pametivo in iste besede, ki jih izgovarjajo. Z dar otroci dobijo denar. Zadnji vpis kaže stalnost.

Iz starega v novo leto

84/85 Po pripovedovanju babice piše učenka zadnjega razreda: Omenja sneg. Pred novoletnimi prazniki so imeli koline, klobase in krvavice. Silvestrski večer s prijatelji,

petje domačih pesmi, pitje dobre kapljice in jedli orehovo potico. Ob 12.00 so si voščili. Nato novoletno kosilo – jedli smo rilec, ki naj bi bil povod, da naj bi z rilcem rili in delali s polnim zanosom naprej.

92/93 En prispevek omenja novoletno jelko pri babici, krasili s čokolado in okraski. Drug prispevek govori o novoletni jelki, bonbonih, kroglicah in čokoladnih obeskih. Novo leto pričakajo doma, s povabljenimi. Omenja šampanjec.

93/94 Opis silvestrovanja v tem času. Praznujejo doma s povabljenimi. Piše o večerji, otroci gledajo risanke. Omeni se šampanjec. Odštevajo. Voščili so si.

96/97 tematska št. Na novo leto so rekli, da ne smeš jesti piščančjega mesa, temveč svinjsko, ker kokoš nazaj brca, svinja pa rije z rilcem naprej. Kar delaš na novo leto, delaš skozi vse leto. Na novo leto je dan daljši toliko, kolikor petelin odpre kljun. Na tri kralje pa toliko, kolikor petelin stopi.

2019 Za staro leto v krogu družine in prijateljev. Lučke na balkonu. Spuščanje raket.

Spoznanje: Pred več kot petdesetimi leti so v tistem času imeli kolone, da bi bili preskrbljeni s hrano. Kaže se stalnica v praznovanju – krog družine, prijateljev. Omenja se malo boljša hrana. V letu 92/93 se že omenja pitje šampanjca. Zanimivi so reki, povezani s tem časom. Pred letom 84/85 so na novoletni dan jedli svinjski rilec, saj svinja rine naprej. Tudi v letu 96/97 se omenja svinjsko meso, a rilec ni omenjen. Odsvetuje se piščančje meso. Zanimivi so reki, zapisani v tem letu: Kar delaš na novo leto, delaš skozi vse leto. Na novo leto je dan daljši toliko, kolikor petelin odpre kljun. Na tri kralje pa toliko, kolikor petelin stopi. V letu 2019 zasledimo sodobne variante praznovanja z lučkami in raketami.

BOŽIČ

2019 Na predbožični večer z družino postavijo novoletno jelko (ni napaka v poimenovanju). Krašenje okolice z lučkami. Zvečer peš k polnočnici v Cezanjevce. Po vrnitvi pod jelko darila.

SVEČNICA

96/97 Opisuje Alojzija Filipič, takrat stara 66 let. To je bil Marijin god. Na ta dan so od hiše do hiše hodili Cigani in peli. Dobili so jesti in piti, tudi nekaj denarja. Ljudje so ta dan nesli v cerkev žegnati sveča. To svečo so uporabili, ko je bil pri hiši kdo mrtev. Za posladek so zaužili krof.

PUST

89/90 Prispevek o kurentovanju na Ptuj in Ljutomeru. Govori o opazovanju kurentov. Kurenti so bili oblečeni stari, mladi in otroci. Kurenti imajo okoli pasu zvonce, nosijo ježevko. Deklice so bile našemljene v vile.

90/91 Omenja obisk tradicionalnega ptujskega kurentovanja. Drug prispevek omenja šemljenje v maske, skupno praznovanje v gasilskem domu. Tretji prispevek govori o

pustovanju v šoli (risali so). Bilo je mrzlo. Avtorica je bila Pika Nogavička. Šla je po vasi, pri vsaki hiši zapleše.

92/93 Prispevek o pustu, ki ga poimenuje tudi maškarada. Omenja maske: korante, rüse, čarovnice, žabe, policisti, ki se veselijo, pijejo sok, rajajo. Hodijo od hiše do hiše: Jujuhuhu, za debelo repo. Govori o pokopu pusta na četrtek.

94/95 Prispevek o pokopu pusta. Zelo natančno: Mama ji je rekla, slišiš, pusta pokopavajo. Mama je poiskala denarnico, deklica je šla v klet po vino. Prva maškara je bil gospod župnik, ki je začel s pridigo. Poslušali so ga. Ena maškara je držala košarico za denar. Pustna sreda se je s pokopom pusta zanimivo zaključila. (Desnjak)

96/97 Po ustnem viru Franček Govedič, takrat 65 let: Nekaj dni prej so otroci delali lorfe, doma narejen maske. Oblačil še ni bilo. Gospodinje cvrejo krofe, pripravijo suho sadje. Otroci med potjo huškajo ali vriskajo. Pri hiši plešejo za debelo repo.

Drug avtor piše po viru: Viktorija Senčar, 86 let; da so gospodinje cvrle krofe, ki so jih jedli šele na pepelnico (prepoved mesa), jedli so slivovo juho. Če se katera od deklet ni poročila do pusta, so vaščani do njene hiše prišli s plohom (deska za zakol prašiča). Na plohu so imeli maske, zavite v obleke, ki so jih metali neporočenim dekletom pod noge. Zvečer so imeli ples za našemljene.

Pesem: Fanešnk, fašek pridi sen! Tu so ene mlade tri. Najmlajšo si je vzeja, mimo stola v drek si vseja.

Recept za slivovo juho: Slive daš kuhat. Medtem v posodo daš malo moke, smetane in olja. Vse zmešaš in dodaš slive.

Po Alojziji Filipič, takrat 66 let je ena učenka zapisala: Našemljeni ljudje v povorki grejo po vasi in govorijo juhuhu juhuhu, za debelo repo. K hiši je morala priti vsaj ena maškara, da je bila pri hiši sreča. Od pusta do velike noči se niso smeli poročiti, ker se takrat ni jedlo meso in ni bilo veselice.

97/98 Na dan malega pusta se zbrali, da bi se poslovili od naše pustne šeme. To je bilo pri GD Mekotnjaku. V starem vozičku za dojenčke so peljali slamnatega moža z imeno Smeh, ki so ga v procesiji spremljale žalujoče maske. Z gospodom župnikom so hodili po vasi. Pri vsaki hiši je bral besedilo in prosil za darove. Maske so močno jokale in žalovale, saj so se še isti dan poslovili od njihovega pusta Smeh.

2008 Prispevek je nastal po pripovedi babic in dedkov: Opiše, da so nekoč pustno masko delali iz lepenke, trdega papirja ali kartona. Masko so barvali z živimi barvami in nanjo prilepili barvne trakove. Nanjo so nalepili nos in volno namesto las. Predstavljal je osebo, žival in rastlino. Starši so jim pomagali izbrati obleko (stare obleke, krilo, klobuk, košara in torba). Obleko so lahko sešili iz starih krp. Tudi koruzno lipije so si zašili na obleke, da so predstavljali črnke. Tisti dan ni bilo šole, hodili so od hiše do hiše. Dobili so krof, suho sadje, klobase, jajca, bonbone, nekaj denarja. PO vasi pojejo in vriskajo juhuhu. Igrajo na orglice, časih tudi na pralno desko (ripljenka). Otroci so hiše obiskovali dopoldan, odrasli pa popoldan. Povork niso imeli. Proti večeru so se otroci zbrali pri eni hiši, si cvrli jajca in jedli krofe, ter si govorili smešnice. Četrtku po pustu so rekli mali pust. Maske so se zbrale, naredile pusta iz slame. Odnegli so ga

do potoka, prižgali in ga vrgli v vodo. Maske so se Jokale. To je bil pokop pusta oz. fašenka na grmadi. Nekoč se ni smelo poročati v času od pusta do velike noči (pustni čas). Piše, da so se našemili v šolo, plesali. Malica je bila za pusta boljša. Po odhodu iz šole so šli po vasi, od hiše do hiše in voščili veselega pusta in plesali za debelo repo. Dobili so denar, krofe in jabolka. To je trajalo do 13. ure. Takrat so prišli domov, se umili in za otroke se je pustni dan končal.

2009 Pustovanje v Ljutomeru na glavnem trgu. Otroci so šli na pusta v Ljutomer na rajanje z Damijano Golavšek. Predstavljale so se skupinske maske (cestni delavci v recesiji, dojenčki). Popoldne so hodili po vasi. Dobili so denar.

2014 Pust so praznovali v šoli. Preoblečeni so bili v maske. Rajanje je bilo v šolski telovadnici s pevko. Nato pohod po vasi.

2019 Omenja pustne kostume, Miki Miška, vragec, okostnjak. Učitelji našemljeni. Omenja krofe. Pohod po vasi – šolska skupina. Pri trgovini dobijo bonbone. Pri vrtcu kurenti.

Najbolj pogosto se med prispevki pojavljajo zapisi o PUSTU ali fašenku, kot mu rečemo pri nas.

Ljutomer in kurentovanje na Ptuju: Ugotovili sva, da najstarejši zapis o organiziranih povorkah najdemo v letu 2008, kjer je po pripovedi babice in dedkov zapisano, da povork takrat niso imeli. V letu 1989/90 je že bilo zapisano, da so se udeležili kurentovanja na Ptuju in Fašenka v Ljutomeru. V Ljutomeru so se takrat pokazali tudi kurenti. Tudi v letu 90/91 omenjajo obisk ptujskega karnevala. Zadnji zapis o pustovanju v na Glavnem trgu v Ljutomeru je iz leta 2009. Učenec je pisal o rajanju z pevko Damijano Golavšek in predstavitvi skupinskih mask (cestni delavec v recesiji, dojenčki). Opis je precej podoben današnjemu praznovanju v našem glavnem mestu.

Pust v šoli: Ugotovili sva, da se je pust na šoli že od nekdanj praznoval. Prispevek iz leta 2008, napisan po pripovedi babic in dedkov razkrije, da včasih (sedaj že več kot 50 let nazaj) na pustni dan ni potekal pouk. Otroci so prišli v šolo našemljeni in so plesali. Potem so maske šle po vasi. Prispevek iz leta 90/91 omenja risanje pustnih mask v šoli. Leta 2014 je bilo rajanje v šolski telovadnici s pevko. Nato so maske šle po vasi. Tudi prispevek iz leta 2019 omenja, da so našemljeni učenci šli po vasi, da so tudi učitelji bili našemljeni in da so jih pri vrtcu pričakali kurenti. V vaški trgovini so maske dobile bonbone.

Od hiše do hiše: Prispevek iz leta 92/93 govori o tem, da so hodili od hiše do hiše in vzklikali: "Jujuhuhu, za debelo repo!" Še starejši je zapisan spomin, po navedenem viru, iz leta 1996/97, ki govori, da so otroci med potjo huškali in vriskali, pri hiši so plesali za debelo repo. V istem Studenčku je naveden še en vir, ki je povedal, da našemljeni ljudje v povorki gredo po vasi in govorijo "Jujuhuhu, za debelo repo!". Vir je povedal, da so bile maškare zaželjene, saj je vsaj en obisk maškare hiši prinesel srečo. V letu 2008 je po spominih babic in dedkov zapisano, da so hodili okoli, vriskali znan napev in igrali na orglice, tudi na pralno desko. Otroci so hiše obiskovali dopoldne, odrasli pa popoldne. Zanimivi so zapisi darov, ki so se razlikovali. Starejši zapisi govorijo o krofih, jajcih, suhem sadju, klobasah, bonbonih, jabolkih in nekaj

denarja. Otroci so se proti večeru zbrali pri eni hiši, cvrli jajca in govorili smešnice, spet drugi spomin iz istega časa govori o tem, da so se otroci ob 13. uri umili in da se je pust za njih takrat končal.

Tradicionalna hrana: Prispevki, napisani po spomilih starejših vaščanov, govorijo o tem, da so gospodinje cvrle krofe, ki so jih jedli šele na pepelnico zaradi posta. Na pustni dan so jedli slivova juha, v glasilu je zapisan tudi recept (recept zapisan po 86 let stari vaščanki, v 1996/97). Našli sva tudi zapis, da so za pusta za malico jedli boljše hrano. En prispevek govori, da so gospodinje na pusta cvrle krofe in pripravile suho sadje.

Pokop pusta: Zanimivi so zapisi o pokopu pusta, ki ga danes v naših krajih ne poznamo več. Brali sva o različnih načinih pokopa pusta in tudi o različnih dnevih, ko se je to zgodilo.

Najstarejši spomin na ta dogodek je zapisan v glasilu leta 2008. Zapisan je po spominu babic in dedkov in govori o slamnatem pustu. Zbrali so se na četrtek, po pustu. Ta dan se je imenoval mali pust. Pusta so sežgali in vrgli v vodo, maske so jokale. To je bil pokop pusta oz fašenka na grmadi.

Leta 1992/93 prispevek govori o pokopu pusta na četrtek. 1994/95 je zelo natančno opisan pokop pusta, ki se je zgodil v sredo. Prispevek omenja, da je po vasi hodil župnik, spremljala ga je maškara, ki je držala košarico za denar. Župnik je povedal pridigo in vsi so ga poslušali, obiskovalce so pogostili z vinom.

Prispevek iz leta 1997/98 pravi, da so se na dan malega pusta poslovili od pustne šeme, imenovane Smeh. Zbrali so se pri gasilskem domu, hodili od hiše do hiše. Slamnatega pusta so peljali v starem vozičku za dojenčke, spremljale so ga žalujoče maske in župnik, ki je bral besedilo in prosil za darove.

Pustne maske: Po spominu takrat 65 letnega dedka je v glasilu iz leta 1996/97 zapisano, da so otroci delali lorfe, doma narejene maske in da oblačil takrat ni bilo. Tudi v letu 2008 je po spomilih babic in dedkov napisano, da so nekoč masko delali iz kartona, lepenke, jih barvali z živimi barvami in okrasili s barvnimi trakovi. Namesto las so imeli volno. Maske so predstavljale osebe, rastline in živali. Oblekli so se v stara oblačila, ki jim jih pomagali izbrati starši. Obleke so si zašili tudi iz starih krp, zanimiv je opis maske črnke, ki je imela krilo iz koruznega ličja (lipije). V 90-ih letih pišejo o vilah, Piki Nogavički, rüсах, čarovnicah, žabah, policistih, v 2019 pa o pustnih kostumih Miki miške, vrageca in okostnjaka.

Neporočena dekleta v pustnem času Dvakrat sva zasledili, da se od pusta do velike noči niso smeli poročati, takrat se ni jedlo mesa in ni bilo veselice. Če se katera od deklet ni poročila do pusta, so vaščani do njene hiše prišli s plohom (deska za zakol prašiča), na katerem so imeli maske, zavite v obleke. Metali so jih neporočenim dekletom pod noge. Našli sva tudi pripadajočo šaljivko: "Fašenk, fašenk, pridi sen! Tü so ene mlade tri. Najmlajšo si je vzeja, momo stola v drek si vseja."

MIKLAVŽEVO

96/97 Tematska številka. Omenja besedo MIKLOŠ. Učenci so naredili zapis po pripovedi starejše krajanke. Na predvečer so se otroci zbrali okoli velike kmečke mize. Bali so se, da bodo dobro molili pred škofom in dobro odgovarjali na škofova vprašanja. Opiše, da je prvi vstopil školnik (učitelj) z debelo knjigo in gosjim peresom v rokah. Prišla sta dva angela, ki sta spremljala škofa. Škof je bil lepo oblečen in je imel palico. Za škofom je hodilo šest duhovnikov. Za njimi pa dva grozodeja na verigah, ki sta gnala črnega parkelja ali hudiča, ki je imel koničaste rogove, hodil po štirih in tulil kot volk.

Školnik je odprl knjigo in iz nje klical otroke. Škof je izbral molitev za vsakega. Kdor ni znal moliti, je poklical, parkel pridi notri. Nekateri starejši otroci niso hoteli moliti. Parkel ji je zvelkel ven, vlačil po snegu ali vrgel v jarek. Škofu so obljubili, da bodo pridni.

Po opravljenih molitvah je škof ukazal, naj angeli razdelijo darila. Vstopil je možak z velikim košem, v katerem so bile suhe hruške, slive, režnji ali klujeci, orehi in drugo suho sadje. Pred odhodom sta oče in mati odpravo pogostila še s pijačo. Pred spanjem so otroci na okno nastavili lepo očiščene čevlje, saj so starši rekli, da bo mogoče še ponoči prišel mimo Mikloš in za pridnost dal še kakšno darilce. Premožnejši starši so v čevlje položili sladkarije. Poredni so dobili repo in šibo. Starši so otroke večkrat opomnili, na obljubo, ki jo dali Miklavžu, da bodo pridni.

97/98 po pripovedi babice piše učenec: Miklavž je nosil suho sadje, šibe in repo. Morali so si očistiti in nastaviti čevlje, ter dosti moliti. Za leto 1997/98 isti avtor piše, da Miklavža ni videl, saj je ta samo pozvonil na vrata. Piše, da ni bilo darilo enako, kot pri babici.

2010 Želje Miklavžu v obliki pisma: avto na daljinsko upravljanje, Hello Kitty balon, ključek za računalnik in nova soba.

Zelo nazorno je miklavževanje opisano v tematski številki iz leta 1996/97. Prispevek je nastal po pripovedi starejše krajanke. Zelo natančno je zapisano, da so škofa spremljali učitelj s knjigo in debelim peresom, angela, šest duhovnikov, dva grozodeja na verigah in parkelj ali hudič. Na koncu je vstopil še mož z velikim košem, v katerem so bila darila: suhe hruške, slive, režnji ali klujeci, orehi ali drugo suho sadje. Parklji so kaznovali otroke, ki niso znali ali želeli moliti molitev, ki jih je zbral škof. Otroci so morali pred spanjem na okno nastaviti očiščene čevlje, ki jih je pridnim otrokom čez noč napolnil Mikloš, premožnejši so dobili tudi sladkarije. Poredni so dobili repo in šibo. O podobnih darovih in čevljih še najdemo kakšne zapise, nikjer pa ni obisk Miklavža bil tako nazorno opisan. V letu 2010 so učenci pisali želje Miklavžu in želeli so si avta na daljinsko upravljanje, Hello Kitty balon, ključek za računalnik in novo sobo. Zanimiva razlika.

BARBARINO

96/97 PO pripovedi je zapisano, da so nekoč, 4. 12. Zgodaj zjutraj hodili LE dečki po Barbari. Za leto 96/97 noben fant ne očetje ne poznajo te šege. Dedki so še hodili po hišah in se splazili pod mizo in klopi, govorili: Dosti picik, dosti recik, dosti pur, največ pa dušnega zveličanja. Gospodar je bil zadovoljen, saj je to pomenil blagoslov hiši in perutnini. Dečke je obdaril z drobižem in suhimi hruškami. Če gospodar ni ničesar podaril, so pred odhodom rekli: » Bog vam daj malo kruha, dosti dece, pa s plantavo kobilo daleč k mlini.«

Zapisov o prazniku sv. Barbare je malo, pojavijo se le v številki 1996/97. Po pripovedi so učenci pisali, da so le dečki hodili po Barbari in to zgodaj zjutraj. Na ta običaj so že v času pisanja skoraj povsem pozabili, saj so se ga spominjali le dedki, ki so šego še gojili v mladih letih. Navada je bila, da hodili po hišah, se splazili pod mizo in klop ter govorili: "Dosti picik, dosti recik, dosti pur, največ pa dušnega zveličanja." Gospodar je bil zadovoljen, saj je to pomenilo blagoslov hiši in perutnini. Dečki so v dar dobili drobiž in suhe hruške. Če pa niso dobili ničesar, so pred odhodom gospodarju zaželeli: » Bog vam daj malo kruha, dosti dece, pa s plantavo kobilo daleč k mlini.«

Lucija

96/97 Na večer pred Lucijo, 12. 12., sta se dve ženski oblekli v rjuhe. Ena je v roki držala krožnik, na njem je imela dve svinjski očesi, vilice in šilo. Z nožem je rožljala po krožniku. Druga je v vrečki nosila bonbone. Otrokom sta grozili, da če ne bodo molili in bili pridni, bodo jim izkopali oči. Zapisano po pripovedi babice.

96/97 En učenec pove, da ga vsako leto obišče na predvečer Lucije obišče belooblečena žena z nožem, vilicami in očmi na krožniku. A ostali učenci te šege niso poznali.

Zapisa o sv. Luciji sta le dva in pojavita se isti številki (1996/97). Govorita o dveh ženskah, oblečenih v rjuhe (belo), ki sta otroke obiskali na predvečer Lucije. Ena je v roki držala krožnik, na njem je imela dve svinjski očesi, vilice in šilo. Z nožem je rožljala po krožniku. Druga je v vrečki nosila bonbone. Otrokom sta grozili, da če ne bodo molili in bili pridni, bodo jim izkopali oči. Zapisano je tudi, da ostali učenci te šege že takrat niso poznali.

VALENTINOVO

96/97 Po pripovedi so se nekoč, 14. februarja, ženili ptički in otrokom v sadovnjaku pustili razne dobrote. Ta šega v letu 96/97 ni znana. Zapisano je tudi, da se je že takrat na valentinovo praznoval dan zaljubljenecv. Podarjali so si srčke in drugega darila, na otroke pozabili.

Našli sva en kratek zapis o valentinovem, ki se pojavi v letu 1996/97 in je zapisan po pripovedi. Nekoč, so se 14. februarja ptički ženili in otrokom v sadovnjaku pustili razne dobrote. Ta šega v letu, ko je bila zapisana, ni bila več znana med otroki. Zanimivo je, da so napisali, da so že v letu 1996/97 valentinovo praznovali zaljubljeneci, ki so si podarjali srčke in druga darila.

VELIKA NOČ

93/94 Učenka opisuje tisti čas. Piše o VÜZMU, barvanju jajc, pečenju peciva. Pripravi se košara: hren, meso, jajca in doda se spomladansko cvetje. Pokrije se z raznimi prti. Družina gre k cerkvi ali kapelici na blagoslov ali k žegnu. Jejo šele naslednji dan. Otroci dobijo darilo: banane, čokoladna jajčka. Druga avtorica piše o remenicah, na katerih prilepijo sliko. Omenja barvanje s čebulnimi olupki. Omeni cekar, zelhano meso in hren, jajca. Nesejo h kapelici otroci. Ko pridejo domov, gredo pokat. Hrano jedo drugi dan za zajtrk.

96/97 Zapisano, da v tem letu otroci v času velike noči praznujejo tako, da dečki pokajo, deklice pa nesejo k žegnu.

96/97 Po pripovedi so zapisali: na veliko noč so se na veliko pripravljali, prepleskali hišo, počistili vse prostore v notranjosti in dvorišče. Pripravljali so razne okraske za kapelico, kjer je potekal blagoslov. Na veliki petek strogi post (fižolovica in kuhan krompir). Na veliki petek so v krušni peči spekli kolače kruha, t. i. presmec (kolač kruha) in potico. Popoldne so dali kuhat še meso za žegen (klobasa in šunka), ki je bilo do takrat shranjeno na podstrešju. Naredili so remenice. Na jajca so prilepili izrezane okraske iz papirja ali liste rastlin in kuhali v čebulnih olupkih ali lupinah. Posebej za ta praznik je bila okrogla, okrašena košara, kamor so dali te jedi in hrenov koren. Pokrili so z lepim prtom. V soboto je bil žegen, jedli so šele v nedeljo po maši. Ko so prišli domov, so se zbrali, molili in jedli. Navada je bila, da so jajčne lupine potresli okoli hiše, to naj bi jih obvarovalo pred sovražniki. Kuril se je kres, glasno pokalo.

96/97 Učenec piše, da je teden pred veliko nočjo cvetna nedelja. Od nekdanj nosijo na ta dan v cerkev presmec. Opiše presmec. V njem so veje naslednjih grmov: iva, dren, meprika, čremsa, borovnica, narcisa. Nekoč so to povezali s »škrobotijem« ali vrbovo vitro. Danes povežemo z raznimi trakovi. Učenec napiše, da se v presmec danes (takrat) da tudi veja forsitije, ki lepo cveti. Ko so presmec prinesli domov od maše, so ga zatakneli na podstrešju pod sleme. Varoval naj bi hišo pred strelo in raznimi neurji. Ko se je bližala nevihta, so presmec prižgali in pred vrati z njim delali križe. Tako naj bi se obvarovali pred nesrečo.

97/98 Učenka piše, da mama čisti hišo pred veliko nočjo. Piše, da barvajo jajca. V tem času je učenka delala na veliki petek gnezda. V nedeljo jim je zajček dal darila.

Spoznanje: Ob veliki noči oz. vuzmu ostajajo običaji iz preteklosti še v 90. letih enaki (čiščenje, priprava remenic/barvanje s čebulnimi olupki, košara, meso, kruh, odhod k žegnu). Zapis po pripovedovanju iz šol. leta 96/97 natančno opiše aktivnosti na veliki petek (strogi, post, kuhanje mesa, priprava kruha itd.) Zanimivo je, da dekleta nesejo k žegnu, fantje pokajo, da so jajčne lupine posuli okrog hiše za varovanje pred sovražniki. Drugi zapis omenja cvetno nedeljo, kjer je zanimiv opis vloge blagoslovljenega presmeca (butare). Zapis iz šol. leta 97/98 kaže na drugačen običaj ob veliki noči, in sicer je ena učenka na veliki petek delala gnezda, nato pa ji je zajček v nedeljo dal darila. Za primerjavo o današnjih običajih lahko sklepava le na podlagi lastnih izkušenj.

PRILOGA I – ODZIV NA DOPIS ZA ŠOLSKI MUZEJ V LJUBLJANI

FW: prošnja za pomoč pri raziskovalni nalogi

Od [Anton Arko](#) dne 2025-02-10 10:11

 Podrobnosti Glave sporočil Samo besedilo

Spoštovana gospa Rauter,

oprostito za tako pozen odgovor, danes sem se vrnil z bolniške odsotnosti, upam, da vam je v tem času že kakšen sodelavec kaj odpisal. Sicer pa sem pregledal zbirko šolskih glasil in vaše šoli ni med njimi, da bi vam lahko vsaj na ta način pomagali.

Najprej bi rad izrazil pohvalo, da se učenki ukvarjata z raziskovanjem šolske zgodovine.

Če raziskujeta 50.letno tradicijo, potem ta seže v 70. leta preteklega stoletja.

Takrat so glasila že razmnoževali s ciklostilom, tisk je bil po večini v črni barvi, sicer pa se je razmnoževalo tudi v modri in vijolični barvi.

Kaj več vam ne bi vedel iz glave povedati, bom pa še vprašal sodelavce.

Lepo vas pozdravljam

Arko

Anton Arko

prof. zgodovine in ruščine / prof. of history and Russian
muzejski svetovalec / museum consultant

Slovenski šolski muzej /
Slovenian School Museum
Plečnikov trg 1, 1000 Ljubljana